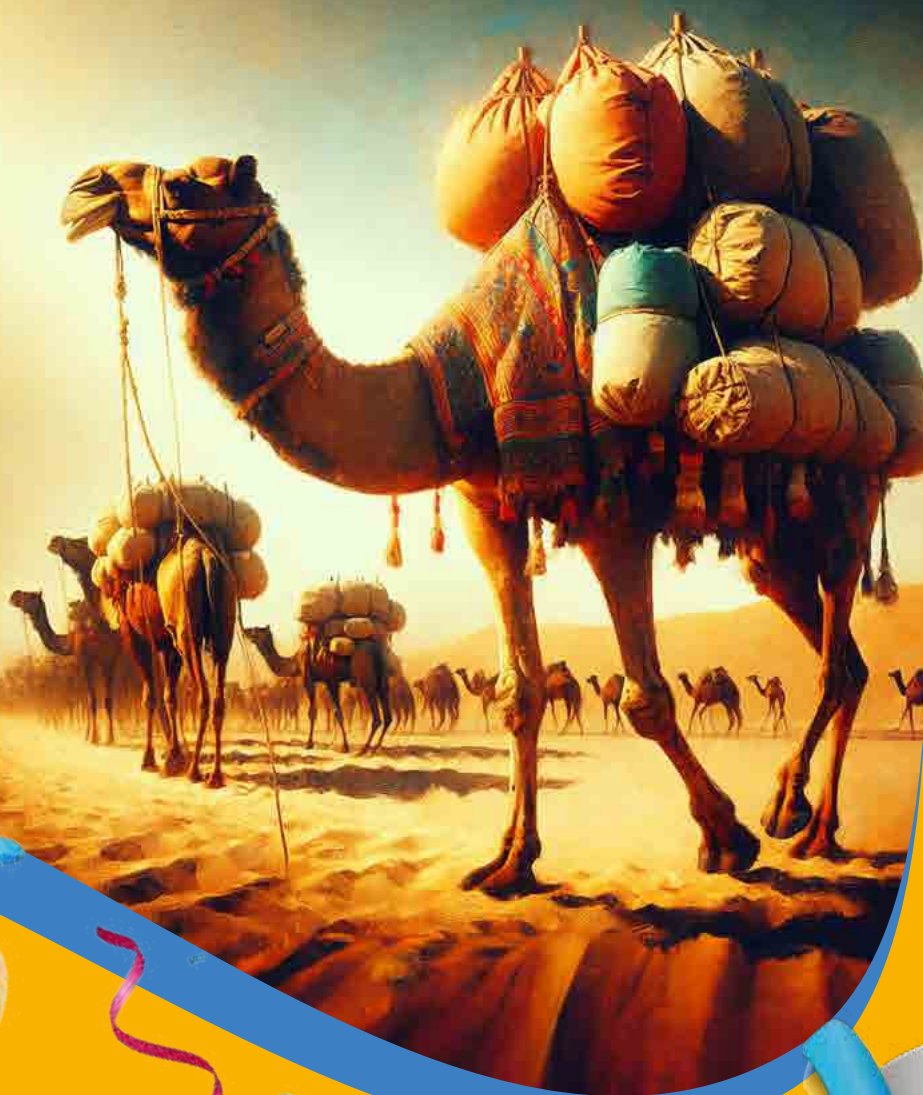

אתווקים

טונים ותוכן של הילדים אוהבים

כאה תטפ"ו

מצורף לגליון מספר 661

מצורף למגזין
'טועמיה'

פנים מאירות 8 ירושלים

טל' 02-500-4569

So25004569@Gmail.com

דפוס
מהיר
ומתקדם

שפיד

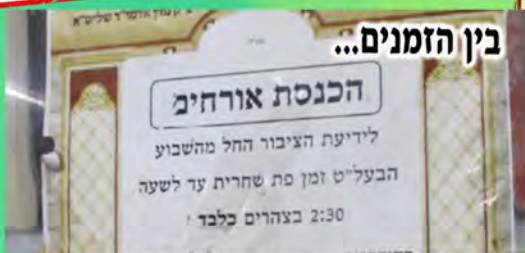
מה הזמן הכי מאוחר
שאפשר לעשות
מסיבת בריתה אחרי
לידה?
אמא שלי מעולם לא
עשתה לי ואני צריכה
כסף.

תמיד תהיה עצמן...

אלא אם אתה גרוע בזה.

ראיון עבודה בבית קפה -
אתה יודע לעשות קפה?
לא.
ולציר לב?
כן.
מעולה, התקבלת.

בין הזמנים...

פעוט *מראה לי את הצעצוע החדש שלו?
אני: מי נתן לך את זה?
פעוט: חבר שלי
אני: מתי?
פעוט: כשהוא לא הסתכל

בחור אחד ישב בבית ואכל גרעינים
ופתאום אבא של המשודכת נכנס.
אז מיד אמר: "אמא מה עוד
הרופא אמר לי שאני צריך לאכול...?"

מהו סוד האושר
שבנישואין?
ששש... זה סוד...

דבר העורך

תורה של כפרי...

"ראה אנכי נתן לפניכם היום"
סופר על רבי הירשלי, איש כפר גידול, שהיה נחשב
כצדיק נסתר, וגדולי דורו הרבו לכבדו ולהעריצו.
עם ביקרו בביתו רבי אברהם משה מפשיסחה ורבי
יצחק מוורקא ורצו לתהות על קנקנו. דבר היה
בפרשת "ראה", פתחו שני הצדיקים בדברי תורה
וביקשו מרבי הירשלי שיגיד אף הוא דבר מה וכך
חשבו לבחון אותו.
נענה רבי הירשלי ואמר:
מה יכול כפרי כמוני לומר? תורה כפרית...
כתוב "ראה אנכי"...
פירוש: יסתכל כל אחד ב"אנכי" שלו,
אל יפזול לעברו
של הזולת ואל יעמידהו לבחינה...
וזה הרבה חומר למחשבה...

בהערכה רבה
נר עלמל

לרפואת יונה בת דינה תחי'

בן 74 השתמש במייבש השיער שלו בכדי להאט
את התנועה. עובדה שעם תושיה, הברקה ורצון
טוב כל אחד מאיתנו יכול לגרום לשינוי לטובה.

שווה קריאה

כבוד שמ"ק... לפני כתשעים שנה התגורר בבני ברק גר צדק, בשם רבי צבי. הוא התגייס בחוץ

לארץ, עלה לארץ ישראל ונשא את הטבחית של ישיבת פוניבז'. הם רכשו בית וגם רפת למחייתם. הם לא זכו לצאצאים, ועז היה חפצם

לקחת חלק במצוות של זיכוי הרבים.

בימים ההם, ימי שלטון הבריטים בארץ, הדרך מתל אביב לבית החולים 'תל השומר' עברה דרך רחוב הרצל (כיום רחוב הרב שך). הכביש
הזה היה מלא בתנועה של הבריטים, שעברו בו להגיע למחנה הצבאי ששכן ב'תל השומר' והתנועה התנהלה שבעה ימים בשבוע... רבי צבי
לא השלים עם העובדה שבפתח ביתו ינועו רכבים בשבת, ונכנס לתנות את כאבו בפני רבן ומאורן של ישראל רבינו החזון איש זצ"ל.
השלטון הבריטי קבע בחוק שתנועה בסביבת בתי כנסת אסורה בשבתות ובמועדי ישראל. לפיכך יעץ לו החזון איש לבנות בית כנסת בחצר
ביתו, וכך תיאסר הנסיעה בזמן התפילות. רבי צבי טען שבכך לא תיפתר הבעיה לגמרי מפני שבשעות שאין מתקיימות בהן תפילות,
האיסור להפריע איננו בתוקף, ומה יהיה על כבוד השבת בכל שעותיה? יעץ לו החזון איש בחכמתו שיפרסם שבבית כנסת זה מתקיימים
מוניני תפילות בכל שעות היום, וכך לא יחללו את השבת ליד ביתו. הבית שלא היה בו מקום גם למגורים וגם לחדרי תפילה, אך בהיותם
להוטים להסיר את חרפת חילול השבת, הקדישו את ביתם כולו לבית כנסת, והם עצמם עברו להתגורר ברפת שבחצר... הבריטים נאלצו
לסלול את 'הכביש השחור', הלא הוא הכביש לאורך רחוב ז'בוטינסקי, שישמש להם מעבר חופשי ל'תל השומר'.

זכה אותו יהודי צדיק ונוות ביתו הצדקנית, שהבית שלהם נהיה מקום קדוש שמתפללים בו
לאורך כל שעות היממה. כיום, הבית הקטן והדל 'ההוא' התרחב מכל הכיוונים, והפך לבנין
גדול בן ארבע קומות גדוש במנייני תפילה ושיעורי תורה... זכה רבי צבי איצקוביץ', ועד היום
עומד ביתו לרבים האבאים להתפלל - הלא הוא שטיבלאך איצקוביץ' המפורסם!
בלי ספק, אותה דרישה אז אחרי כבוד שמים -
הביאה להקמת בית הכנסת, ועדיין פועלת ומכפילה את עצמה כל הזמן.

משפחת דרשן

אבא ואמא
רנה - 13
ידידה - 11
בצלאל - 9.5
חיליק - 8
שימי ומימי - 6
ליקי - כמעט שנתיים

זרקור לפרשה

למשפחת דרשן

ראה

מה את מעדיפה?

"ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה" (דברים י"א כ')

שימי כבר בחר מזמן את התיק הכחול בעל הפסים המזהבים, ומימי עדין אינה מצליחה להקריע.

בתכניה של ביו-הזמנים הקדש חלק מבקר זה לקניית זלקוט ותיק לתאומים העולים לכתה א'. המתחם השכונתי שנפתח למכירת חסד לקראת שנת הלימודים, עמוס לעיפה בקונים מוצעים וקצרי רוח, ובתוכם, כמו לא מבחינה בתזזיתיות שסביבה, עומדת מימי ומתלבטת.

"מצד אחד, הכי יפה האדם עם הסמילי הצהוב; אבל לתכלת עם הקשתות יש יותר תאים, והכתפיות שלו נוחות הרבה יותר. ואולי כדאי את הנרד עם הגלידה שפאלו נמסה על כל התאים? נכון שהיא מרשים?"

שימי מאבד סבלנות. הוא שונא מקומות צפופים. אמא כבר רוצה לשלם ולצאת, לנשם אויר צח. "אוף", מקוננת מימי, "אני יודעת שבסוף אתחרט על מה שבחרתי..."

"מה? מימי לא קנתה זלקוט?" מתפלאים בני המשפחה, כשחוזרים השלושה רק עם תיק אחד, כחל.

"לא הצלחתי לבחור", מצהירה זו קבל עם ומשפחה. "מה אפשר לעשות? הרי שם כל כך הרבה סוגים, שהתבלבלתי..."

"נס ששנת הלימודים שלך מתחילה בעוד יותר משבועים", נאנחת אמא ולוגמת מים קרים, "עד אז תצטרכי להחליט על דגם אחד שילזה אותו לאורך השנים הקרובות."

בהמשך התכניה מדבר על ארוחת צהרים משפחתית. רנה קוצצת ירקות לסלט, ידידה עורף שלחו, בצלאל מטגן צ'יפס וחיליק קונה שקיות קטשופ וכדורי פלאפל. לכל אחד תפקיד מגדר במארג המשפחתי, ומי, אם לא אבא, אחראי על דברי התורה?

"לפני שנתחיל, אני רוצה להודיע למימי, שהיא לא צריכה לבחור זלקוט לשנה הבאה."

"מה???" משרבבת מימי שפתיה בהבעה של ערב-בכי, "ואיפה אשים את המחברות והקלמר והספרים?" אבא מבליע חיוף. "לא אמרתי שלא

נקנה לו זלקוט", הוא מרגיע. "דיקתי שפאן אינו צריכה לבחור." "מימי, זה בטח קשור לפרשה!" מנחש בצלאל.

"נכון". החיוף של אבא מתרחב. מימי עדין מקמטת מצח.

"הפרשה שלנו מתחילה במלים: 'ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה', פסוק זה מתקשר גם לפסוקים בפרשת נצבים: 'נתתי לפניך הברכה והקללה ובחרת בחיים'."

ה'אור החיים' הקדוש אומר, שבשתי הפרשות האלו, מציג בפנינו הקדוש ברוך הוא את הפונ' שיש לכל יהודי לבחור בטוב או חלילה ברע. וה' מיעץ לנו, פאב אוהב לבניו, שנבחר תמיד בחיים ובטוב.

הרב דסלר מדבר על הבחירה הזו שנתונה בידינו כיהודים, ומעמיק במהות שלה, אבל אנחנו נציו רק פרט מעגן שעולה מתוך הדברים שלו. מדברי הרב דסלר מבהר שהבחירה החפשית המיוחדת שנתונה בידינו, מתבטאת בתחום מסים בלבד - הבחירה בין טוב לרע, בין חיים למות, בין עולם הזה לעולם הבא.

"אבא!" מימי מטרדת, "אני לא מבינה מה אתה אומר, ובכלל, איך כל זה קשור לזלקוט שלי..."

"פשוט מאד", קובע אבא, "המלה 'לבחור' אינה מתאימה להחלטה בין שני סוגי זלקוטים..."

אין פאן שום בחירה בין טוב לרע. במקרה שלך, נכון יותר להשתמש במנחם 'להעדיף'."

מימי מעבדת נתונים.

למעשה, היא כבר נבהלה כל כך שלא תנתן לה אפשרות לקחת זלקוט, שעכשו רק היה דחוף לה לקנות וזהו זה.

"אם אני מחליטה עכשו על הזלקוט של הגלידה הנמסה", היא שואלת במבוכה, "אין אני צריכה להגיד?"

"שאלה אחרת, כשתגשי עם רנה שוב למתחם, מכל המבחר מעדיפי את הנרד הפסטלי", קובעת אמא.

"ואם לא ישאר מהדגם הזה?" רנה ערוכה לכל תרחיש.

"מעדיפה לא לחשב על זה..." צוחקת אמא בעיפות.

לראיך להחליטה, ולהפסיק להחליטה, אם זה סוג של בחירה וכוונה וסובבה להחירה אליה, לא כן?

ה' אין לנו את הכוח להחליט של בחירה חופשית.

ואלה תולדות

הרב נתן בורג'ל

מגדולי רבני תוניס ואב"ד

מחבר ספר 'ח'ק נתן' על סדר קדשים (אחד מהפרושים המדפסים עם הגמרא)
נולד בשנת ת"פ, נפטר בחשוון תקנ"ב

כך התגירו המלחים

לארץ ישראל.

רבי נתן עלה לספינה שהפליגה לארץ ישראל. אך משִׁהיתה הספינה בלב ים, החלו לנשוב רוחות עזות. הגלים התרוממו לגבהים עצומים, האניה עלתה מגל לגל ונראה היה שהיא מחשבת להשבר.

"רבי", נגשו המלחים לרבי נתן הישיש, שישב ולמד בבטן האניה ולא חש כלל בטלטלות הקשות, "רבי, כדאי לכבודו לחדת לסירת הצלה, שכן מהנסיון שלנו - לסירה קטנה יש סכוי גדול יותר להנצל ולשרוד בסערה מעין זו".

עלה רבי נתן אל הספון והרים שתי ידיו למרום: "רבונו של עולם, הלא עבדך הנאמן, רבי מסעוד, הבטיחני שאזכה להגיע לארץ ישראל!" סים הרב את תפלתו ליושב מרומים, ופנה ואמר לים: "אתה - אין לך רשות להטביעני, כיון שכל ימי שטתי בים התלמוד ומסרתי נפשי לתורה".

המלחים לא הבינו את לשונו של הרב. הם רק ראו כיצד הים שהלך וסער עד עתה -

נרגע אט אט מזעפּו.

"רבי!" קראו המלחים, "אין עשית זאת? אין נרגע הים פתאום?"

"כשעבדים עושים את רצון אדונם, אין האדון מסביר להם פנים", ענה הרב.

"גם אנחנו רוצים להיות עבדים לאדון העולם!" החליטו המלחים. הם ירדו עם הרב בארץ ישראל, שם למדו מה רצונו של האדון ה', עד שנתגירו ונעשו גרי צדק אמתיים.

והרב רבי נתן חי שנים אחדות בירושלים, עד שנפטר בארץ ישראל, כהבטחת רבו רבי מסעוד.

"רבי", נכנסו רבנים נסערים לחדרו של רבי מסעוד אלפסי, "יצאת נשמה! יואיל כבודו לבוא ליציאת נשמה של תלמידו".

רבי מסעוד, שהיה שקוע בתלמודו. התנער באחת. "מי זה?" "רבי נתן בורג'ל חולה מאד, הוא גוסס", אמרו הרבנים בכאב.

בן שמונה עשרה בלבד היה רבי נתן כאשר מנה אותו רבו, רבי מסעוד אלפסי, לדון בבית הדין בתוניס. כל ימיו היה רבי נתן לומד בכל כוחו ומוסר נפשו על התורה, גם כאשר סבבו אותו יסורים גדולים, וגם כאשר אחדים מבניו נפטרו בחייו - לא פסק מלמודו. באחד הימים, בקר החיד"א הקדוש בתוניס, ורבי נתן היה אחד משלושת הרבנים שהגיעו לקבל את פניו. אחר שהחיד"א פגש אותו, הוא כתב עליו: "יחיד ומיוחד שברבני תוניס".

וכעת, אוי, מה היה לקהלת יהודי תוניס? רבי נתן הגדול נוטה למות.

כאשר שמע רבי מסעוד על המצב הקשה שבו נתון תלמידו, מיד עמד בתפלה ואמר: "רבונו של עולם, מה רצונך לעשות? לקחת את רבי נתן? והלא העולם צריך לו. יבריא וילך לארץ ישראל".

חזרו הרבנים לראות מה שלומו של רבי נתן, וראו כי מצבו משתפר עד שיכול היה לדרב. שאילו אותו הרבנים: "מה היה כאן? והלא הרב היה ממשי בשערי מות".

ספר להם רבי נתן: "כבר עלתה נשמתי והגעתי למתיבתא דרקיעא, אבל אז עורר עלי רבי ומורי רחמים, ובבית דין של מעלה מלאו בקשתו והחזירוני לחיים".

רבי נתן התאושש וחזר להנהיג את הקהלה בתוניס עד אשר הזדקן, אז החליט שהגיעה העת לקיים את הבטחתו של רבי מסעוד, אשר קבע בתפלתו כי התלמיד החולה עוד יעלה

סיפורים נפלאים לילדים

פֶּרֶשֶׁת רֵאָה

"בָּנִים אַתֶּם לָהּ אֱלֹהֵיכֶם" (יד, א)

לִלְכֶת לְבֵית הַכִּנְסַת בְּיוֹם זֶה.

אך הָאִשָּׁה עֹנָה לוֹ: 'טָרַם בְּשִׁלְתִּי אֶת אַרְוַחַת הַצִּהָרִים, אֵין בְּיָדִי מַצָּרְכִים מִשּׁוֹם שֶׁהַחֲנוּיֹת סְגוּרוֹת'.

כְּשִׁשׁוּמַע זֹאת, נוֹטַל הַיְּהוּדִי כְּלִי צִיד, וְרוֹכֵב עַל סוֹסוֹ אֶל הַיַּעַר, הוּא צָד אֲרֻנָּבֶת, וּמְבִיא אוֹתָהּ לָאִשָּׁתוֹ, הִיא מְבַשֶּׁלֶת אֶת הָאֲרֻנָּבֶת, וְהֵם סוֹעְדִים אַרְוַחַת צִהָרִים.

לְאַחַר מִכֵּן נוֹטַל הַיְּהוּדִי סִכִּין וּמַגְלַח אֶת רֹאשׁוֹ, כִּי לֹא נָאָה לִלְכֶת לְבֵית הַכִּנְסַת בְּשַׁעַר מַגְדָּל.

הוּא לֹקֵחַ אֶת אִשָּׁתוֹ, וְרוֹכֵב עַל סוֹסוֹ אֶל עֵבֶר בֵּית הַכִּנְסַת.

כְּאִשֶּׁר הוּא מַגִּיעַ אֶל הַפֶּתַח, נִמְלֵךְ בְּדַעְתּוֹ, וְאוֹמֵר: 'רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה יוֹדֵעַ שְׂאִינִי יוֹדֵעַ לְהִתְפַּלֵּל מְאוּמָה, מִשּׁוֹם שֶׁלֹּא לְמַדּוֹ אוֹתִי, לְשֵׁם מָה אֶכְנֵס לְבֵית הַכִּנְסַת?' הוּא לֹקֵחַ אֶת סוֹסוֹ וְשָׁב עַל עַקְבוֹתָיו, חֹזֵר אֶל בֵּיתוֹ.

אֶפְלוּ יְהוּדִי כָּזֶה, שֶׁעָבַר עֲבֵרוֹת כֹּה רַבּוֹת, וּלְבִסּוֹף אֵף לֹא הִתְפַּלֵּל בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, אֶפְלוּ אוֹתוֹ צְרִיכִים לְאֶהָב!" סִים בַּעַל הַ"יִּשְׁמַח יִשְׂרָאֵל".

הַשִּׁיב בַּעַל הַתּוֹקֵעַ: "יְהוּדִי כָּזֶה - רַק הֶרְבֵּי יָכוֹל לְאֶהָב!" (בִּישׁוּשִׁים חֲכָמָה)

הַחֲסִיד רַבִּי אַבְרָהָם מֵאִיר מְנַרְשָׁה, הָיָה בַּעַל תּוֹקֵעַ אֶצֶל הָרֶה"ק מֵאֶלְכַּסְנֵדֶר, בַּעַל הַ"יִּשְׁמַח יִשְׂרָאֵל".

מִדֵּי שָׁנָה הִתְחַנֵּן רַבִּי אַבְרָהָם מֵאִיר לְרַבּוֹ, שִׁיגְלָה לוֹ אֶת סוֹד הַתְּקִיעוֹת, אֵךְ הֶרְבֵּי סָרַב.

כָּךְ מִדֵּי שָׁנָה, עַד אֲשֶׁר בִּשְׁנַתוֹ הָאַחֲרוֹנָה שֶׁל הָאֶדְמוֹ"ר, נַעֲנָה לוֹ וְאָמַר: כָּעַת מוֹכֵן אֲנִי לְגִלּוֹת לָךְ אֶת סוֹד הַתְּקִיעוֹת.

הַסוֹד הוּא לְאֶהָב כָּל יְהוּדִי!

וְאִיזָה יְהוּדִי צְרִיךְ לְאֶהָב? בּוֹדָאִי חוֹשֵׁב אַתָּה, שִׁישׁ לְאֶהָב יְהוּדִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, אוֹלֵי יְהוּדִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל תְּפִלָּה אַחַת בְּשַׁבָּת, וְשִׁמָּא יְהוּדִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל לְכָל הַפְּחוֹת פַּעַם בְּשָׁנָה בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, אֵךְ לֹא לִיהוּדִים אֱלוּ כּוֹנְנִי, בְּאֵר הֶרְבֵּי אֶת דְּבָרָיו, כּוֹנְנִי שִׁישׁ לְאֶהָב כָּל יְהוּדִי, אֶפְלוּ יְהוּדִי שִׁיוּצָא מִבֵּיתוֹ בְּיוֹם כַּפּוּר, וְרוֹאֶה שְׁכָל הַחֲנוּיֹת סְגוּרוֹת, הוּא שׂוֹאֵל אֶת הָעוֹבְרִים וְהַשָּׁבִים: 'מָה אַרְעִי?' וְהֵם עֹנִים לוֹ: 'יוֹם כַּפּוּר הַיּוֹם!' כְּשִׁשׁוּמַע זֹאת, רָץ אֶל בֵּיתוֹ וְאוֹמֵר לָאִשָּׁתוֹ: 'עֲלִינוּ לִלְכֶת הַיּוֹם לְבֵית הַכִּנְסַת, זוֹכֵר אֲנִי שְׁסָבִי נָהֵג

לְעִי"נ הֶרֶה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל
כ"ו בניסן תשע"ז

"עֲשֹׂר תַעֲשֹׂר" (יד, כד)

הרה"ק רבי אהרן מפלזא זצ"ל הקפיד מאד להפריש מעשר בכל לילה מכל הכסף שהגיע לידו, והקפיד גם שהחסידים יפרישו מעשר.

ספר הרה"ח רבי שלמה גפן ז"ל, שפעם הלה והזכיר לטובה אצל האדמו"ר את אחד מבני משפחתו להצלחה בעסקיו.

אמר לו האדמו"ר שיאמר לקרובו להקפיד ולהפריש מעשר מהרווחים שיש לו.

נענה ר' שלמה ואמר שהוא מפריש הרבה יותר מחשבון המעשר שלו.

השיב לו האדמו"ר: כוננתי בדברי היתה שצריך לעשות חשבון מדיק של הכספים, ורשום כל הכנסותיו, ולפי זה יפריש מעשר, ולא סתם בדרך אמדנא - אפלו אם עולה יותר.

ואכן, מני אז והלאה החל האיש לרשם את כל הכנסותיו, והפריש מעשר לפני החשבון, והוטב מצב פרנסתו. (בקדשתו של אהרן)

באחד מכנוסי ירחי כלה של אנשי אגודת ישראל באמריקה, ישבו סלתה ושמנה של היהדות החרדית באמריקה ובהם גבירים ידועים שם, וגם שם נשמעו טענות ומענות על הפסדי הענק שהיו לאחרונה לגבירים אלה.

פנה הגראי"ל שטיינמן וצוק"ל אל הטוענים ושאל אותם: האם הפרשתם מעשר כראוי? אתם אלו הטוענים שהפסדתם עשרות ומאות מיליוני דולרים, האם תמיד הקפדתם להפריש את כל המעשר שאתם חיבים?

כשהגבירים החלו לגמגם... אמר להם

הגראי"ל: אז למי יש לכם טענות, הרי אתם גרמתם לעצמכם את ההפסדים הגדולים! אם הייתם מפרישים את כל המעשרות כראוי, זה לא היה קורה לכם.

(אורחותיה למדני)

"נתן תתן לו" (טו, י)

ספר מרן הראשל"צ הרב עבדיה יוסף זצ"ל: מעשה בעני אחד שבא לפני רבי חיים בן עטר בעל "אור החיים" הקדוש ובקש צדקה.

הסכים הרב לתת לו צדקה, בתנאי שיאמר לפניו מילים מן התורה שיש בהן שתי אותיות זהות מחברות מאות א' ועד אות ת'.

הסכים העני לכה, אך קדם אמר לרב שהאות ע' אינה נכפלת בתורה אלא רק בתהלים, וכך אמר:

- א - ומקללך אאר, ב - בשבתך בביתך,
- ג - מעקה לגגך, ד - או דדו או בן דדו,
- ה - וישכב במקום ההוא, ו - ווי העמודים,
- ז - מזוזות ביתך, ח - חח ונגם,
- ט - והיו לטטפת, י - ובחרת בחיים,
- כ - ככל היוצא מפיו, ל - וללוי אמר,
- מ - ממלכת כהנים, נ - וישננתם לבניה,
- ס - ואת רעמסס, ע - התרעעי (תהלים),
- פ - חפף עליו, צ - ויתרצו הבנים,
- ק - חלקת מחקק ספון, ר - וימררו את חייהם,
- ש - ושש משור.

לכשהגיע לאות ת' אמר העני לאור החיים הקדוש, על האות ת' נאמר: "נתן תתן לו" - משמע ששתי נתינות צריך לתת.

נהנה האוה"ח מחכמתו של העני, ונתן לו כפלים.

כתיבה וחתימה טובה

א גוט שבת

לקבלה במייל: LikutimNiflaim@gmail.com

טריז

חידון טריוויה א-ב לפרשת השבוע. שאלות קלות ומאתגרות כדי שכל בני המשפחה יוכלו להשתתף, ליהנות ולהצליח!

הַמִּילָה 'רָאָה' נֹאמַרְתָּ בְּלִשׁוֹן יָחִיד. הַמִּילָה 'לִפְנֵיכֶם' נֹאמַרְתָּ בְּלִשׁוֹן רַבִּים. מִדּוּעַ הַתּוֹרָה מְעַרְבֶּבֶת בְּמִשְׁפָּט אֶחָד בֵּין יָחִיד לְרַבִּים?

בספר 'אוצר חיים' מובא בשם האדמו"ר מקוֹצֵץ הַסֵּבֶר נִפְלֵא: "הַתּוֹרָה נִתְּנָה לְרַבִּים, לְכָל יִשְׂרָאֵל; אֲבָל 'רָאָה', הָרְאִיָּה, הִיא לַיְחִיד, כִּי כָל יַחִיד רוֹאֶה בָּהּ דָּבָר מִיּוֹחֵד, שֶׁרַק הוּא רוֹאֶהוּ".

התורה והמצוות שיכות לכלל ישראל ('לפניכם'), אך החיבור הלבבי, ההבנה והתפקיד הייחודי בעולם - הם אישיים לחלוטין ('ראה'). לכל אדם יש את משלו בתורה, ואיש אינו יכול לראות או להחליף את הראיה המיוחדת של חברו.

הַגֵּר "א מוֹסִיף וּנְמַחֵד אֶת הַפֶּן שֶׁל הָאַחֲרִיּוֹת: הַמִּילָה
 "לְפָנֵיכֶם" מוֹרֶה שֶׁהַתּוֹרָה נִתְּנָה לְכֻלָּם, אֲךְ הַדְּגִישָׁה
 שֶׁנִּתְּנָה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּחִירָה, וְלָכֵן אִמְרָה בְּלִשׁוֹן
 יחיד.

אִי אֶפְשֶׁר לְהִתְחַבֵּא מֵאַחֲרֵי הַכָּל. אָדָם לֹא יָכוֹל
לֵאמֹר "אֲנִי זֶרֶם עִם הַזֶּרֶם, הַצִּיּוֹר כָּבֵד יִקְבֹּעַ
בְּשִׁבְלִי". הַתּוֹרָה מוֹנֶחֶת לִפְנֵי כּוֹלֵם, אֵד בְּסוֹפוֹ שֶׁל
דָּבָר, הַמִּיִּלָּה 'רָאָה' פּוֹנֶה אֵלַיָּךְ בְּאֹפֶן אִישִׁי - הַבְּחִירָה
וְהָאֲחֵרִית הֵן רַק שְׁלֹף.

כָּאן מִגִּיעַ ה'כָּל יוֹר' וּמִחֲבֵר אֶת שְׁנֵי הַקְּצוּוֹת בְּאוֹפֶן מִדָּהִים, עַל בְּסִיס דְּבָרֵי חז"ל בְּמִסְכַּת קְדוּשִׁין (מ, ע"ב): "לְעוֹלָם יֵרָאֶה אָדָם עֲצוּמוֹ כְּאִילוֹ חֲצִיּוֹ חֲצִיּוֹ וְזָכָא... עֲשֵׂה מִצְוָה אַחַת אֲשֶׁרֶיךָ שֶׁהִכְרִיעַ אֶת עֲצוּמוֹ וְאֵת כָּל הָעוֹלָם לִכְף זְכוּת. עֵבֶר עֲבָדָה אַחַת, אוֹי לוֹ שֶׁהִכְרִיעַ אֶת עֲצוּמוֹ וְאֵת כָּל הָעוֹלָם לִכְף חוֹבָה".

אומר ה'פלי יקר: לכן אמר אל כל יחיד 'ראה',
שיראה בעין שכלו כי כל מעשיו הפרטיים יחזרו
לפניהם, לכולכם! הבחירה של היחיד משפיעה
ישירות על גורל הכלל.

מהם סימני הטהרה בבהמה?

 $(L' L)$ [illegible]

"והיית אך שמח", את מה בא לרבות?

 (Q_1', Q_1)

י'עטעמאל וועטעמאל דאס סוף פון דעם וועלט איז

מי אמר "אי אפשר לשני מלכים בכתר אחד"?

(ԱԼԿԼ Ք՝ ԵԼՈՒԿԱ Ք՝ ՈՒ)

ל'צטל'

מה אוכלים מהקורבן לאחר הקרבתו?

החיה הזו מעלה גרה, ולמרות זאת היא לא כשרה:

חיה כשרה למאכל (לא בהמה - אלא אחת מ-7 החיות, שיש לה קרניים גדולות ומרשימות):

הפסוק מצווה עלינו לעשות זאת לעני - לפי רש"י הכוונה היא לתת לו משהו בהלוואה, אם לא ירצה לקחת מאיתנו כמתנה:

השלם את השיר: ושמחת בחגך...? (שימו לב: השיר ולא הפסוק - כי שני החלקים במשפט זה נאמרו בשני פסוקים נפרדים!)

עוד חיה בעלת קרניים, הכשרה למאכל:

מה אסור לאכול בפסח?

מצב שבו צריך האדם להיות, כדי שיוכל לאכול מהקודשים:

איך נקרא המקום שבו מייצרים יין?

איך קראו לעם שחי בארץ ישראל לפני שנכנסו אליה בני ישראל?

במהלכו יצאנו ממצרים - ממש באמצע שלו. מה זה?

מילה נרדפת ל'נס':

איך נקרא האיש שמספר מה יהיה בעתיד?

חג שמוזכר בפרשתנו, ואנו נגיע אליו בעז"ה בחודש הבא:

אחת הציפורים הטמאות, שמאוד נפוצה בישראל:

אחד המומים שעלולים להימצא בקורבן:

אם היא טהורה, מותר לאכול אותה... במה מדובר?

מילה נרדפת ל'שדה תבואה':

מילה נרדפת ל'טרי':

בחדש אלול נוהגים לתקוע ב...?

עוד חיה בעלת קרניים הכשרה למאכל:

תשובות:

[illegible]

שבת טיש

ספורים ואגרות * פנינים ופרפראות * מדות והליכות

פנינים

ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה (יא. כו) - מסר מהר"ד מפולז מה שמעמ מרבי אורי מסטריילסקי, כי 'ה' יתברך רוצה רק להשפיע על ישראל כל ההשפעות הטובות, כל הישועות וכל הקדושות'. ובאר בזה את הפסוק 'ראה אנכי' - כביכול הקב"ה בעצמו נתן לפניכם היום ברכה, והקב"ה מצדו אינו משפיע אלא רק ההשפעות טובות. (נצי משקשיו)

למה נאמר "ראה אנכי נתן לפניכם היום" בלשון הווה, ולא בלשון נסתר - "נתתי"? כדי ללמד את האדם שלא יביט על מה שהיה ומה שטעה עד עתה, אלא בכל יום יתחדש מחדש כאלו היום נולד ויתחיל מחדש בהתחדשות והתעוררות. (הגרא מוילנא)

ראה אנכי - שלש פרשיות יש בתורה בלשון ראיה, וראו. וראו. שלשלתן יכול האדם לראות ולהבין כי לפניו שתי דרכים ובידו בחר הבחירה בין טוב לרע, וסופו לקבל גמול לפי מעשיו. בפרשת וראו מספר על מעשה סדום ועמורה שנגעשו בגלל עוונותיהם. בפרשת וראו מספר על פרעה שזככדי לבו, ונגעש במכות וסוררים. ובפרשת ראה נאמר בפרוש בתורה שיש לאדם ברכה וקוללה, וגמולו לפי מה שיבחר ביניהם. (אור החיות)

שמור ושמעת את כל הדברים (יב. כח) - מובא בפרש"י: "אם שמרת מה ששמעת, סופך לשמר מה שלא שמעת". ובאר רבי אהרן מפולז, כי כאשר האדם מקיים את כל מה שלמד מהספרא בשרם ונלד, אזי זוכה גם להשיג גינתו החדשים נוספים שלא למד מפי המלאך, ואז סופו 'לשמר מה שלא שמעת'. (עיר וקדש)

והקאת ואתי' ורחמתי ואתי' השלף (יד. יז) - לרמז לדברי המקבילים על דברי חז"ל שאין בן דוד בא, אלא בדרך שכלו וצאי או בדרך שכלו חייב. ונמנה אף יתכן שיבוא בדרך שכלו חייב? אלא שאם הדור כלו חייב, אזי הספרא אחראי בולעת את כל המצוות והלכות, עד שמקייא הכל כאדם שאכל אכילה גסה ומקיא כל מה שאכל. אזי יצאו כל הניצוצות הקדושות ותהיה גאולה. וזה הרמז 'והקאת' - שתתמלא הסי' מאד עד שתקיא את כל הניצוצות, ואז 'ורחמתי' - התגבר מדת הרחמים ויציעו תנשמות לתקונן, 'ואתי' השלף' - ויתקנס סוד ותשלף וצא לציון גואל. (החידא)

עשר תעשר (יד. כב) - דרשו חז"ל 'עשר בשביל שתתעשר'. ורמז לזה, בקר ש'עשירי' וגם 'עני' שניהם בגימטריא מספר קטן שזה בגימטריא י"ג, אולם מספר גדול 'עשירי' בגימטריא חק"ב, 'עני' בגימטריא ק"ל. הוצא 'עני' מתוך 'עשירי', כלומר כל ק"ל מתוך חק"ב. וישאר בדרך בגימטריא יתר, והוא למדו לאדם, אם יקם 'תר' ויתן צדקה, אז יהיה במספר גדול, ויצטרף 'תר' על 'עני' והפך לעשירי. אבל אם לא יקם 'תר', יגיע למספר קטן, ויהיה שזה עשירי ועני בגימטריא אחד... (אור השוש)

כי-פתח פתחת אתי' דוד (טו. ח) - תבת 'כי' משמשת מלשון 'דא', לרמז לאדם שבשעה שזולד היו ידיו קמוצות וזמנותו ידיו פשוטות, וזמן כל הכתוב 'כי-פתחת פתחת' - תן דעתך שאחיה עתיד לפתח את דרך במועד ולא תחך אחך מאומה לקבר, אבל כן פתח כבר עתה את דרך יתן לעני די מחסורו אשר יחסר לו... (תפארת יעקב)

די מחסורו אשר יחסר לו (טז. ט) - ראשי תיבות בגימטריא פ"ה, לרמז שלעולם צריך האדם לפתח פה ולהעניק לזולתו עצה וחיבוק טובה, כי זה מה שחסר לו עתה, ולא דוקא גינתו מעות. וכן רמז בספר התבות שיעולות בגימטריא חת"ב, לרמז לעליהם יכול האדם לסייע לחברו באמצעות פתיבת המלצה או מקטב בעבורו. וללמדך שיש לסייע לזולת בכל דרך, במקום בעצה ובמשע. (שפת מנחם)

השומר לה פרייתו דבר (טז. ט) - בגימטריא 961 בגימטריא "הלל התקין פרוזובל" בדיוק, כפי שאמרו במשנה שפאשר ראו חז"ל שנגמנו הקם מלהלות זה לזה ועוברים על מה שכתוב בתורה 'השומר לה פרייתו דבר עד לבבך בליעל', התקין הלל פרוזובל. (פניני תורה)

לא תעשו כן לה' אלקיכם (יב. ד) - אל תאמרו 'כך לגזירותיו של הקב"ה, מלשון 'כן' בנות צלפחד דברת. אלא העתירו לפניו כי יבשל את הגזירות וישפיע אף טוב וחסד. אבל על נח נאמר 'וישע נח... בן עשה' - שהסכים לגזירת המבול בזמן שהיה צריך להשתדל להציל את בני דורו. אבל על נח נאמר 'ובני נח לא כן עבדי משה' - כי צדיק הדור אינו בבחינת 'כך' המסכים לגזירות המקום, אלא מעתיר לפניו לבטלן. (נרות יהושע)

ספורים בפרשה

בתנועה שהביעה את שביעות רצונו מהצדקה המסלקת של העשירי, שהעניק מהזנו שלש פעמים בגדיבות-לב.

רבי שמואל מקמינקא היה בעל צדקה נפלא, ואת כל קמונו היה מעניק לזולת בלי להותיר לעצמו מאומה. בעירו התגוררה אלמנה שהיתה מטפלת ביהומים רבים, והתפרנסה ממוצרי חלב וגבינה של הפרה שברשותה. והנה שמע רבי שמואל על מות פרחה של אותה אלמנה, ומיד נחלץ לעזרתה. אף שרכישת פרה היתה אז הוצאה נכבדה, לא נח ולא שקט עד שקלה בידו להשיג את כל הסכום הדרוש, ורכש פרה חדשה ומינה לפרנסת האלמנה ויתומיה. מאז, בקושך ימים ארוכים, היה הצדיק מתענין כל העת לשלום 'פרתו' וכמה חלב היא מניבה לפרנסת האלמנה. תמכה בתו בפניו: "אמנם היה בכך משום מצוה חשובה לסייע לאותה אלמנה שבגדה, אבל באמת יש לה הכנסה נוספת לצד הפרה החולבת, ומה מקום לרעש הגדול?" השיב לה אביה במשל נפלא. מעשה בסוחר שצא עם מטען של עורות כבשים אל היריד, ובדרך עצר לפוש באכסניה אחת. בקששם בעלי-הבית כי באמתחתו מלאי של עורות, בקש לרכוש ממנו חתיכת עור לתקון בובעו, אולם הסוחר סרב לבקשתו, שכן הדבר היה ברוך בטרחתו רבתי של פריקת חבילות העורות, ואין הרוח המעט מצדיק את העמל הכרוך בדרך. בהגיעו ליריד התברר כי החמיץ את המועד, והסוחר שב בפחיתות לביתו. בדרך שוב לו באותה אכסניה, והפעם בקש ממשתרתו לפרק את המטען ולהוציא לבעלי-הבית את חתיכת העור שהוא מבקש. התפלא המשתרת ותמה מה יום מיומם, ומדוע סרב אדוניו תחלה לפרק את המטען בשביל רוח כה מעט, והסוחר הסביר למשתרת: "בגסימתי אל היריד, לא היה שוה לי לפרק את כל המטען בשביל חתיכת עור אחת, מפני שקריתי למכור את כל הסחורה ולהרויח רוח גדול. אבל עתה, כאשר אני חוזר בלי שהרווחתי מאומה, אזי אני מחשיב כל רוח ואפילו המעט ביותר, כדי שיהיה לי לפחות להוצאות הדרך". ובכסמו את המשל, אמר הצדיק מקמינקא לבתו מתוך ענותנותו המפעיעה: "את ערני צעירה בשנים, ויש לך עוד שנים ארוכות כדי לסחר ב'יריד' של החיים ולהרויח מצות ומעשים טובים. אבל אני כבר זקנתי ובאתי ב'ימים', וכאשר אני מפשפש במעשי אני מגלה כי אין בידי מאומה. ולכן גם מצוה קטנה נחשבת אצלי לדבר גדול!" את המעשה מספר רבי 'אשע שו"ב בביתבי בשם רבו רבי דוד מלובין שהיה תלמידו של רבי שמואל מקמינקא, והוא מסים וכותב: "והמשל יורד לחדי-יבוק!"

בתקופת שהותו של הרבי מליובאוויטש בפריז, נכנס בליילה לבית-המדרש, ושקלל כמה מטבעות לקפת הצדקה שהיתה קבועה בקיר. פנה אליו אברהם אחד ותמה בפניו על מעשהו, שהי' מובא ככתב הארז"ל שאין נותנים צדקה בליילה, שזהו זמן של דין". בקשפר זאת לחותנו הר"צ מליובאוויטש אמר לו חותנו בחייו: "אותו אדם שהעיר לך לא נותן צדקה גם ביום, ולכן אינו מסגל לסבל שמישהו נותן צדקה בליילה..."

גם עם רבי גרציוו אבא-שאול ארע הדבר, וכאשר נשאל למה נתן צדקה לקפת בית-ההכנסת לפני תפלת ערבית, השיב כי הוא נותן מבספר מטעם הפרת הטוב לגבאים שדואגים לסדרי בית-ההכנסת ולהגיעים למתפללים את השעות בו. וסבורים התפעלו ממבטו הנבון להעריך את מי שטרם בעבורו, מה שגורא לאחריים בדבר המובן מאליה.

ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקוללה (יא. כו) ישוב רבי שלום מקמינקא עם תלמידיו, ואחד מהם הזכיר את הקשיא הידועה למה הקב"ה משלם ליראיו שכר רק בעולם הזה ולא בעולם הבא? והלא הקב"ה מקנים את כל התורה, ובקר הריהו עובר על 'לא-תליו' פעלת שכר אתה? עדי-בקר, ואיך הוא מליו את שכרם של עושי רצונו? והשיבו 'רבני אשכנז' כפי שמביא החיד"א ב'נחל קדומים', כי ביון שהקב"ה נתן את התורה באמצעות משה רבנו שהוא שליחו, לכן אינו עובר על 'לא-תליו', כפי ההלכה שהשובר פועל באמצעות שליח אינו עובר עליה. אבל על שני הדברות הראשונים 'אנכי' ו'לא יתה-לך' ששמענו מפי הגבורה ולא באמצעות שליח, עליהם אנו אכן מקבלים שכר בעולם הזה, כדי שלא יליו הקב"ה בביכול את שכרנו עד העולם הבא. ובזה מתבאר הפסוק 'ראה אנכי' - ראה שבשביל קיום מצות 'אנכי', 'נתן לפניכם היום ברכה' - אני משלם לכם את הברכה והשכר כבר בעולם הזה. נהנו התלמידים מהפרוש הנפלא, אולם אחד מהם התעורר ותמה: "ומה נעשה עם הקושך הפסוק 'וקוללה'?" והרבי נענה על אתר ואמר: "וקוללה נוטריקון והקור קומת לו לעולם הבא", כי אף שאמנם אנו מקבלים שכר על שני דברות אלו בעולם הזה, אולם אלו רק פרות השכר, אבל את הקרן עצמה נקבל בעולם הבא, ועין לא ראתה גדל שכרה".

נתון תתן לו ולא ידע לבבך בתתך לו (טו. י) אברהם בריטובים הגיע פעם אל המהר"ד מפולז, והתאונן על מצבו הדחוק. נקמרו רחמי של הרבי, ונתן לו סכום נכבד. לאחר מכן זמנו שוב אליו, והעניק לו סכום נוסף. ושוב זמנו לפניו בפעם השלישית ושלם לו את נדבתו, וכך ארע פעמים מספר. הבחין הרבי כי גבא מתפלא על מעשהו, והסביר לו: "את מצות הצדקה, כמו את כל המצוות, יש לקיים מתוך קבלת על שפך צוה אותנו ה' יתברך, ולא מתוך רחמים על העני. וכיון שבפעמים הראשונות נתתי את נדבתי מתוך רחמי על אותו אברהם 'קרי-ערה', חזרתי ונתתי לו שוב ושוב, עד אשר חשתי כי אני מקנים את מצות הצדקה רק מחמת שפך צוה הבורא יתברך שמו". והוסיף הרבי ופרש בכך את הפסוק 'נתון תתן לו' - יש לתת צדקה לפני מפני מצות ה' יתברך, 'ולא ידע לבבך בתתך לו' - אל תתן לו רק מפני שנקמרו רחמיך עליו, ואתה מצטער לראותו בסבלו ובדחקו..."

מנדל משמש, כך היו מכנים הבריות את ר' מנדל אלטשולר שמשש את צדיקי בית גור השפת אמת' ובנו האמרי אמת'. הוא היה חסיד נאמן שעמד על משמרתו כל השנים בגאמנות, ומעולם לא דאג לעצמו ולטובתו האישית, אלא היה מקבץ מעות לצדקה למען קרוביו שהיו יתומים קטנים, ודאג לפרנסם ולהשיאם בהגיעם לפרקם. פעם הגיע לגור עשיר גדול מרדומיו, ו' מנדל משמש נצל את ההזדמנות ובקש מהשפת אמת' לבקש ממנו מומן לטובת קרוביו העניים. הרבי נענה לבקשתו וספר לעשיר שבא לפניו על קרוביו האביונים של המשמש, והעשיר שלף מיד שטר נכבד של מאה רבליים. ובקשפר זאת הי'ית ישאל'ל מנוח הוסיף ואמר: "באותם ימים, שטר של מאה רבליים היה סכום נכבד". הביט השפת אמת' בשטר ואמר: "זה בשביל 'נתון', ומה עם 'תתן'?" והעשיר שלף שטר נוסף של מאה רבליים. שוב נענה הרבי ואמר, "ומה עם 'ולא ידע לבבך בתתך לו'?" והעשיר שלף בשלישית שטר נוסף של מאה רבליים... השפת אמת' לא אמר מלה, אף הגיב

פי ירחיב ה' אלמיה את-גבולך

מגאנוני ישראל המיוחדים היה רבי יצחק אלחנן ספקטור רבה של קובנה, ו"רן של כל בני הגולה" כפי שהגדירו רבי איסר ולמן מלצר. מנעוריו נבר בכשרונותיו המיוחדים ובחכמתו היתרה, ועל מזה המחדד התהלכו ספורים רבים. נכדתו ספרה, כי לאחר פטירתו פנתה האקדמיה הרפואית בפטרבורג לבניו בבקשה, לאשר להם לנתח את מוחו לצרכי מחקר, שכן "במה של אדם פה מכשר כמו רבי יצחק אלחנן, אפשר יהיה לסיע לעולם המדע ולפרץ דרך להבנת דרכי מוחו של האדם". מובן מאליי שההצעה נדחתה על הסף, אבל פרט זה מלמד כי כשרונו המפלג היה לשם דבר במדינה כזו.

אלא שרבי יצחק אלחנן לא סמך על כשרונו וזכרונו, ולמעלתו העצומה הגיעה בעקר בזכות שקידתו העצומה בתורה יומם ולילה. וכפי שהעיד עליו הנצי"ב מוולוז'ין שהוא "השקדן הגדול בדורנו, ובזכות יגיעתו בתורה יותר מכל גדולי התורה דאז וכה להיות המשיב הגדול בהלכה בדורו". הפלא הגדול ביותר היה, שלמרות כשרונותיו הרבירים לא היה קולט מאומה שאינו קשור לתורה, ולא עלה בידו לזכר בשום אופן את השפה הרוסית המקומית. פעם נאלץ להופיע בפני הצאר הרוסי יחד עם משלחת רבנים חשובים, כדי לנסות לדבר על לבו לבטול הגזרות שהטיל על היהודים שתחת חסות השלטון הרוסי, ולשם כך למדוהו מספר מלים רוסיות, שמשמעותן דרישת שלומי של הצאר ירום הודו. אך כאשר נעמד רבי יצחק אלחנן לפני הצאר, נשכחו המלים הזרות מזכרונו, ותחתיהן פלט שתי מלים רוסיות שגרתיות, שמשמעותן "מה שמך"... מובן מאליי שחברי המשלחת היהודית נאחזו בפחד אימים, ולא היה ספק בלבם שחמתו של הצאר האכזר והנאה תבער בו עד להשחית, והוא יתנשם בהם ובכל יהודי רוסיה ללא רחם. אחד הנוכחים במשלחת היה הרב יעקב מזא"ה, רבה הראשי של מוסקבה הנודע מטעם הממשל הרוסי, והוא מצא מיד מוצא של כבוד. "אדוני הצאר! אמר הרב מזא"ה, "הרב היהודי הנערץ שלנו, שהוא איש קדוש ונעלה, מבקש לבדוד את הוד מעלתו בברכה אישית. ובמנהג היהודי להזכיר את שם האדם המתברך. בקש הרב מהצאר לומר את שמו המלא ואת שם אמו, כדי שיוכל לברך אותו בהנחת ידיו על ראשו". פניו של הצאר התרככו בבת אחת, והוא מהר לכפף את ראשו בהכנעה לפני הרב הנערץ. ורבי יצחק אלחנן ברח אותו בברכה מעמק לבו, כשהרב מזא"ה עומד ומליץ בינותם. הברכה הועילה באופן מיד, והמשלחת היהודית מצאה בכך מסלה ללבו של הצאר, וזה הטעם אליהם חסד וקבל את בקשתם לחטבת תנאיהם במדינה. לימים ספר רבי שמואל רוזובסקי את הספור הנפלא, ואמר: "ראו נא עד כמה גדולה היתה קדשת תורתו של רבי יצחק אלחנן, שאף שהיה בעל מח נפלא וכל התורה היתה שגורה עליו פיו באותיותיה ודקדוקיה, לא היה מסוגל לזכר כמה מלים בודדות ברוסית, מתוך כך שכל כולו היה דבוק בתורה הקדושה ואין בלתה!"

פעם התפנסו בביתו מספר רבנים חשובים ושוחחו בעניינים העומדים על הפרק. והנה נכנס הביתה הרופא היהודי של קובנה הדוקטור יצחק פינברג, שהיה בעל עמדה והשפעה בחוגי השלטונות, ולפליאת הרבנים פנה אליו רבי יצחק אלחנן וקבלו בסבר פנים יפות, כשהוא פונה לשוחח עמו בחדר סמוך בחמימיות ובכבוד. הרבנים נותרו לשבת ולהמתין עד שובו של הרב, ובכלם התעוררה תרעמת על כך שהרב מעניק כבוד לאותו רופא שלא נודע במדקדק במצוות, ומותיר אותם להמתין לו שעה ארוכה. כשיצא הרופא מהבית, הביעו אחדים מהרבנים הנאספים את פליאתם בפני הרב על הכבוד הרב שהעניק לאחד שעליו נאמר בהלכה שאסור להביט בפניו, אולם רבי יצחק אלחנן לא הגיב מאומה. תקופת-מה לאחר מכן, הטיח הממשלה הרוסית גזרה קשה על יהודי ליטא, ובביתו של רבי יצחק אלחנן התכנסה אספה דחופה של רבנים ועסקנים, כדי לטכס עצה ביצד לסכל ולבטל את רע הגזרה. בין הנאספים היו גם אותם רבנים שהשתתפו בשעתו בביתו בעת בקור הרופא, ורבי יצחק אלחנן הביע בפניהם את דעתו, כי אין מנוס אלא לפנות אל השר הרוסי הבכיר, כדי לדבר על לבו לבטל את הגזרה. הצעתו נרמה לרבנים להשתומם, שכן לא היו בקיאים בשפה הרוסית, וכיצד אפוא יתקשרו עם אותו שר נכבד? והציעו לזמן את הדוקטור פינברג, שבקי בשפה הרוסית, ולבקש ממנו להשתדל למענם. הביט בהם רבי יצחק אלחנן ואמר: "לזמן את הדוקטור פינברג? והרי אמרתם לי זה מקבר שאסור להביט בפניו!! וכשהחלו הללו להצטדק: "הרי מדבר על הצלת נפשות של עשרת אלפים מישראל", אמר רבי יצחק אלחנן: "אכן, ועכשו תבינו למה קבלתי אותו בשעתו בחביבות רבה, ואף הפסקתי את שיהתי אתכם לשם כך. כי בזכות הכבוד שאני מעניק לו, ויכול אני לבקש ממנו לעמד לנו לעזר ואחיסמך". רופא זה התמסר בכל מאודו לרבה של קובנה, ובידיעה שבתו רבי צבי הירש ורבי בנימין - בניו של רבי יצחק אלחנן, בעתו 'הצפירה' לאחר פטירתו, הם מביעים תודה לרופא זה "אשר הפליא חסדו ואמונתו לכבוד אבינו, והקדיש כחותיו ועתותיו היקרות מאד... ושם כל מעינו רק באבינו אף להפליא עצה... ולא חדל ולא גרע עתו ומעצותיו עד הרגע האחרון".

היתה אז עירה בליטא, שהפריץ המקומי אהב לבחש בכל ענין צבורי שעמד על הפרק, לרבות מנויים בקהילה היהודית המקומית. תקופה מסימת תרו בעירה אחר רב מתאים, לאחר שהרב הקודם הסתלק לבית עולמו, ואל העירה הגיעו שני רבנים שהגישו מעמדות לתפקיד הרבנות. הפריץ התערב בענין בתקופ סמכותו, אף שהבנתו ברבנים היתה בהבנת התרגול המביט בסדור בשעת אמירת 'בני אדם' בעריכת הכפרות, והוא דרש נחרצות כי על שני הרבנים לעמד אצלו לבחינה, והוא יבחר ביניהם מי מתאים להיות הרב החדש של העירה... הספר היהודי הראשון שהיה בידיו של הפריץ, היה סדור תפלה עב-כרס שהתקבל אליו בדרך כלשהי, והוא פתח בפני המעמד הראשון את הסדור ודרש ממנו להתחיל לקרא. התמוזל מזל של זה, אף שלא הגיע למלכותו לקרסליו של הבא אחריו, והסדור נפתח ב'אשרי' שבתפלת שחרית. הלה החל במובן לקרא ברהיטות את פסוקי 'אשרי' בנקוד ורגיל, והפריץ נענע בראשו בשביעות רצון. כשהגיע תורו של השני, שהיה באמור למדן מפלג בהרבה מהראשון, שוב פתח הפריץ את הסדור, אף לביש המזל נפתח הסדור לקראת סופו, בחלק של 'היצירות' לשבת זכור בפיוט הנודע

רבי יעקב משלם אורנשטיין ז"ע

בעל "ישועות יעקב"

ליום ההולא, מ"ה מנחם-אב תקצ"ט

מגדולי רבני גליציה, רבה הנערץ של לבוב כלה שנים בזכות אבותיו במשך למעלה מ-50 שנים, ובעל "ישועות יעקב" מספרי חסיד על השלח-ערוך, תשובות רבות בהלכה ופרוש על התורה. מנעוריו שקד על התורה בהתמדה, נודע בגאונותו כ"גאון הגאונים ורן של כל בני הגולה" כפי שנקבת עליו ב"כלילת יפי". תחלה כהן פרבה של זולקווא, ובשנתמנה לרבה של לבוב ותמנה לפניו מידוע הוא מעדיף לכהן בעיר גדולה כלבוב מאשר לשבת במנוחה בעיר קטנה, השיב כי "הקפה מעניק לרב את השגותיו לפי גדל הצבור שהוא מתמנה עליו, וכאשר הכלי גדול מתרבות גם השפעות החכמה מן השמים לפי ערכו. וזה לשני שלחנות תורה וגדלה במקום אחד, וזה נשיאותו ברמה ולחם בהשכלה שפשתה בזמיו. "עמד בכח עז לשבר מלחמות עמל, ולא הרימו ראשם בחייו", כלשון התנ"ך סופר עליו. בהכליפיו היה מבטל את החקירות של משפילי זמנו, שבכלו את זמנם בחקירות לתולדות הקדמונים, במקום לטכס בעקר בתורתם וחבורתם. על חוקרי 'חכמת ישראל' שבנימו אמר: "צונץ וחבורי מבליים את זמנם בחקירות ודרישות, לדעת למשל, באיזו קופסה היה רש"י מריח טבא, אם של כסף אם של עץ, ואני מוצא את מחי לדעת ולהבין את תורתו וחכמתו של רש"י..."

פעם הביט מביתו על השוק הסמוך, וראה עורבים רבים עטים על דוכן אחד למקבר שמן פשה, והמורכב נאבק עמם כדי להבריחם. בסמוך לו היו מוקרים נוספים שמקרו עופות ושמן, ורוב שם לב כי העורבים נטפלו וזקאו לאותו דוכן, והתקדד התעורר כלבו. הוא מהר לזמן את בעל הדוכן באמצעות משמשו, והחל לחקר אותו החקיר עד שהנה הדוכן כי במשך חדשי החורף אגל את השמן של העופות שנטפרו על לתקופה זו לפני חג הפסח. מה יש בקוש רב לריבית שמן לשמוש בהם במקום שמן כמנהג המקדשים, ובזכות חכמתו של הרב עלה בידו להציל את יהודי העיר מאכילת שמן של מרפה. הרב מעשיו ספר, כי בליל פסח נכנס אליו יהודי פשוט עם שאלה חמומה בעניני תמץ פסח, ולאחר שהפך בדבר פסק להתיי כיון ש'בעל השאלות' מתיר ענין זה מפני שהוא בטל בששית. בבקר ספר לבני ביתו כי היה תולדה בצער על ההתר שנתן, אולם בלילה התגלה עליו בעל השאלות וחדד לו שהשתמש בתירו, ואמר כי זו הפעם הראשונה שהשתמשו בהתר שלו, ונחה עתה.

אחתו רבי יוסף שאול נתנון, שלמים מלא את מקומו ברבנות לבוב מספר בספרו "שואל ומשיב", כי בצעירותו עוד בחיותו בבית חותנו בירוסלב, התיצב לפניו לידו רבי ישראל בנו של רבי קופל מליקובה, יחד עם בנו רבי שמעון מירוסלב. האב היה מתנגד לחסידות ואמר מבנו שלא יאמר אחריו קדיש, כיון שהוא אומר 'יצמח פרקנה' החסידים, וצא פסק חזין שאינו יכול למחות ביד בנו, אלא שיאמר קדיש בלי 'יצמח'. ומספר, כי לאחר תם השלשים לפטירת האב, נסע רבי שמעון אל 'החזון' מליקוב, שהיה גם הוא נכד רבי קופל, והתבאר בפנת בית-הקנסת ליד התנור, כדי שלא 'בחזין בו הרבי כי הוא אומר קדיש בלי 'יצמח'. רבי נפתלי מרושטיץ הבחין בכך וספר זאת לחזון, והרבי מליקובין אמר לו: "אביו, ודאי ר' ישראל היה אצלי, ובקש ממני לומר כך להגיד 'יצמח' בקדיש, שכן בעולם העליון נודע לו שדורך החסידים אומרים, ומאז היה נוחה כן, למעט ביום ה'אצט' של אביו שהיה אומר בלי 'יצמח'."

ידידות גדולה היתה בינו ובין בעל ה"אריה דבי עלאי", ובכל פעם שזה היה במקבר בלמפרג היה שוהה בביתו. פעם התעוררה בעיר שאלה בדיו עגונה, וה'ישועות יעקב' התירה להנשא, אף ה"אריה דבי עלאי" טען כי בהעל חי. חזונו הרב את דני העיר ולקדמים מפרסמים, וכלם קבעו כי האשה מתרת לפי דירתה, והיא אכן נשאה לשווחט של רישא, אולם לאחר ימים מעטים בא הרוב ברגלי ויצא מהז ומזה כפי הדיו. ומרמה לאחר מכן הגיע שוב ה"אריה דבי עלאי" ללבוב, והתאכסן בבית אחר, ולאחר כמה ימים פגש אותו הרב וקמם בפניו מדוע שנה את אכסניתו ולא בא אליו. השיב לו ה"אריה דבי עלאי" בדברי תוכחה על המכשול שיצא מתחת ידו, אולם ה'ישועות יעקב' אמר בקול נחרץ: "אתה האדמו"רים מתנהלים עלפי רוח-הקדש, אולם לנו הרבנים מתנה התורה והשלחן ערוך ואנו מתנהלים לפי ההלכה. אין אנו יכולים להשתמש ברוח-הקדש אלא לפי הדיו וההלכה, ואמרו לי שאף שראיתי מה שיצא מהפסק שלי, אלא היתה מגיעה אלי עתה שוב שאלה דומה, היתי פוסק נטפן להסיר, כי אין לו לדון אלא מה שעיני ראות לפי הדיו ולא לפי רוח הקדש". אך היה מעריך את גדולי החסידות, ואף התיר לרבי משה לזב מססוב לאלל את האפיקורוס וזה התיר "ולא לבטל ההקנות הנצרכים לו". ועל ה"דברי חיים" מצנע אמר, שפיון שהוא משלם במקום בגאונותו בנגלה, ממילא נאמן הוא גם על הדברים המסורים ללב בפנימיות התורה ובעבודה על-פי דרך החסידות.

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

ראה אנכי נתן (יא, כו)

ובדרך קצרה נרמז עלינו דבריהם ז"ל, שאמרו שכל בני ישראל יש להם ניוצץ ממש, ואין צריך לומר הדור ההוא ששמועו מפי שהם חלק ממנו, והוא מה שרמז במאמר זה ראה אנכי, פרוש באלו מדבר עם עצמו ואומר לו אנכי, כי כל ישראל יתחסו אליו וכשהוא מדבר עמו באלו מדבר עם עצמו, ולזה גם כן אמר ראה לשון יחיד כשעור אנכי שהוא לשון יחיד ואמר עליו ראה. עוד ירמז על ה' שקרא ואמר אנכי, וזה הוא שעור הכתוב: ראה, כי אותו שקרא ואמר להם אנכי הוא נתן לפניהם וגו', ואמרו ראה לשון יחיד כי בערך דבר זה כלן יהיו שווים באחד לדעת כי ה' הוא הנתן לפניהם ברכה וגו'.

את הברכה אשר וגו' (יא, כז)

אמרו את, להעיר כי מלבד הברכה המשותפת מדרגה, עוד לו עמה יעוד הטוב, והוא אשר תשמעו, כי השמיעה בתורה הוא תענוג מפלא ומחיה הנפש, באמרו שמעו ותחי נפשכם, והמרגיש בטעם התורה תשיחנו נפשו כי עליו לשלם גמול טוב לנוות מתנה טובה מפלאת, ואין צריך לומר שאין להבט שכר עליה.

עוד ירצה על פי דבריהם ז"ל, שאמרו זכות יש לה קצו ויש לה פרות, והוא מה שרמז באמרו את הברכה, כי תבת הברכה מצינת עולם שהוא מקור הברכה וכלו פרוה, ורבו את לפרות הזכות שאוכל בעולם הזה, ודקדק לומר אשר, נזהר הכתוב שלא רצה הנביא לעשות הדבר בגדר הפסק לומר אם, ואמר אשר שהוא דבר מחלט בפאר קוה להם נפש הצדיק, ותלה הכתוב הברכה בשמיעה ולא הזכיר לא מעשה ולא שמיעה, לפי שהשומע דברי אלהים חיים התורה מטיבה נפשו ומישרתו, כי יש בה סם חיים פאמרום ז"ל וזה לשונם המאור שבה מחיירו למוטב, לזה תלה הכל בשמיעה:

כי יהיה בה אביון באחד שיעריה (טו, ז)

על פי דבריהם ז"ל שאמרו בספר הזהר אי חדא קהלא או חדא גנישתא יתעירו בתיבתא מיד אתי בן דוד, עד כאן. ומעשה אביון הוא תאב בדבר זה שהוא אחד שיעריה שה' יספיק למלאות תאוותו לבוא ברה, ואמרו בארץ העיר מקום תאוותו היא ארץ הקדושה אשרי' אלהיה נתן לה שהוא תאב מתי תפקד העיר היונה חמדת הלכות, ויצו ה' לכל איש ישראל שלא יאמץ את לבבו וגו', אלא יתחזק בכל עז ותעצמות למלאות חשק האחד המיוחד, כי באמצעות מעשה בני אדם ובפרט במצות הצדקה דכתיב בצדקה תבונני, וגמר אמר מאחיה האביון פרוש מסבת אחיה האביון הידוע, שיעריה אדם בדעתו שהמעשה הוא לתכלית דבר זה של משיח ה' שמו חיים:

ביפתח וגו' (טו, ח)

על ידי שפוחת הוא ידו ופותחים לו שערי שפע, והוא אמרו כי פרוש, טעם שאני אומר לה' שלא תאמץ וגו', ביפתח, פרוש אוצר הנעלם אם אתה תפתח את ידך. וגמר אמר והעבט וגו' פרוש, כשאתה פותח את ידך לו אינך עושה אלא הלוואה ודוקא, ותכף ה' ישלם לה' בתוספת מרבה:

"אין קוצץ". הרב המסבך החל לקרא את המלים הסבוכות של הפיוט, "אין קוצץ בן קוצץ, קוצץ לקוצץ; בדבור מפותץ, רוצץ לרצץ. לץ גבולו ללוצץ, פלץ ונתלוצץ; כעץ מחצצים לחצץ, כנץ על צפור לנצץ"... וכמוכן שקריותו היתה אטית וזהירה. הפריץ התרשם פמוכן מהרב הראשון, וקבע נחרצות כי הוא למדן נפלא שיודע לקרא בשטף ובבהירות לעומת השני, והורה למנותו לרב בעירה. הפרנסים לא ידעו את נפשם מרב צחוק, אך לא ידעו מה לעשות. שכן הפריץ עמד בתקף על דרישתו, והם פנו לרבי יצחק אלהן לבקש את עצתו. "הפריץ צודק!" אמר רבי יצחק אלהן להפתעתם של ראשי הקהל, "יתכן שהמעמד השני אמנם יותר למדן מהראשון, אבל הוא לא מספיק חכם, ובשביל להיות רב צריך להיות בעקר חכם ופקח". תמחוהו הפרנסים לשמוע דבריו, ורבי יצחק אלהן הסביר: "הרי הפריץ אינו יודע לקרא בסדור, ומדוע אפוא היה המעמד השני צריך לשבר את שניו כדי לקרא את הפיוט הסבוכ של 'אין קוצץ', במקום לקרא משם את 'אשר' ברהיטות? שכן הפריץ אינו מבחין בין 'אשר' ל'אין קוצץ', ובכך היה מוכיח לפריץ שגם הוא למדן מפלג. אלא מאי, לא עמדה לו חכמתו לעשות כן, ואם כן אין הוא ראוי לשמש ברבנות..."

והנה ספור על חכמתו המפלגת עוד בימי נעוריו, ומאז נבאו לו עתידות. את הספור ספר יהודי זקן מקובנא בשם ר' פינחס, שאביו היה חבר נעוריו של רבי יצחק אלהן, ויחד למדו גמרא והלכה אצל הרב דמותא, רבי ישראל איסר אביו של רבי יצחק אלהן, בהיותם בבני עשר. פעם ישבו שני התלמידים לפני רבם ועסקו בסגיגת עמקה, והנה הגיעו שני אנשים בני העיר ובקשו מהרב לפשר בסכסוך שהתגלע ביניהם. התובע פתח וספר, כי חברו זה לזה ממנו סכום כסף וקבעו ביניהם זמן לפרעונו. והנה הגיע המועד הנקוב, אך הלונה טען שאין ביכולתו להחזיר את החוב בלוי, אלא כדי מחציתו, ועל המחצית רשם שטר חוב בנסח זה: "פאשר ירחיב ה' את גבולי, מתחייב אני החתום משה לשלם לפלוני את המחצית השנייה של חובי בסך זה וזה". "מאז חתימת השטר עברו כבר שלש שנים", ספר התובע, "ואף שיודע אני ומכיר בלונה זה שכבר הרחיב ה' את גבולי, עדין אין הוא משלם את החוב בטענה שאין לו". פנה רבי ישראל איסר אל התובע, והלה אשר כי אכן הספור נכון, החוב קיים והשטר אמת, אלא שטענתו בפיו. "התובע סבור שכבר הרחיב ה' את גבולי, אבל מהיכן הוא יודע מה מתרחש בכסי ובממוני? לטעמי עדין לא הגעתי לדרגה כזו של הרחבת גבולי, וטרם הגעתי ליכולת של תשלום חובי". הרב החל להרהר בשאלה, ובינתיים פנה אל שני התלמידים, בנו יצחק אלהן וחברו פינחס, ובקש מהם לחוות דעה בענין. הזקן, בנו של אותו ר' פינחס ספר, כי אביו עוד לא הספיק לחשב בענין, וכבר קפץ חברו העלוי ואמר לאביו: "הלא זוהי גמרא מפרשת במסכת חלין, שם דרשו חז"ל את הפסוק שבפרשת ראה 'כי ירחיב ה' את גבולך וגו' ואמרת אכלה בשר', ומבאן אמר רבי אלעזר בריעזריה, מי שיש לו מנה אחד יקח לקדירתו ליטרא ירק; ואם יש בידו עשרה מנה, יקח ליטרא של דגים; וכאשר יש לו כבר חמשים מנה יקח ליטרא בשר. ואם כן הרי לנו הגדרה מדויקת של חז"ל מהי 'הרחבת גבולי' - כדי חמשים מנה, כלומר חמשת אלפים זהובים. ישבע אפוא התובע שאין לו עדין חמשת אלפים זהובים, והתובע יאלץ להמתין עד שירחיב ה' גבולי של הלונה וכבר יהיה בידו סכום זה כדי לשלם את חובו..."

וספר הזקן בנו של ר' פינחס, כי אביו אמר לו בשעה שספר לו ספור זה, "אז כבר הייתי בטוח בלבי, כי עתיד חברי זה להיות מגדולי ההוראה בישראל".

מטעים

מקצה | שלש שנים תוציא את כל מעשר תבואתך (יז, כח)

התבות מקצה | שלש שנים מטעמות בטעמי מנח מנח רביע, וכן מטעמות התבות הדומות בפרשת וילך "מקץ שבע שנים" בטעמים דומים. ורמז מובא ברש"י על הפסוק "כי תכלה לעשר" שזמן העבור הוא בערב פסח של השנה רביעית, ונלמד ממצות הקהל שנאמר בו "מקץ שבע שנים" ומשורר ברגל, אף כאן בעור מעשרות ברגל. ונרמזו כאן גם דברי הגמרא בכתבות "המקבוצ" אל יבוצו יותר מחמש, כלומר שארבעה חלקים ממנו יהיו מנחים בחלקו, ואת החלק הנחמישי יתן למעשר. וכן כאן שמכער את כל המעשרות ללוי ולעני, הרי שניהם חמשה, ונותרו לו ארבעה חלקים, אם כן הרי זה מנח רביעי. (זכרון סופרים)

לעשות את כל המצוה הזאת (טו, ה)

מובא ב'ספרי' כאן, "את כל המצוה הזאת" - שתהא מצוה קלה חביבה עליך במצוה חמורה". ורמז לזה בטעם זקן קטן שעל תבת הזאת, שיהא זקוף וחשוב אצל גם המצוה שגראית קלה וקטנה בענינה. (תפוחי חיים)

כי בגלל | הדבר הזה יברכה ה' אלקיך (טו, י)

במסכת מועד קטן מספר, שמלאך המות לא היה יכול להתקרב לרבי חייא לטל את נשמתו, מפני שלא היה פוסק מללמד תורה. נרמה המלאך לעני נקש על דלת ביתו של רבי חייא, ובקש שיוציא לו לחם לאכל. הוציאו לו בני הבית לחם, ואמר לרבי חייא, הרי אתה מרחם על עני לתת לו לחם ומדוע אינך מרחם על 'ההוא גברא', והתפון לעצמו, ואינך מוכן למסור את עצמך אליו ולבוא לעולם הבא. גלה לו המלאך שוט של אש והבין שאמת הוא, והמציא את עצמו אליו שיוכל לטל את נפשו. וסגיה תמוהה זו מתבארת על פי המעשה המובא במסכת שבת, שרבי חייא אמר לאשתו: "אם יבוא עני לבית, הקדימי ותני לו פתי לחם, כדי שיקדימו לתת לחם גם לבניך". תמזה אשתו ושאלה "וכי אתה מקלל את בניך?" והשיב: "מקרא מלא דבר הכתוב 'כי בגלל הדבר הזה יברכה ה' אלקיך'". כי פונת מלאך המות שאמר לרבי חייא, הרי אתה אמת לאשתך שאם תקדים לתת לחם לעני כך יקדימו ויתנו גם לבניך; ואם כן גם אתה, אם תקדים ותתן לי את נפשך, כך אקדים אני ואתן חיים לבניך, ולא אטל את נשמתם קדם הזמן שנקבע להם מן השמים. ולא עוד, אלא אף אוסיף להם את השנים הנותרות שהשתירו אצלי ממי שנפטר לפני זמנו, כמוכא במסכת חגיגה. וזו היתה הבטחת המלאך לרבי חייא שבשם שאתה מקדים ונותן לי את נפשך, כך אוסיף אני ואתן חיים לבניך. ולזה הביא רבי חייא לזכרו ראה מהכתוב "כי בגלל הדבר הזה יברכה ה' אלקיך", שכן על תבת "כי" יש טעם גרשים, ומשמעותו דבר שחוזר פעם נוספת, כמו שנאמר אצל אברהם אבינו "למועד" בטעם גרשים, כי אמר המלאך לאברהם שבשנה האחרת בעת הזאת יולד לשרה בן. וכן תבת "כי" כאן בגרשים, לרמז לדבר זה, שאם רבי חייא יתן את נפשו, יחזר המלאך ויוסיף שנים לבניו. (תחלי מים)

כי בחפזו יצאת מארץ מצרים (טו, ג)

תבת בחפזו מטעמת בטעם מנח רביע, לרמז לרבי רבנו בחיי שעל ידי שיצאו ישראל ממצרים קדם הזמן צריך לשלם זאת בגליות אחרות, וזהו כי בחפזו מנח רביע, שנשאר מנח לשלם בכל ארבע הגליות. (פני יוסף)

כי גם את־בניהם ואת־בנותיהם

שתי שבתות שהה רבי יהושע מאוסטרובא, בנו של רבי שלמה לרב מלנטשנא אצל השר שלום מבלז, ובשתייהן היה עד לספורי־מופת שנעשו בידי הרבי.

בשבת הראשונה שלו בבלז, שהה שם גם רבי שלום מקמינקא, תלמידו הנאמן של רבי נפתלי מרופשיץ שבידוע גבר טורא בינו לבין רבי שלמה לרב מלנטשנא אביו של רבי יהושע מאוסטרובא. צדיקים אמרו אז, שכל סבת ההתנגדות של הרבי מרופשיץ נבעה מתוך יראתו שמא יסתלק הצדיק מלנטשנא מהעולם טרם זמנו, שכן זקוקים לו בעולם העליון ואם יהיה לו שלום בעולם הזה, יטענו שם למעלה שאם־כן הגיע זמנו להסתלק, ולכן חלק עליו כדי שיותר בעולם הזה יאריך ימים ושנים. וכאשר שמע רבי אשר ישעיה חתנו של רבי נפתלי מרופשיץ, על הסתלקותו של הרבי מלנטשנא, הצטער מאד על האדם הקשר שבדור שנסתלק, עד שבמעט צצה נפשו מרב צער, ואמר שהוא זה ונקי ואין בו כל אשמה.

המנהג היה בבלז, שבשני הכבודים החשובים ביותר היו מכבדים את האורחים הנכבדים שהגיעו לשבת, בזמן על הכוס בברכת המזון, ובעלייתו האישית של הרבי לתורה, היא עליית 'ששי'. כשראה רבי שלום מבלז את שני האורחים החשובים שבאו לשבת במחצתו, שאל את רבי שלום מקמינקא במה הוא חפץ להתכבד. בזמן או בעליה, שכן בכבוד השני הוא רוצה לכבד את האורח הנוסף, הרבי מאוסטרובא, אותו פנה 'צדיק בן צדיק'. תמה האורח מקמינקא והביע את פליאתו בפני הרבי: "הרי רבנו הקדוש מרופשיץ היה מתנגד לאביו של אורח זה, והרי הבן הולך בדרכי אביו ומתנהג במנהגיו, ומה מקום יש לכבוד ביותרת הכבוד?" נענה הרבי מבלז בראשו, ואמר: "ראשית, לא ידעתי למה התנגדו לאביו ומדוע חלקו עליו; ושנית, הרי כבר אמרה תורה לא יומתו בנים על־אבות, ומה נרצה אפוא מהבן?" וזכה רבי יהושע באותה שבת לכבודים רבים מצד הרבי מבלז.

ובקשר שלא הבינו הדברות את פשר התנגדותו של רבי נפתלי מרופשיץ לרבי שלמה לרב מלנטשנא, בעוד היו לו פגנות עמוקות באמור בענין; כך לא הבינו את טעמיו של האורח מקמינקא שצער באותה שבת בבלז את האורח מאוסטרובא, שהיה לו אז השבת הראשונה שם. רבי שלום דבר עמו בתקופות, אולם רבי יהושע שתק ולא הגיב כלל. אין אנו יודעים חשבונות שמים, אך מיד ביציאת השבת לקה רבי שלום מקמינקא בשתוק באפך פתאומי, והסובבים אצו אל הרבי מבלז ובקשו רחמים עליו. נענה הצדיק ואמר, כי הדבר בא עליו על שצער את הצדיק מאוסטרובא, ואף התבטא פי הוא לקה ב"לקווא דרפגן דלית בה אסותא", כלומר בקללת חכמים שאין לה רפואה. הרבי פנה לבקרו בחליו וברכו ברפואה שלמה, כשהוא מתבטא ואומר: "חבל על התורה לשמה" של הרב מקמינקא. ואכן הברכה עשתה פרי, ואט־אט החלו איבריו של רבי שלום לשוב לאיתנם, אלא שכח הדבור עדין לא שב אליו. ביום השני בשבוע, צוה הרבי להכניס אל בית־המדרש את רבי שלום כשהוא מטל על המטה בחלשתו, וצוה שיזמינוהו לעלות לתורה. נסה הרב לפתח את פיו ולברך, אלא שלא עלה בידו להוציא הגה מפיו עקב השתוק שאחז בו, עד שהרבי מבלז קרא בקול: "הרב מקמינקא! הרי אתם אורחים את התורה הקדושה, לכו וברכו על התורה תחלה". ומיד באותו רגע התחנך הרב, ומקולו יצאה הברכה בתקנה ויהי לפלא. אל רבי יהושע התלחך נאמנו הקרוב רבי יחזקאל מסלויטש שנסע עמו לבלז, ובסתר התבטא רבי יהושע באזניו: "כי הצדיק מקמינקא בקש לעשות ממני גל של עצמות ברב הקפדתו עלי, אבל אנו הקדמנו אותו, ומי יעמד בסוד קדושים".

הפעם השניה לשהותו של רבי יהושע מאוסטרובא בבלז, היתה בפרשת ראה. בסעדת השבת נשא ה'שר שלום דברי תורה על פרשת השבוע, וקרא את הפסוק שבפרשה: "כי גם את־בניהם ואת־בנותיהם ישרפו באש לאלהיהם", וצטט בקול את דברי רש"י: "גם - לרבות את אבותיהם ואמותיהם. אמר רבי עקיבא, אני ראיתי נכרי ששפכו לאביו לפני כלבו ואכלו". בסיום הרים הרבי את עיניו ואמר לקהל: "דברי רש"י שמקורם ב'ספר' תמיהים מאד, שכן למה אנו נזקקים לעדותו של התנא רבי עקיבא שראה גוי בופת את אביו לפני כלבו, בזמן ששפסוק נאמר בפרוש 'אם', ובכך נתנו חז"ל כלל בכל מקום שתבת 'אם' באה לרבות?" "אלא" סים הרבי ואמר, "רבי עקיבא בא לחדש ולומר, שהוא בעצמו ראה את הדבר". והוסיף מיד: "מה שרואים בעינינו ממש, הוא הרבה יותר מוכח ונהיר".

דבריו הסתומים של הרבי היו לחידה בעיני השומעים, ולא הבינו מה רמז במאמרו זה. האורח רבי יהושע הסב אף הוא כמובן אל השלחן ושמע את הדבר, וביציאתו התלוו אליו שני חסידיו שנסעו עמו לבלז, רבי מאיר וינהויז מביאלא, ורבי יחזקאל מסלויטש שהתלוו עמו גם בבקורו הראשון לבלז באמור. השנים היו כמובן אחוזי פליאה על הדברים הסתומים ששמעו זה עתה, ור' מאיר התבטא באזני חברו ר' יחזקאל: "הייתי מעמיד שלשה בקבוקי יין למשקה, למי שיוכל לברר לי את פגנותו של הצדיק מבלז". הוא חזר על דבריו במה פעמים, עד שהם הגיעו לאזניו של רב הצדיק מאוסטרובא, וזה נפנה אליו ואמר: "עשה בדבריה, ולך הבא יין למשקה, ואני אסביר לך את כל הענין. הרי דברו של הרב מבלז

שתי המלים 'אחרי' ו'מול' משמשות בשפה השגורה לרב שנמצא בקרבת מקום, ורגילים לומר על אדם או בניין וכדומה שנמצא אחרי ראשון, והכוונה בסמיכות או ממול אך באופן קרוב. אולם בלשון המקרא בפרשנותו הן משמשות להיפך, לריחוק מקום. שכן את הפסוק 'אחרי דרך מבוא השמש', מפרש רש"י שהוא לשון מרחק, 'אחרי העברת הירדן הרבה והלאה למרחק, וזהו לשון אחרי, כל מקום שנאמר אחרי מופלג הוא', וכן 'מול הגלגל' - 'רחוק מן הגלגל'. אולם מצינו גם במקרא לשון 'אחרי' במובן של דבר הבא אחר הראשון, כמו 'ואחר תטהר' בסיום טהרתה, 'ויראה נעמן רץ אחרי' במלכ"ב, 'ושבו העבים אחר הגשם' בקהלת; אך גם במשמעות של דבר הבא לאחר זמן, כמו 'ולרדעך אחריך אתן את־הארץ', 'הנה זה עומד אחר כתלנו' בשרי השירים ועוד.

מיושר אחר נמצא גם המלה 'אחרון', ולה שתי משמעויות. הן אחרון וכן אחרון מאומה, כמו 'אני ראשון ואני אחרון' בישיעה, 'ותשחק ליום אחרון' במשלי; והן כמו 'אחר' הבא אחרי הראשון, וממנו גם 'אחר'. לכן נקרא הים התיכון בתורה בשם 'הים האחרון', מפני שהוא אחר ארץ־ישראל. ומצינו על־כך שתי ראיות בתורה, אחת - ביעקב שהעמיד את לאה וילדיה אחרונים - אחרי השפחות, ויש אחרון שאחרון האחרון והוא רחל; וכן מצינו אצל האבות שנתן הקב"ה למשה לעשות בפני פרעה (שמות ד, ח) שאמר לו: 'והיה אס"ל' ואמניו לך ולא ישמעו לקול האות הראשון והאמניו לקול האות האחרון', ושוב נאמר: 'והיה אס"ל' ואמניו גם לשני האבות האלה וגו', ולקחת ממנימי היאר וגו' והיו לדם ביבשת'. הרי לנו שיש אחרון שיש אחריו אחרון (אס"ל לדברי אבן־עזרא, האות האחרון הכונה כפשוטו, ואף שאחרון היה אות שלישיו כיון שהקב"ה לא הראה אותם למשה באותה שעה, אלא רק את שני האותות הראשונים, לכן קראו אחרון, כי את אות הדם היה משה עתיד לעשות לפני פרעה במכת־דם, אלא שכאמור מ'רחל ויוסף אחרונים' ניתן להוכיח כי אחרון אינו בהכרח רב סוף. כך הוא גם בלשון חז"ל במסכת נזיר (כא, א): 'מאי אחרון דקתני? אמצע', וכן בתענית (יד, א) לגבי התעניות האחרונות והכוונה לאמצעיות.

ומצינו שני ביטויים מנוגדים לגבי עדיפות המקום, הראשון או האחרון: "ראשון־ראשון חביב" לעומת "אחרון־אחרון חביב", ויש הפסוק 'וישם את־השפחות ואת־ילדיהן ראשונה ואת־לאה וילדיה אחרונים ואת־רחל ואת־יוסף אחרונים' אמר במדרש רבה: "הוא אמורה, אחרון־אחרון חביב" (ב"ל קט"ז ט"ז): "אחרון־אחרון חביב יותר", וב'מדרש הגדול': "חביב עליו ביותר"; ולעומת זאת מובא בספרי (דברים לז): "חביב־חביב קודם". גם רבי מביא את שני המאמרים המנוגדים: בפרשת עקב (דברים יא, י) על הפסוק 'לא כארץ מצרים הוא' כותב: "ובכל מקום החביב קודם", לעומת פירושו על הפסוק 'חביב' ו"את־לאה וילדיה אחרונים - אחרון אחרון חביב". ובאמת כלל ידוע הוא שהחביב קודם, ולכן נפסק דברי קדמית ברוח (א"ח סימן ריא) שפיר חביב קודם לפני שאינו חביב, ואין אומרים שמפני חביבותו יותיר את הפירי החביב עליו לבסוף. מסתבר אפוא שבדברי־לכל החביב קודם, אלא שיש חלק בין העמדה בראש דבר של שבת, כגון חבירו המוזכרת לפני צוען מפני שהיא חביבה יותר; לעומת העמדת הנשים והילדים בידי יעקב בנפישותו עם עשו, בה העדיף להעמיד את רחל ויוסף אחרונים דווקא מפני חביבותם, כדי להרחיקם עד כמה שאפשר מעינו של עשו. חילוק זה מובא בספרי האחרונים, אך כבר מפורש כי בכתב יד של המדרש התימני הקדום: "בר השללים" ו"ישם את השפחות ואת ילדיהם ראשונה - חביב־חביב אחרון במקום רשעים, ובמקום צדיקים - חביב־חביב קודם". לאמרות ט"ל כתב, שיש הבדל בחלוקה עצמה אם מדבר בשניים או בשלושה ויותר, שכן אצל חבירו וצוען אין אלא שתיים, ולכן הראשון חביב; אבל אצל חבירו ויעקב העמיד תחלה את השפחות וילדיהן, ואחר־כך את לאה וילדיה, וכיון שכתוב שתי פעמים אחרון, לכן האחרון השני חביב יותר.

בביאור זה מפרש ה'תוספות יום־טוב' (דמאי פ"ז מ"א) את לשון המשנה 'באחרונה' - אחרי מה שלפניה ולא מה שבא בסוף ממש, שכן נמצא לקרוא אחרונים לאמצעיים, אף־על־פי שיש עוד אחרים אחרונים, והיני דכלפי הקדומים אליהם קרובים אחרונים, ומוסיף שם: "ושמעתי שמן הכתוב הזה תשובה לשואל בפסוק (חגי ב, ט) גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון, שעל בית שני נאמר (בבא־בבא ג, א), ונמצא שאין עוד שליש, והתשובה שפירשו כמו אחרונים דלאה שיש עוד יוסף ורחל אחרונים לה, כי בית שלעתידי שייבנה במהרה בימינו יהיה אחרון לזה השני. וליכתי אני להביא עד שני, ועל־פי שניהם יקום דבר", ומביא את הראיה מהאית השלישי של דם כאמור, ותשובה זו כבר ניתנה בידי הרשב"א (ש"ת ח"ד סמן קפז) ל"אחד נכבד... מחכמי האומות ישמעאלים" שהתווכח עמו בעניני אמונה, והוא השיב לו תשובות כהונן, ואחת מהטענות הלה היתה תשובת השני היה האחרון על־פי הפסוק בחגי, והשיב לו כי אחרון הכונה אחרי הראשון ואף הוסיף לו רמז נפלא בפסוק 'והיה הדם לכם לאות על הבתים' (שמות יב, ג) - שהוא השלישי של דם הוא יהיה האות לכם על 'הבתים', על שני בתי־המקדש, שמה שנאמר בתנ"ך אחרון היא הכונה אחרון בסוף, אלא יש אחרי שליש (רבים מביאים רמז זה בשם הגר"א מוילנא, וכאמור כבר כתב כן הרשב"א בתשובתו).

ויש לציין, שבוזרה פרשת פנחס מספר על גוי חכם ששאל את רבי אליעזר שלוש שאלות, ובהן שאלה זו מהפסוק בחגי, ורצה להוכיח שאין מקדש שליש, ונתן בו רבי אליעזר את עינו עד שנעשה גל של־עצמות. ואחר־כך ביאר רבי אליעזר, שבאמת אולי היתה האחרון ממש, מפני שביאר־מקדש היו צריכים להיבנות בידי הקב"ה בעצמו ולא בידי אדם. ולעומת זאת בוזרה בפרשת משפטים של לגלגלי את דם המגזר אשתו, כתב בוזרה להיפך ש'מקדמה ואילך אחרון אקיר', ומובין מהפסוק בחגי שאף שהבית האחרון ייבול - ייבנה מחדש, בקרוב ממש אמן.

באמירת 'תורה', להשפיע תורה ויראת שמים על השומעים ולפעל ישועות לכלל ישראל. ובכן, באותה שעה שאמר שרבי עקיבא ראה ביצד כפת נכרי את אביו לפני כלבו, פעל בכך מרחוק שיקום נכרי אחד על אביו ויהרגהו, ובכך השפיע ישועה גדולה ליהודי משראל שנצל עקב כך מספנה ודאית".

במהלך השבוע הבא, הגיע לבלי יחודי שהתגורר באחת הערים בגליציה, וספור נפלא בפניו. תקופתמה לפני כן, העליל עליו אחד מאדוני ארץ מגוריו עלילת דברים, והוא זמן למשפט. הספויים שלו לזכות במשפט היו אפסיים, וספנה גדולה רחפה על ראשו. בצר לו הגיע היהודי אל הצדיק מבלי ובקש את ברכתו, ועתה הגיע לספר על הנס הגדול שנעשה לו בחסדי שמים.

היהודי שכר את שרותיו של עורך דין צעיר כדי ליצג אותו בבית המשפט ולשמש לו סנגור, אלא שהתובע העמיד בעד תביעה עורך דין משלו, שהיה לא אחר מאשר אביו של עורך דינו של היהודי המתבע... משמע זאת היהודי חשכו עניו, שכן ידע מראש שאפסו סבוי להצליח במשפט, ועתה פאשר מול הסנגור ששכר בכסף מלא יעמד אבי הסנגור בעד תביעה, הרי בודאי לא יתעמת הפן עם אביו ולא יצדק לטובת המתבע כנגדו, וברור היה לו שהוא עומד בפני כשלוך מחלט במשפט. אלא שמשמים רחמו עליו, ובאותו ליל שבת שהרבי מבלי אמר את דברי תורתו במרחק גדול, פוצה תגרה קשה בין האב והבן שני עורכי הדין הערלים, עד שהפן קם בחמת זעם וירה באביו למות. היהודי המתבע ישב באותה עת בסעדת השבת, כשהוא מתאמץ לשמח בשמחת השבת למרות חששו מהבאות, והנה עברה הרנה במחנה על מות עד התביעה הראשי במשפט. המשמעות היתה ברורה, בהעדרו של העד נמחקה התביעה והמשפט התבטל לחלוטין. מליו של הרבי מאוסטרובא זכרו היטב את דבריו בשבת על פונתו העמקה של הרבי מבלי, וגדולה היתה התפעלותם לשמע את ספור הישועה של אותו יהודי, שהבין רק עתה כי רבו השפיע עליו ישועה פלאית באמצעות אמירת 'תורה' בשבת.

לספור זה היה המשך נפלא, שארע ביובל שנים לאחר מכן אצל ה"ישחמ ישראל" מאלכסנדר, ובאמצעות ספור נפלא זה של השור שלום מבלי השפיע ישועה לרבי ישעיה קמינסקי משפיערוב, במספר בספר "שבת טיש" חלק ה' פרשת ראה, עין שם ותמצא נחת.

מספר גם, כי באותה שבת שנכסר רבי יהושע מאוסטרובא כלכל, נטל עמו גם בתו היחידה רחל לביאה, והציגה בפני השור שלום. הצדיק ברח אותה והעניק לה מטבע לברכה, והתנבא עליה שהיא עתידה להיות רבנית גדולה. ואכן, כשהגיעה לפירקה נשאה לרבי יצחק יעקב מביאלא בעל "דברי בינה", בנו של רבי נתן דוד משידלובצא בן רבי ירחמיאל מפשיסחא בן 'היהודי הקדוש', ומהם יצאה שלשלת צדיקי בית ביאלא המעטירה.

מדגש

אחד הניבים השגורים בפי כל, המבטא את העובדה כי לא היו דברים מעולם ואין כל שמץ אמת בדבר, הוא הבטוי: "לא דבים ולא יער". מקור הניב מדברי חז"ל על הפסוקים במלכים ב' אודות אלישע שבשעה שעלה מיריחו אחר שפא את מעין העיר, יצאו נערים קטנים מן העיר והתקלסו בו, ו"יאמרו לו עלה קרנ עליה קרנ. ויפן אחרי ויבאם וימללם בשם ה', ויתאננה שמים דבים מן היער ותבקענה מהם ארבעים ושני ילדים". ונחלקו רב ושמואל במסקנת סוטה על הנס שארע, וחד אמר נס בתוך נס. מאן דאמר נס - יער הנה דבים לא הוו, מאן דאמר נס בתוך נס - לא יער הנה ולא דבים הוו. ועל קשית הגמרא למה היה צריך לברא גם יער והרי די דבים לבדם, מתרצים שם "דבעית", ומפרש רש"י: "הדבים, להתגרות בהם כשאין מקום קרוב להם לנוס ולהתנפאות, ונשחן קרובים ליצר ויצאין בהבטחה". (ובכך מביארים בעלי הדורש את לשון הפסוק במכות מצרים "וימלא פתי מצרים את הערב, וגם האדמה אשר הם עליה", כי אם יאמר פרעה אינני מתיר מן הערב שהרי פעלתיים יראים להרג כשאין להם מקום לנוס דברי רש"י, לכן עשה הקד"ה נס בתוך נס והביא על המצרים "גם האדמה אשר הם עליה" - גם יער וגם דבים...) (א...)

הניב נוצר אפוא מדברי האומר "לא יער היה ולא דבים", ואם כן נפלה טעות בניב השגור 'והתהפכו בו היצרות', ויש לומר בדומה למקור: "לא יער ולא דבים" ולא להפך; שכן זה הנס הפסול, ולעומת הדעה הראשונה הגורסת שרק נס אחד, ויער היה אף דבים לא היו, סבור השני כי לא יער ולא דבים, וזה אפוא הסדר הנכון של הניב.

הבטוי כבר היה שגור בפי מחברים ודרשנים בדורות העבר, ומענין לראות כי הסדר הנכון בבטוי השתמר רק בפי חכמי בני ספרד, שהיו ידועים בדוקים בלשונם, כמו ב"נפלאים מעשיך" של הפני אש"ח, וכן ב"אוצר המכתבים" של רבי שלום מוואש בתשובה לשואל על המקור של 'האי לשנא דשיגרא בפי רבנן' לא יער ולא דבים' פשוטים לחכמי ארץ דבר מעקרו, ומסמך את דברי הגמרא בסוטה פאמור. ואילו בספרי בני אשכנז הבטוי שגוי כפי ההרגל בפי הרבית, ונזכר במכתב ה"אמרי אמת" ל"מנחת אלעזר" ממקובץ בשנת תרפ"ב בענין הפתיחתא שהוקמה בורשא והרב ממקובץ לחם נגדה, ועוד.

בטוי נדפים לבטוי זה במקורות חז"ל והספרות הרבנית הם: 'גמל פורת פאיר' או 'מגדל הפורת פאיר', "לא היה ולא נברא", "לא היו דברים מעולם", 'ערכא פרח'.

הדבים שיצאו בקללת אלישע היו נקבות, ולכן נאמר "שמים דבים" ולא שנים, וכן פרש הרד"ק שם: "שמים דבים נקבות היו" (ומוסיף שם: "ואומר הרבי ב"מ"ם כמו גמלים מניקות", וכנראה נחסרה בדברי הרד"ק המלה הפאה בפסוק שם "גמלים מניקות וגבניהם" בלשון זכר, ומסביר בכך למה נאמר "שמים דבים" ולא 'דבות' בלשון נקבה, כי מצינו גם אצל הגמלים הנקבות לשון זכר 'וגבניהם' במקום 'וגבניהן'). מזהים אותן עם 'הדב החום הסגור', שפמירותו כ' 48 קילומטר לשעה יותר מהאדם הפהיר ביותר, ולכן השיג על נקלה את הנערים שהתקלסו בפניו, והנקה מסכנת פיתר כשיהי מספלת בגוריה, וכן אכן מובא בפרשת פקודי, שהיו נקבות וגבניהם עפים, ולכן נאמר "שמים דבים" ולא 'דבות'.

ביום שני, כ"ה במנחם-אב של"ה, נחתם בצפת "שטר התקשרות" של תלמידי האריז"ל, ובו קיבלו על עצמם החברים להתקשר יחד באהבת תלמידי ולעבוד את ה' יתברך מתוך ביטול לרבי חיים ויטאל בחירי תלמידי האריז"ל. השטר הגיע לידי החיד"א כפי שכותב ב"שם הגדולים" בערך רבי שמואל אוזיאה, שהיה אחד התלמידים החתומים עליו, ותוכנו פורסם לראשונה בידי רבי ברוך דוד כהנא מצפת בספרו "ברכת הארץ". לימים רכש רבי אפרם מסטורלי את השטר באמצעות רבי שמואל העליר רבה של צפת, ובמכתבו אליו מביע רבי אשר את שמוחתו שזכה בשטר המקודש. רבי אשר רכש גם שטר התקשרות נוסף של תלמידי הרדב"ז במוצרים שנחתם בשנת של"ה, ובין החתומים האריז"ל, בעל "שיטה מקובצת" ועוד. פעם הראה למקורביו את השטר ואמר: "זהו השטר של הרדב"ז עם אחד עשר תלמידים, שכרתו ביניהם ברית לעבוד את ה' יתברך בלי שום פנייה".

"שטר התקשרות" היה נהוג בחבורות המקובלים לדורותיהם, ובייחוד חבוי ישיבת המקובלים 'בית אל' שבירושלים העתיקה, שמקראה לימים "חברת אהבת שלום" על-שם הרש"י, ויודעי ח"ן אמרו כי הרש"י היה גלגולו של האריז"ל ובהקמת חברתו המאוחדת תיקן את המחלוקת שנפלה בשעתו בין תלמידי האריז"ל כמאתיים שנה קודם לכן וממנה הסתלק. רבי חיים ויטאל כותב בתחילת "שיטה מקובצת" על חשיבות האחדות ואהבת ישראל, ומספר כי "מאד ההירגני מורי ז"ל בענין אהבת החברים שלנו של חברתנו". בספר "שבחי האריז"ל" מסופר, כי לאחר אירועי חודשים שבה חיו בני החבורה באחדות לבקשת מנהיגם האריז"ל, נפלה קטטה בין הנשים ומהן עברה המריבה אל החברים, והרב עשה שלום ביניהם ואמר: "ידעו לכם שכל זמן שהאברה ואחורו ביניהם אין שטן ומקטרג יכול לעשות רעה, כי ה' ומלאכי השרת שומרים אותנו מכל נזק, ואם תחזרו להתקוות דעו לכם כי מרה היתה באחורנו". אולם המחלוקת לא שקטה ומעשה שטן הצליח, ובעונם זה נדבק האריז"ל במגפה והסתלק בד' במנחם של"ב.

במרכז שטר ההתקשרות עמד עניין האחדות שבין החברים, ונתייחדו כאיש אחד חברים בכל מכלל, לסייע ולעזור ולחזק ולאמץ איש את רעהו, לשוב בתשובה ולהוכיח ולהשתתף בצר, בין בעולם הזה בין בעולם הבא. אולם בשטר של תלמידי האריז"ל בולט גם עניין התחייבות החברים לקבל את מרותו של רבי חיים ויטאל למורה דרכם בקבלה, ו"לא נטריח עליו להפציר בו יותר מדי מהדברים שאינו רוצה לגלות לנו, ולא נגלה לוולתנו שום סוד מכל מה שנשמע מפיו בדרך האמת... לא נוכל לגלותם בלתי רשותו", שלא כמהרה"ו שדחק באריז"ל לגלות לו סתרי תורה ומושם כך נסתלק לפני זמנו.

ה"בני יששכר" מצטט מדברי המקובל רבי משה מפראג בספרו "ויקח משה", כי החט שנתן של"ה ניתנה רשות לפוסק את תורת האריז"ל, וכונתו לשטר התקשרות זה שבו התחייבו תלמידיו לקבל את תורתו מגדול תלמידיו מהרח"ו. וכותב שם דבר פלא, ששנו ז' של"ה אותה נבואה דניאל, "אשר המנחה ויגיע לימים אלף שלוש מאות שלושים וחמשים", כלומר שנת של"ה לא היה החמישי, שאז התחילה הגאולה להנוצץ בגילוי תורת הנסתר, ובזכות העסק בה תבוא הגאולה בקרוב.

שטרי ההתקשרות של מקובלי 'בית אל' נחתמו בשנים תק"ד-תקל"ט, והחתומים שהיו אז צעירים נודעו לימים כגדולי הדור. בראשם עמד הראשון לציון רבי ישראל יעקב אלגאזי ראש המקובלים, ואחריו הרש"ש רבי שלום שרעבי, החיד"א, רבי חיים די-להרר, רבי יצחק מזרחי, רבי אברהם סנגווי ועוד. החבורה התנהלה בסודיות והתקנות לא התפרסמו רק לאחר למעלה ממאה שנה לאחר שהחברה התבטלה, ועיקרה שותפות אמיצה בין החברים בגשמיים וברוחניות, עזרה הדדית וערבות ורחונית, מתוך מטרה לזכות את כל ישראל במעשיהם הטובים. רוח לבשה אותנו צעירי הצאן להיוותו כאיש אחד חברים... לעשות נחת רוח ליוצרנו, ועל דבר זה נגרת ברית בינותינו, שכולנו החתומים מטה נהיה כולנו אזהבים זה לזה אהבה רבה, אהבת נפש ואהבת הגוף... כאילו הוא חלק אבר ממנו ממש, בכל נפש ובכל מאד, באופן שאם ח"ו יהיה איזה צער לאחד ממנו, לסייע כולנו יחד או כל אחד בפרטות בכל הכא מידו. ועיקרו של דבר, להוכיח כל אחד לחברו אם ח"ו שמע עליו איזה חטא... החברים שווים במעמדם, ואין אחד חשוב מחברו ואם גדול ממנו בחכמה, אין לוקם זה מפני זה אלא הידור בעלמא, לא להפציר על החבר, ואם אחד יחטא לחברו ימחול לו מיד בכל לבו. בחלק מההתקנות של שטרי ההתקשרות נזכר, עד שנוצרה הגאולה המוטעית שבין החבורה אף שיתפזזו ביניהם רכושם ויצרו "קומונה" כל חברים בחיי שותפות, כמו הקלחון הרוסי שעל-פיו נוסדו הקיבוצים בארץ, אך אין בכך אמת, שכן אין זו דרך התורה, אלא מטרות היתה חיווק אהבת חברים, ומתוך דאגתם המשותפת זה לזה בעולם הזה, יזכו גם להתאחד יחד בעולם הבא ולהניצל מדינם.

ודבר פלא עולה מעיון בשטרי התקשרות אלו, שכן בין בהם חתימות של חברים שכבר לא היו בעולם בזמן כתיבת השטר, והדבר כמובן אומר דרשני. בשטר של שנת תקל"ז מופיעה חתימת ראש החבורה רבי ישראל יעקב אלגאזי, בזמן שהוא נסתלק כבר בשנת תקט"ז כמופיע על מצבתו, והרש"ש נתמנה על מקומו, וסברת אחד החוקרים כי מדובר בנכדו בריבנו מהרי"ט אלגאזי שנשא את שם דקנו, אינה נכונה, שהרי מהרי"ט נולד בתפ"ז ובשנת תש"א היה רק בן שלושים, ולא ייתכן שבנו כבר יחתום אל חבר בחבורת המקובלים. החוקר הנודע מאיר בנינו (בנו של הראשון לציון רבי יצחק נסים) עסק בעניין, ומעיד כי "ברבות הדרהרית והפכתי בנושא, ולא עלה בידי אפילו שמץ מנה. ודחקתי לומר כלמא טבא חזיתי ולא ידו דברים מעולם, באו העובדות ותפחו על פני מחשבה וזה את השטרות כולם כטובעים בחות האמת, גם אם המדובר בתופעה שהיא מעל הטבע ואין כוח אנוש להבין". הוא גם מספר שפנה אל 'המלומדים חוקרי הקבלה' ו"כולם כאחד עמדו ונוכחים באין בידם כל הסבר למאד דהוה". במאמר באדיש שכתב החוקר אהרן שטרקיאקווער על החבורה הסודית של המקובלים בירושלים, כתב שאכן יש לומר שר"י אלגאזי חתם ממרם בחיתו שוכן עפר, ומצא מסומן לכך מהמליצה שבהושרו לשטר "שמי הוא" כלשון הפסוק במלאכי, כלומר רשע שמו מ'מת', עתה הוא מ'חיים' כבפשוטו "אמת" ו"בפשוטו" כלומר לא נצטרף בנופו אל החברה, אלא בפשוטו ושמותו. החוקרים שנתרסקו מדברי דחו רעיון זה, אולם בנייהו סבור שאכן ירדו מקובלים קדושים אלו מהעולם העליון וחתימתם כבחיים חיותם, ומבחי מקורות נוספים על גדולי המקובלים שקיבלו דין עילאין מחכמים שכבר היו בעולם האמת.

מפני נטל את קלמוסו והוסיף שתי תבות: "ולפעימים ההפך"...

הגרי"ז מברסק ראה פעם השפם בבקר אדם אחד ממהר בדרך לבית הכנסת, כדי להתפלל בנתיקון עם הנץ החמה. והנה פונה אליו חברו ומבקש ממנו לסיע לו בענין נחוץ, אולם הלה התנצל בפניו כי אינו יכול לסייע לו, שכן "זה שנים ארבות שאני מתפלל מדי בקר בנתיקון, ולא ארע לי מעולם שאחרי להתפלל עם הנץ החמה, ואיך אוכל עכשיו לבטל את קביעותי?! הגיב הרב מברסק ואמר: "אדם זה עובד לחמה ולא לקב"ה"..." שכן מי שעובד את ה' יתברך וכל חפצו ותשוקתו לעשות רצונו יתברך, אין לו חשבוניות כאלו להעדיף לספר שבקר כך וכך שנים בציפיות הוא מתפלל בנתיקון, אלא עובד את ה' בהמיונות לפי מה שהוא מזמן לפניו באותה שעה. ואם עתה יהודי מבקש ממני עזרה, עלי להפסיק את מנהגי הקבוע ולהעדיף לעזר לו, מאשר להתפלל בנתיקון.

שנת תרל"ז היתה שנת בצורת קשה בארץ ישראל. חקוקה ארצה לא ירדו גשמים, היבול היה מעט, ואף בו שלט הארבה. יהודי הארץ רעבו ללחם ממש, והגיעו מים עד נפש. אל הגולה יצא ש"ד בשם רבי פלטיאל, שפעל למען הישוב בארץ, והתדפק על דלתו נדיבים להחיות נפש רעבה. בהגיעו לעיר קליש שבפולין, כנס אל רב העיר רבי חיים אלעזר וקס בעל "פנח חיה", והציע לו לשגר מכתב אישי ליהודי עשיר מקלג שיהיה בעל אחזה בסמוך לקליש, ואף שהיה התורק למגנטי לב מדרך התורה קנה המשלח' בי לא ישיב ריקם את פניתו של הרב הנערץ. כשקבל הנגיד את הבקשה הגיב, כי הוא מוכן לתת סכום עתק שן עשרות אלפים רובלים, בתנאי "שהרב מקליש ימכר לי את חלקו לעולם הבא, באמצעות שטר מכירה כתוב וחתום בפני בית דין ועדים כשרים". השליח חשש מתגובתו של הרב מקליש, אך לפליאתו נענה הרב מיד בחיוב, והסכים להעביר לאותו עשיר את כל חלקו בעולם הבא המורח הצלת יהודי ארץ הקודש, ואכן, בסכום הגדול נרשם מטען ענק של תפוחי אדמה, ארז ושעועית ומצרכי מזון נוספים, מלאי של שתי אניות עמוסות שנשלחו ארצה, והצילו אלפי משפחות מרעב. את הספורה הנפלא ספר אחד משישי ירושלים שעוד זכר מילדותו את ה"ווארשעווער בעבאלאך" שהגיעו ארצה בדרך נס, וגם רבי דוד ויגנרסון זכר את המעשה ואף ידע את שמו של הקונה שרכש את העולם הבא של הרב מקליש תמורת עשרת אלפים רובל להצלת יהודי הארץ.

ואין זה הספורה היחיד המעיד על גדל מסירות נפש של ה'נפש חיה' למען בני ארץ ישראל, שכן העיד על עצמו, ש"בכל פעם שהייתי יוצא לאסוף כסף למען עניי הארץ, הייתי רואה בדמיוני כיצד השוטרים בובלים את ידי באזקים", שכן השלטון הרוסי היה עלול לחשוש בו שהממון שהוא אוסף לא נועד באמת לעניי ארץ ישראל, אלא לתמיכת המורדים הפולניים שנסו לפרק את על השלטון הרוסי, ובכך היה עלול להסתכן בנפשו, אך מאומה לא עצר בפניו מלהתמסר לסייע למען אחיו בני ישראל.

בימי נעוריו, ישב רבי צבי הירש מזידיטשוב והבגן לעצמו את סדר יומו, כאשר כל רגע מנצל לעבודת ה', לתורה ועבודה. "בשעה פלוגית - למוד גמרא, בשעה פלמונית - למוד הלכה", וכך תכנן את כל כ"ד השעות של כל יומה בסדר מופתי בלי לאבד רגע לבטלה. לאחר שסיים, הציג את סדר יומו המתכנן לרבו החזק מלובלין כדי לקבל את הסכמתו, והרבי אכן הביע את שביעות רצונו מהנצול המלא של היום והלילה, אך נטל את הקולמוס בידו ורשם בצד כל הנהגה וקבלה: "ולפעימים להפך". לתמיכה התלמיד הסביר "החזקה": "האדם אכן צריך לתכנן מראש את סדר יומו ולקבוע זמנים קבועים לסדרי לימודו ועבודתו, אולם יש לו לדעת שלעיתים עליו לשנות את הסדר המתכנן, ולהסכים לבטל מעצמו כדי לקיים מצוה עוברת שנוצמה לפניו".

את העבודה הזו מספר המהרש"ג, רבי שמעון גרינפלד מסמיהאלי בספרו "זהב שבא", והסמך לכך את באורו של החזק מלובלין על הפסוק "לא תעשו כן לה' אלקיכם", שלעיתים צריך האדם לשנות ממשעויו הקבועים כדי לקיים מצוה עוברת, וכותב על כך בטוב טעם: "נמצאים הרבה אנשים שיש להם הנהגות טובות, ואינם רוצים לבטל הנהגה זו שלקח בשום אופן בעולם, אפילו יודעו ענין גדול מאד, כגון שיש אנשים שיש להם הנהגה טובה ללמוד בכל יום ח"י פרקים משניות, ודבר זה אין מבטלים בעד כל חללי דעלמא. והנה לפעמים מזדמן שצריכים ללכת לגבות צדקה לפדיון שבויים וכדומה, עני מסכן אשר הוא ממש פקודת נפש, והאנשים הללו אם ילכו לגבות הצדקה לא ימצאו להם הזמן ללמוד הח"י פרקים משניות, ולזאת אין הולכין לגבות הצדקה, ובאמת מזה מוכח דמה שיש להם הנהגה טובה זו, אין פוגמת באמת לשם שמים, רק כדי שיוכלו להתפאר בימי זמנתינו במדה זו שמים עמוד על דעתו לא בשלל ללמוד בכל יום ח"י פרקים משניות. שהרי אם היתה פוגמת באמת בהנהגתם לא לשם שום התפארות, רק לכבוד השם, אם כן היה מן הראוי שבהזדמן ענין נחוץ יותר לשם שמים שיתבטלו הנהגתם הראשונה על אותו זמן הנחוץ, כיון דלפי שעה הענין השני נחוץ יותר להציל איש ישראל וכדומה, והוא דבר שקלי ועל דרך זה פרש הגאון הקדוש הנזכר לעיל (הרבי מלובלין), דבנות הפסוק "לא תעשו כן לה' אלקיכם" - פרוש, שלא תאמר שרק כך' מוכח אתה לעשות לפני ה' יתברך, אלא מי שכונתו באמת לשם שמים משנה לפעמים ששידומן ענין נחוץ, והפרוש לא תעשו כן' - להחיות ודוקא את המדה זו ולא לשנות בשום אופן בעולם, דזה לא תעשה, רק תעשה לפי הענין הנצרך לשנות לפעמים".

מעשה דומה ארע עם רבי יצחק איזיק ויס רבה של סזאליאנו, שנהג בקביעות להגיע לכלל לקראת שבת סליחות ולהסתופף בצל ה'שר שלום' עד אחרי יום הכפרים. שנה אחת, כשנכנס לקבל שלום בערב שבת סליחות, פנה אליו הרבי ואמר: "סמוך ובטוח אני על אברך נעלה שבמותך, שבדאי ערכת לעצמך חשבון נפש לקראת יום הדין, ומן הסתם הכנת לעצמך סדר יום קבוע מכתה ואילך". השיב רבי יצחק איזיק בחיוב, והוציא מביסו את סדר היום שהכין לעצמו. קרא הרבי מפלו את הרישימה פלה עד סופה, ולאחר

רבי משה יצחק דרשן, המגיד מקלם, נודע בדרשותיו הנלהבות שעסקו בערות שבין אדם לחברו, פעם פנה לעשרים שבו הקהל ואמר: "תנו אל לבכם את צרת אחיכם העניים הנדפאים, והטו שכם למענם. שמה תאמרו מה לכם ולכם, ומיזעו זו צרת נפשכם? דעו נא כי מבטחים אני כי לא יחדל אביון מקרב הארץ, ואם תותירו את האביונים למוות ברעב חלילה, תאלצו אתם להפוך להיות אביונים, כדי למלא את מקומם ולקיים את הבטחת הקתוב"...

רבי אברהם יצחק גרשנוביץ מזידיטקע, למד בנעוריו אצל רבי אליעזר גורדון ראש ישיבת טלו, פעם נאלץ לנסע מהישיבה לענין מסים, ונכנס אל ראש הישיבה לבקש מעות להוצאות הדרך. אמר לו ראש הישיבה: "אמר נא דברתורה ואתן לה מעות". השיב התלמיד השנון: "הרי אמרו חז"ל במשכת נדרים 'עני חשוד כמות', והלכה בידינו מהתנא רבי מאיר בגמ' 'מצוה לקיים דברי המת', ואם פן מצוה לקיים את דברי המת? ואת לי מעות בענין יפה"..." חז' רבי אליעזר ואמר: "שתי תשובות בדבר, ראשית, אכן מצוה לקיים דברי המת, אולם זה נוגע רק לממון של המת עצמו, אבל אין המת יכול לצוות לאחרים מה לעשות... ועוד, מצוה לקיים דברי המת שצוה בעודו בחיים, אבל לא מצוה שצוה לקיים דבריו לאחר שברך מת"..." אל בכל זאת מצוה התשובה השנונה של התלמיד חן בעיני ראש הישיבה, והוא העניק לו את הוצאות הדרך.

רבי זאב וולף מסטריקוב אמר פעם בדרך צחות, למה אמרו חז"ל "עני חשוד כמות"? מפני שכל חשיבותו של העני אינו אלא פמות שמת רק פעם אחת, כלומר רק בפעם הראשונה שהוא בא, שאז מרחמים עליו הברית ומעניקים לו נתינה הגונה, אבל כמאן ואילך כבר לא מתרגשים ממצבו הדחוק. והינו "עני חשוד" - מתי העני נחשב בעיני אנשים? כמות - רק כאשר הוא בא בבחינת מת דבר המתרחש פי אם פעם אחת ותו לא, אבל אם יבוא שוב לא יזכה לרחמי הברית...

רבי יחזקאל מקוזמיר אמר, שאף העני מכבדים ותומכים בו רק כאשר בא בפעם הראשונה, ושבו לא יזכו בו. אלא כאשר ישובו שבו נתנו לו, ואז שוב יקראו אותו כפפעם הראשונה, וכיון שאמרו חז"ל כי גזרה נגדו על המת שישתתף מן חלב, כן אמרו "עני חשוד" - מתי העני חשוד וקטנים? לז' כאשר הוא 'כמות' - אם נשכח כמות ולא מכירים בו שבו תמכו בו זה מכבר...

אדם אחד נקלע פעם לצרה ונזקק לחסדי ידידיו, אולם הללו הפנו לו ערף והוא נותר בגפו. התמרמר האיש ואמר: "עלש הבנתי מדוע נצטינו בפגרים לתת מתנה אחת לשני אביונים, ואילו משלוח מנות איש לרעהו נותנים שתי מנות לחבר אחד. שכן אביונים יש לרב, ולכן אמרו חז"ל לתת מנה אחת לשני אביונים, אבל חברים לא תמצא, ואם מצאת אפילו חבר אחד, מהר ותן לו שתי מנות, כי חבר נוסף לעולם לא תמצא"...

"פי מעלה גרה המה ופרסה לא הפרים טמאים הם לבס"

מאחר וארבעה מינים אלו, הנקל והאננות, השפן והחזיר אסורים באכילה מפני שחשך להם סמוך טהרה נוסף, מדוע אמרה התורה "פי מעלה גרה המה ופרסה לא הפרים טמאים הם לבס", הרי אדרבה, אם יש לו סמן זה היה צריך להיות טהור, ואינו טמא אלא מפני שאינו מפרים פרסה. והיה צריך לומר להפך "זאת הנקל כי פרסה אינו מפרים ומעלה גרה, טמא הוא לבס", ואת סמן הטמא יש להזכיר תחלה שהוא עקר הטעם לקח אסור באכילה?

אלא אדרבה, בכלל סמן הטהרה האחד שיש בארבעה מינים אלו, נוספה טמאה על טמאות, שכן בגלל טעמים בו הבריות וסוכרים שהוא טהור, ומכאן רמז לאנשים המראים תנועות של חסידות ובלבם הם מלאים תועבות ורשעות, ואנשים אלו מתעבים מאוד בעיני הקהל יותר מזה שהוא רשע גמור מבפנים ומחוץ, שכן לזה יש מעלה שאינו גונב דעת הבריות, ואילו אלו שהם חסידים רק לפנים, גונבים דעת הבריות.

(רבי יצחק מאריס מקושטא, ב"לקוט מעט לוי')

ספרי 'שבת טיש' ו"מידות טיש" בחנויות הספרים המובחרות

5806777@GMAIL.COM

הפצ"ת ועד הפצת תורה

העלון שמחבר אותנו לשולחן השבת

שולחן שבת מרתק לילדיכם! מסרים חזקים, חידות מהפרשה, הלכות נוגעות לחיי היום יום, סיפורים מרתקים ודיונים מעוררי מחשבה - הכל בשפה של ילדים, ובלי צורך להכין מראש. העלון הזה יעזור לכם להפוך את שולחן השבת לחוויה משפחתית בלתי נשכחת! קריאה מהנה ושבת שלום!

חידה 2

אני בעל חיים גבוה שיש לי סימן טהרה אחד, אך לא שנים. אני מעלה גרה, אבל פרסותי אינן שסועות. אני מזכר בפרשה בין ארבעה בעלי חיים פמוני, שהם טמאים לאכילה בדיוק מאותה הסבה. מי אני?

רמז: אני ידוע בספינת המדבר.

חידה 1

פיצד נקראת עיר שחטאה בעבודה זרה, ואף על פי שנהרג את כל יושביה ונשרף את כל רכושה, התורה מזהירה אותנו שלא ידבק בדינו דבר קטן ממנה, ורק אם נזהר בכך - הקדוש ברוך הוא ישוב מחרון אפיו?

רמז: העיר שמרחיקים אותה ואת כל שללה לגמרי מישראל.

(תשובות בסוף הגליון)

(מבוסס על פ' "תורת אביגדור" להגה"צ ר' אביגדור מילר זצ"ל)

לב שאוהב נותן יותר

ילדים יקרים ואהובים!

האם חשבתם פעם מהי הדרך הכי טובה להראות להורים שלנו שאנחנו באמת אוהבים אותם? בואו נדמיין ילד חמוד בשם שמעון. אבא שלו ביקש ממנו: "שמעון, בני היקר, תוכל בבקשה לסדר את חדר המשחקים?" שמעון, שמאוד אוהב את אבא, ניגש מיד למשימה. הוא אסף את כל הקוביות לקופסה, החזיר את המכוניות למקום, וסידר את הספרים יפה על המדף.

החדר נראה מצוחצח ומסודר.

אבל אז, כשמעון עמד לצאת מהחדר, הוא הבחין במשהו נוסף: הספרים של אבא שנשארו על השולחן בסלון. אבא לא ביקש ממנו לסדר אותם, אך שמעון חשב בליבו: "כמה שאבא ישמח כשיראה את הספרים שלו מסודרים יפה בארון!". הוא מיהר וסידר אותם במקומם.

כשאבא נכנס לסלון, הוא ראה את הסדר והיה מרוצה מאוד. אבל אז, כשהוא ראה שגם הספרים מסודרים במקומם הנכון, פניו אורו בשמחה גדולה פי כמה! הוא הבין ששמעון לא רק עשה מה שביקשו ממנו, אלא עשה מעשה קטן נוסף, מתוך ליבו, רק כדי לגרום לו נחת רוח. המעשה הקטן הזה, שלא התבקש, הראה אהבה גדולה הרבה יותר.

בפרשת השבוע שלנו, פרשת ראה, התורה מלמדת אותנו בדיוק את הסוד הזה על האהבה שלנו להשם יתברך. התורה מספרת על 'עיר הנידחת', עיר שלמה שחטאה בעבודה זרה. העונש שלה נורא מאוד: צריך להשמיד את כל יושביה

ואת כל רכושה לשרוף באש. זו מצווה קשה וכואבת. אבל אז התורה מוסיפה פרט קטן וחשוב: "ולא ידבק בידך מאומה מן החרם". כלומר, גם אם מצאת שם תכשיט יפה או מטבע נוצץ שלא נשרף, אסור לך לקחת אותו! למה? הרי זה לא עבודה זרה, זה סתם חפץ!

התשובה היא, שכאשר אנחנו נזהרים אפילו מהדבר הקטן ביותר, מראים שאנחנו לא רוצים שום קשר, אפילו לא זכר קל, לדבר רע, אנחנו מראים להשם אהבה עצומה! זה כמו ששמעון סידר את הספרים. אנחנו עושים 'לפנים משורת הדין', יותר ממה שחייבים. והתורה מבטיחה שדווקא המעשה ה'נוסף' הזה הוא זה שגורם להשם "לשוב מחרון אפר" ולהביא עלינו רחמים וברכה.

כך אנחנו, בניו האהובים של הקב"ה. כשאנחנו לומדים עוד פרק משניות גם כשאנחנו עייפים, כשאנחנו מוותרים לחבר למרות שאנחנו צודקים, או כשאנחנו מהדרים במצווה קצת יותר ממה שצריך – אנחנו כמו שמעון שסידר את הספרים. אנחנו מראים לאבינו שבשמיים שהלב שלנו מלא באהבה אליו, ואנחנו רוצים לעשות לו נחת רוח. ואין דבר בעולם שהקב"ה אוהב יותר מלב של ילד יהודי שפועם באהבה טהורה לתורתו ומצוותיו.

האש הבווערת בתוך השלג הקר

ילדים יקרים, האם שמעתם פעם לחישה קרה בבוקר חורפי? לחישה כזאת שמתגנבת מתחת לשמיכת הפוך החמה, בדיוק כשהשעון מצלצל, ולוחשת: "קר כל כך בחוץ... השלג יורד... עוד חמש דקות... מה יקרה אם תאחר קצת לתלמוד התורה?".

זוהי לחישתו של היצר, המנסה לצנן את האש הקדושה הבווערת בלב של בן תורה ואומרת לו שלא לקום עכשיו, כי "יש זמן... ולא נורא אם תישאר תחת השמיכה עוד כמה דקות...". אבל הסיפור שלנו הוא על ילד אחד, שלימד את כל העולם ששום שלג, קר ככל שיהיה, לא יוכל לעולם לכבות את אש אהבת התורה.

זה היה בוקר שלא יישכח בשכונת וויליאמסבורג שבארצות הברית. לא סתם בוקר חורפי, אלא בוקר של סופת שלגים אדירה. הרוח יללה בין הבניינים בעוצמה שהרעידה את הקירות, ופתיית שלג גדולים וכבדים כיסו כל חלקה טובה בשמיכה לבנה ועבה. הרחובות היו שוממים. איש לא העז להוציא את גופו החוצה אל הקור המקפיא. כולם נשארו בבתיהם החמים, סביב התנורים הלוהטים.

כולם, חוץ מילד אחד. שמו היה שמואל-אריה. ילד כבן שתים עשרה, שקט וצנוע, אך בתוך ליבו הטהור בערה אהבה לתורה כמו לפיד אש. כשהשעון צלצל, הוא לא שמע את לחישת היצר. הוא שמע קול אחר, קול מתוק וקורא: "שמואל-אריה, התורה מחכה לך!".

הוא קפץ ממיטתו, נטל ידיו בזריזות, התפלל, ואכל פרוסת לחם. הוא הביט מבעד לחלון. הכל היה לבן, והרוח הכתה ושרקה מבחוץ. אבל בליבו לא היה שום פחד, רק רצון עז להגיע לתלמוד התורה ולשמוע עוד דברי אלוקים חיים.

הוא לבש את בגדיו החמים, עטף עצמו בצעיף, חבש כובע, ויצא אל הסערה. הדרך לתלמוד התורה, שביום רגיל לקחה כחצי שעה, נראתה כעת כמסע בלתי אפשרי. (בחוץ לארץ רגילים לשלג, ולכן בדרך כלל הלימודים ממשיכים גם בימים כאלו, אך סופה כזו לא נראתה שנים רבות). הוריו הסתפקו אם עליו לצאת, אך כשראו את הדמעות בעיניו מרוב השתוקקות לתורה, הם בירכו אותו שילך בשלום. וכך, השלג הגיע עד ברכיו, וכל צעד דרש מאמץ אדיר. הרוח הקרה הצליפה בפניו הקטנות והאדימה אותן, והקור החל לחדור דרך בגדיו. שיניו נקשו זו בזו, וידיו, אף שהיו עטופות בכפפות, קפאו מקור.

הוא הלך והלך. עברה חצי שעה קשה. הרחובות היו ריקים לחלוטין. הוא היה הגיבור היחיד שנלחם בסופה. היצר ניסה שוב להחליש אותו ולחש בליבו: "חזור הביתה, שמואל-אריה! אף אחד לא יבוא היום! המלמד בטח נשאר בבית! למה לך לסבול ככה?". אך שמואל-אריה דיבר אל ליבו ואמר: "אני הולך לתלמוד תורה! כל צעד וצעד שאני עושה עכשיו בשלג ובקור, הוא כמו יהלום יקר שאני מביא למלך המלכים!". וכך, עם המחשבה הזאת, התחמם ליבו והוא המשיך לצעוד.

אחרי קרוב לשעה ארוכה של הליכה מפרכת, הוא ראה מרחוק את בניין התלמוד תורה. הוא אזר את שארית כוחותיו והגיע אל הדלת. הוא דחף אותה בכבדות ונכנס פנימה. המסדרון היה חשוך ושקט. שקט מדי. הוא פשט את בגדיו הרטובים והקפואים והתקדם אל הכיתה שלו. הדלת הייתה סגורה. הוא פתח אותה בזהירות. הכיתה הייתה ריקה. הכיסאות היו הפוכים על השולחנות, והלוח היה נקי. ליבו של שמואל-אריה צנח.

דמעה קטנה וקפואה עמדה בקצה עינו. האם כל המאמץ היה לשווא? הוא הרגיש פתאום את הקור בכל גופו, והעייפות הכריעה אותו. הוא התיישב על מקומו הקבוע בספסל, הניח את ראשו על השולחן ורק רצה לבכות.

לפתע, הוא שמע קול. "מי שם?"

שמואל-אריה הרים את ראשו. בפתח חדר המנהל עמד המנהל, הרב פרידמן, ובידו ספר גמרא. עיניו של הרב פרידמן נפערו בתדהמה. "שמואל-אריה? מה אתה עושה פה?"

"באתי ללמוד, רבי", לחש שמואל-אריה בקול רועד.

"אבל... אף אחד לא בא".

הרב פרידמן ניגש אליו, ועיניו נצצו מהתרגשות. הוא לא היה צריך לשאול יותר שאלות. הוא ראה את הבגדים הרטובים, את הפנים האדומות מהקור ואת העיניים הטהורות, מלאות אהבת תורה. הוא הבין איזה מסע גבורה עשה הילד הזה. "נכון, שמואל-אריה", אמר הרב פרידמן בקול חם, "אף אחד מהתלמידים לא בא. וגם רוב המלמדים לא הגיעו. אבל אתה יודע מי כן בא?"

שמואל-אריה הביט בו בעיניים שואלות.

"אני באתי", אמר הרב, "וגם הקדוש ברוך הוא בא. הוא חיכה פה כל הבוקר לראות אם יגיע לפחות תלמיד אחד שאהבת התורה שלו חזקה יותר מהשלג. בחוץ לארץ שלג הוא עניין שגרתי ולא מבטלים תורה בגללו, ואתה הבנת את זה והגעתי!"

באותו רגע, נכנס אור גדול לליבו של שמואל-אריה. הוא הבין שהמאמץ שלו לא היה לשווא. הרב פרידמן לקח אותו לחדרו, נתן לו שתיה חמה, ובאותו יום למד המנהל הגדול עם התלמיד היחיד והמיוחד, שמואל-אריה. הם למדו יחד סוגיה בגמרא, וקול התורה שלהם היה מתוק וחזק יותר מכל רעש הסופה שבחוץ.

למחרת, כשכל התלמידים חזרו, סיפר להם הרב פרידמן את סיפור הגבורה של שמואל-אריה, והם הבינו מהי מסירות נפש אמיתית לתורה. כמובן, אנחנו בארץ ישראל, איננו צריכים לצאת בסופות שלג חלילה, ואין זו הדרגה הנדרשת מאיתנו בסכנה. אבל עלינו ללמוד מכך לחיינו: בפרט כעת, בימי 'בין הזמנים', כאשר אין מסגרת של לימודים, עלינו לעשות מאמץ גדול יותר כדי לפתוח ספר וללמוד תורה! ולכולנו, ילדים יקרים, מזכיר הסיפור שבכל פעם שקצת קשה, ובכל פעם שהיצר מנסה לקרר אותנו, עלינו לזכור את האש הפנימית שבנו, אש אהבת התורה, שהיא חמה וחזקה יותר מכל שלג וקר שבעולם.

ספר שמואל (פרק י"ח, פסוקים א'-ט"ז)

ילדים יקרים, זוכרים היכן עצרנו בשבוע שעבר? דוד הצעיר, נער רועה צאן, עשה מעשה שלא ייאמן בסייעתא דשמיא. הוא עמד באמונה טהורה וביטחון גמור בה' מול גלית הפלישתי הענק והרשע, ובעזרת אבן קטנה אחת מקלעו, הפיל אותו והביא ישועה גדולה לכל עם ישראל. שאול המלך וכל העם ראו את הנס הגדול והבינו כי יד ה' הייתה עם דוד.

וכעת, נמשיך בסיפורנו:

כאשר סיים דוד לדבר עם שאול המלך, עמד שם גם יהונתן, בנו בכורו של שאול. יהונתן היה צדיק גדול ובעל מידות נעלות. ברגע שראה את דוד ושמע את דבריו מלאי האמונה והענווה, נפשו נקשרה בנפשו בקשר של קדושה. הוא ראה את גודל יראת השמיים של דוד, והבין כי רוח ה' שורה עליו. יהונתן אהב את דוד אהבת נפש, אהבה טהורה שאינה תלויה בדבר, אלא רק ברצון לעשות נחת רוח להשם. הוא כרת עמו ברית עולם, וכהוכחה לאהבתו הגדולה, פשט את מעילו, את מדי המלחמה שהיו עליו, ואפילו את החגורה שלו, ונתן אותם לדוד במתנה. איזו ענווה והכרת הטוב! בן המלך נותן את בגדיו היקרים לנער שכעת הוא רועה צאן, כי הוא מכיר בגדולתו התורנית והרוחנית.

שאול המלך, שראה את חכמתו והצלחתו של דוד, מינה אותו להיות שר צבא. וראו זה פלא, בכל מקום שאליו שלח אותו שאול, דוד הצליח הצלחה מופלאה. לא בזכות כוחו וגבורתו, אלא כי "ה' עִמּוֹ". הסייעתא דשמיא ליוותה אותו בכל צעד ושעל, והוא התנהג תמיד בחכמה ובענווה גדולה. כל עם ישראל וכל עבדי שאול אהבו את דוד וראו בו את יד ה'.

יום אחד, כשדוד והצבא חזרו מנצחים ממלחמה בפלישתים, יצאו נשות ישראל מכל הערים לקבל את פניהם בתופים, בשמחה ובמיני כלי נגינה. מתוך שמחה גדולה על הישועה, הן הכריזו את שבח הניצחון: "הִכָּה שָׂאוּל בְּאַלְפָיו, וְדָוִד בְּרִבְבָּתָיו!". כלומר, שאול המלך הכה אלפי אויבים, ודוד הכה הרבה יותר מזה - רבבות (עשרות אלפים).

כאן, ילדים יקרים, קרה דבר עצוב. יצר הרע, אויבו של האדם, הצליח להיכנס לליבו של שאול המלך. במקום לשמוח על הניצחון הגדול של עם ישראל, נכנסה בליבו מידת הקנאה. הוא שמע את דברי השבח וכעס מאוד. הוא חשב לעצמו: "לי נתנו אלפים, ולדוד נתנו רבבות? מה עוד חסר לו אם כן חוץ מהמלוכה?". ומאותו היום, החל שאול להסתכל על דוד בעין רעה, והשכינה שהייתה עמו החלה להסתלק ממנו, כי מתוך הקנאה שרתה עליו עצבות,

והשכינה, כידוע, שורה רק מתוך שמחה.

כאשר מידה רעה כמו קנאה משתלטת על הלב, היא מביאה איתה צער וחרון אף. רוח רעה החלה לבעת (להפחיד) את שאול. יום אחד, ישב שאול בביתו והחנית בידו, ודוד, בענוותנותו, ישב לפניו וניגן בכינור כדי להרגיע את רוחו, כפי שהיה עושה תמיד. לפתע, מתוך הקנאה והכעס, הטיל שאול את החנית בעוצמה לעבר דוד, במטרה להכותו. אך הקדוש ברוך הוא, השומר על צדיקיו מכל רע, עשה נס. דוד סב ממנו והחנית נתקעה בקיר. הדבר חזר על עצמו פעמיים, וכך ניצל דוד פעמיים מידו של שאול.

שאול ראה כי ה' עם דוד, וממנו ה' סר, ולכן החל לפחוד ממנו. הוא הרחיק את דוד מקרבתו ומינה אותו לשר אלף בצבא המלחמה, בתקווה שייפול במלחמה ולא יחזור הביתה. אך תקוותו נכזבה. דוד המשיך להצליח בכל דרכיו, כי ה' היה עמו, וכל ישראל ויהודה אהבו אותו על צדקותו, ענוותנותו ויראת השמים שלו. מכאן נלמד, ילדים יקרים, כמה צריך להיזהר ממידת הקנאה, שהיא מידה רעה והרסנית, וכמה גדולה מעלת הביטחון בה', הענווה והשמחה בחלקו, שמושכות על האדם סייעתא דשמיא וברכה בכל מעשיו.

הלכות שבת

(א) משחק בפאזלים (משחקי הרכבת תמונה)

ילדים יקרים, בשבת קודש מותר לנו להרכיב פאזל יפה, אך יש לשים לב לכללים חשובים: לענין משחק 'פאזל', כאשר חלקי אות או חלקי ציור מצטרפים ומתחברים יחד לאותיות שלמות וציור שלם, אזי אם מכניסים לתוך מסגרת או כאשר משתלבים החלקים זה בזה בחוזק, אסור להרכיבם בשבת. ואם אינם נכנסים לתוך מסגרת ואינם משתלבים זה לזה בחוזק, באנו למחלוקת הפוסקים, והמקילין יש להם על מי לסמוך, ובפרט לילדים קודם גיל בר מצוה. (עי' ארחות שבת ח"א, פט"ו, סעי' י"ד; שש"כ ח"א, פט"ז, סעי' כ"ד; פסקי תשובות, סי' ש"מ, אות י"ט).

(ב) משחק "פטריות" (נעצים מפלסטיק על לוח מחורר)

מותר לשחק במשחק זה וליצור צורות מפוזרות וצבעוניות. אבל, אסור ליצור בעזרת הפטריות אותיות, מספרים או ציורים ברורים שיש להם משמעות (כמו בית, פרח או מכונית). הסיבה היא שיצירת צורה כזו דומה למלאכת 'כותב' שאסורה בשבת.

הערה: אם יש לכם אותיות מגנטיות מוכנות, מותר להצמיד אותן ללוח וליצור מילים, כי אתם לא יוצרים את האותיות בעצמכם. (ארחות שבת ח"א, פט"ו, סעי' ט"ז-י"ז; שש"כ ח"א, פט"ז, סעי' כ"ו; פסקי תשובות, סי' ש"מ, אות י"ט-כ).

שאלה מעשית: רבקי משחקת עם אחותה הקטנה במשחק הפטריות. אחותה רוצה שרבקי תכין לה ציור של פרח. האם מותר לרבקי לעשות זאת?

תשובה: אסור לרבקי ליצור צורה של פרח, כי זו צורה ברורה ובעלת משמעות, ויש בזה חשש של מלאכת 'כותב'. היא יכולה להציע לאחותה ליצור יחד צורות ערבוביה יפות ללא כוונה לציור מסוים ומוגדר (ארחות שבת שם).

(ג) בלוני סבון (בועות סבון) בשבת

ילדים יקרים, האם אתם אוהבים להפריח בועות סבון צבעוניות? ההלכה היא שמותר לכם לשחק בזה בשבת וליהנות מכך. הסיבה היא שהבועות האלו לא מחזיקות מעמד כלל ונעלמות מיד, ולכן אין בזה איסור של יצירת דבר חדש ('מוליד') או 'בונה'. עם זאת, טוב שההורים לא יורו לכם במיוחד להכין את הבועות, אלא רק יתנו לכם לשחק בהן אם אתם רוצים. (שש"כ ח"א, פט"ז, סעי' ל"א).

החידה (קשור להלכות בונה):

כיצד יתכן שילד צדיק שנוכח בשוגג בעשיית פעולה אסורה בשבת, מתחרט על כך מיד ורוצה מאד לתקן את הטעות ולבטל את הדבר האסור שנעשה – אף ההלכה אומרת לו: "עצור! אסור לך מן הדין לתקן את הטעות ולהחזיר את המצב לקדמותו"?

הפתרון: הטעם הוא, שבהלכות שבת קיים יסוד עמק: "אין מתקנים אסור אחד על ידי עשיית אסור חדש".

כאשר הילד בנה בשוגג מבנה שנוכח ל"אהל עראי" (כמו פריסת שמיכה על כסאות לצורך מחבוא, או הרכבת בית סגור מקבסאות לצורך משחק) – הוא עבר על אסור בונה. לכן, אם הוא יבוא כעת לפרק ולסדר את המבנה כדי לבטל את האסור, הוא יעשה במו ידיו פעולה מעשית ואסורה חדשה של "מלאכת סותר".

במצב כזה, יצר הטוב האמתי שלו הוא להתאפק, לצית להלכה ולהשאיר את המבנה על כנו עד למוצאי השבת. (ארחות שבת, חלק א', פרק ט', סעיף י"ג).

סיפור בארמית

סודא דתלת ממתקין (הסוד של שלשת הממתקים)

במעלי שבתא, קדם בי כנישתא, הוה רעשא וקלא סגיא.
(בערב שבת קודש, לפני בית הכנסת, היה רעש וקול גדול).

הוה התם ינוקא חד דהוה צווח ושידי אבני לכל עבר ברוגזא.

(היה שם ילד אחד שהיה צועק וזורק אבנים לכל עבר בכעס).

נפקו גברי מבין כנישתא ובעו לדחייה, ולא ציית לון.

(יצאו אנשים מבית הכנסת ורצו להרחיקו, ולא שמע להם).

עד דנפק ההוא גברא צדיקא, דהוה בעל נפש ורחמן.

(עד שיצא אותו אדם צדיק, שהיה בעל נפש ורחמן).

חזייה לינוקא, ולא נזף ביה, אלא אסתכל בעינוהי.

(ראה את הילד, ולא גער בו, אלא הסתכל בעיניו).

חזא בעינוהי לא רק רוגזא, אלא נמי צערא רבא דהוה פאיב לביה.

(ראה בעינוי לא רק כעס, אלא גם צער גדול שהיה כואב ליבו).

קריב לגביה בנחותא, ושוי ידוהי על כתפוהי.

(התקרב אליו בנחת, ושם ידיו על כתפיו).

אמר ליה: "ינוקא חביבא, איזה חן יש לך על אנפך?" ולחש ליה מילין טבין ומרגיעין.

(אמר לו: "ילד חביב, איזה חן יש לך על הפנים?" ולחש לו מלים טובות ומרגיעות).

אפיק מכיסיה תלת ממתקין דשבת, ויהב ליה באנפין נהירין.

(הוציא מכיסו שלושה ממתקים של שבת, ונתן לו בסבר פנים יפות).

בההיא שעתא, אתרחיש פלא. כל רוגזיה דינוקא אזל ליה.

(באותה שעה, התרחש פלא. כל כעסו של הילד הלך לו).

נהר נפשיה וחדדי חדוה גדולה, ואשתתק.

(אורו פניו ושמוח שמחה גדולה, והשתתק).

לבתר הכי, אתגלי סודא: ההוא ינוקא, לית ליה אבא.

(לאחר מכן, התגלה הסוד: אותו ילד, אין לו אבא).

הוה קא חזי לכלהו ינוקיי דנפקין עם אבהתהון, ויהבין להון ממתקין.

(היה רואה את כל הילדים שיוצאים עם אבותיהם, ונותנים להם ממתקים).

ולביה נכמר בקרבן מצער וקנאה.

(ולבו נשבר בקרבו מצער וקנאה).

ההוא גברא צדיקא, בחכמתיה, דן יתיה לכף זכות, ויהב ליה מתיקותא תחות קפידתא.

(אותו אדם צדיק, בחכמתו, דן אותו לכף זכות, ונתן לו מתיקות במקום הקפדה).

מפאן נלמד: לא נדון חברין לכף חובה, אלא נבקש היכא פאיב ליה. דמלה טבא ומתוקה יכולה לאסא לבא תבירא.

(מכאן נלמד: לא נדון את חברינו לכף חובה, אלא נחפש היכן כואב לו. שמילה טובה ומתוקה יכולה לרפא לב שבור).

דינונים תורניים לשלחן שבת

* הדרכה להורים: כדאי לעודד את הילדים על עצם המחשבה, גם אם התשובה אינה מדויקת, ולכוון אותם בעדינות אל התשובות הנכונות.

אהבת ה' – פיצול מגיעים לאהבה אמיתית?

אבא: ילדים יקרים, שבת שלום! בפרשת השבוע שלנו התורה פותחת במילים מאוד מיוחדות: "ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה". כאן התורה מדברת על הבחירה הגדולה שלנו, האם לשמור את מצוות התורה ולזכות בברכה, או חלילה להפך. יש לי שאלה אליכם: התורה הרי מדברת לכל עם ישראל, מיליוני אנשים. מדוע היא אומרת "ראה" בלשון יחיד, ולא "ראו" בלשון רבים?

(אפשרות לתשובות: כי התורה רוצה ללמד שכל אחד ואחד מאיתנו הוא עולם שלם, והבחירה בין טוב לרע היא בחירה אישית של כל אחד ואחד / כדי שכל אחד ירגיש שהקב"ה מדבר אליו ישירות, כמו אבא שמדבר לבנו יחידו, וזה מחזק את הקשר האישי שלנו עם ה').

אבא: יפה מאוד! ומהי ה"ראייה" הזאת? הרי ברכה וקללה אינם דברים שאפשר לראות בעיניים כמו שרואים שולחן או כיסא. אז מה הכוונה "ראה"?

(אפשרות לתשובות: הכוונה היא לראייה של הלב, להבנה שכלית ועמוקה בנפש / לראות קדימה את התוצאות של המעשים שלנו. כלומר, 'תתבוננו ותבינו' שאם תבחרו במצווה, תראו בסוף את הברכה, ואם חלילה תבחרו בעבירה, תראו את ההיפך.)

אבא: מצוין. עכשיו שימו לב למילה נוספת: "היום". "ראה אנכי נתן לפניכם היום".

למה התורה מדגישה שהבחירה היא "היום"? וכי לא ידענו שזה נאמר להם באותו יום עצמו, ביום שהשם אומר להם את הדברים האלה?

(אפשרות לתשובות: כדי ללמד אותנו שבכל יום ויום הבחירה עומדת בפנינו מחדש, ואסור לנו לחשוב 'אתמול הייתי צדיק, אז היום אני פטור' / כדי שלא נדחה את עשיית התשובה ואת ההתחזקות למחר. הבחירה בטוב היא עכשיו, ברגע הזה! / חז"ל אומרים שיראה אדם את דברי התורה בכל יום כאילו היום ניתנו מהר סיני, וזה נותן חיות והתלהבות בקיום המצוות.)

אבא: נפלא. אז בואו ניקח את זה לחיים שלנו. איך אנחנו יכולים ממש "לראות" את הברכה במעשים שלנו "היום"? תנו לי דוגמה למצווה או מעשה טוב שעשיתם, ואיך הרגשתם או "ראיתם" את הברכה שבדבר?

(אפשרות לתשובות: כשאני קם בזריזות בבוקר לתפילה למרות שאני עייף, אני "רואה" את הברכה בכך שכל היום שלי מלא בסייעתא דשמיא והרגשה טובה / כשאני מוותר לחבר שלי על משחק שאני מאוד רוצה, אני 'רואה' את הברכה בכך שהחברות בינינו מתחזקת ויש שלום, וגם אני מרגיש טוב יותר – בהרגשה נפלאה של ויתור ושמחה פנימית / כשאני לומד בהתמדה עוד רבע שעה, אני 'רואה' את הברכה בהרגשת הסיפוק והמתקנות של התורה.)

אבא: נפלא מאוד! אם כן, פרשתנו מלמדת אותנו יסוד גדול: הבחירה בידינו, היא אישית, והיא קורית בכל יום ורגע מחדש. והקב"ה נותן לנו כוח מיוחד "לראות" ולהבין שהדרך של התורה והמצוות היא דרך הברכה והאושר האמיתי.

יהי רצון שנזכה תמיד לבחור בטוב, ולראות את הברכה בכל מעשינו.

הודעה משמחת ללומדי התורה!

בשבוע זה נתן להשיג בהפצה בדוכני המכירות שבבתי הכנסת (בלוי) את ספרנו "למען תזכרו" – המדריך המלא איך חוזרים על הלמוד נכון, במתיקות ובאהבה, ואיך קונים את דרכי הלמוד היטב. זהו ספר שרבים נהנו ממנו עד למאד, והרבה בני תורה ואברכים העידו כי נתעלו ממנו מאד באיכות למודם. אל תחמיצו את ההזדמנות, חפשו את הספר השבוע בדוכני בתי הכנסת, וכן בחניות של רשת 'יפה נוף'!

העלון יוצא לאור על ידי כולל "רצופות" - לאברכים הלומדים בהתמדה וברציפות, בנשיאות הגאון הגדול ר' דוד כהן שליט"א ראש ישיבת חברון. לתרומות הארות ותגובות: 7163036@GMAIL.COM. להשגת העלון: בדוא"ל הנ"ל. **פקס:** ניתן לקבל את העלון בפקס, יש להתקשר למס' 023132641 ולהקיש 1 ואז להקיש קוד עלון שמספרו 3036 (העלון זמין מיום רביעי בערב). תשובות לחידות: 1. עיר הנדחת (דברים יג, יג-ט). התורה מצוה להרג את כל אנשי העיר ולשרוף את כל שללה, ובנוסף מזהירה: "ולא ידבק בידך מאומה מן החרם", והשקר הוא: "למען ישוב ה' מחרון אפו". 2. הגמל (דברים יד, ז). התורה מונה את הגמל, הארנבת, השפן והחזיר. על שלשת הראשונים נאמר שהם מעלי גרה ואינם מפרסי פרסה, ולכן הם טמאים.

סיפור חסידי אמת

צדיק גזר

המהפך הרפואי של האדמו"ר הגזן

בג'מין, סוחר בריא מיטבסקי, חלה לפתע במחלה מסתורית וקשה. לאחר שרופאים רבים נכשלו, הוא פנה לפרופסור הנודע משקלוב. הפרופסור בדק אותו והרים זדים בחסר אונים; הוא קבע כי מצבו אנוש ושלח אותו לביתו להפריד ממשפחתו. במקום לחזור לביתו, נסע בג'מין השבור אל האדמו"ר הגזן, רבי שניאור זלמן, מליאדי. הוא נכנס אל הקדש, פָּרַץ בדמעות ובקש ברכה לחיים. הרבאי הקשיב והרגיעו: "תפקידו של הרופא לרפא. מצבך אינו חמור, זוהי רק קדחת נפוצה וקלה שתעבר בקרוב". כשבג'מין תהה ואמר שאם זו קדחת הוא אמור לרעד, השיב הרבי: "איך רועד? אז תתחיל לרעד מעכשיו". מיד בצאתו החל בג'מין לרעד, ובמשך כמה ימים קדח ורעד במסתו כעלה נדף. ואולם, כעבר זמן קצר פסק הרעד, החם ירד ובג'מין קם בריא לחלוטין. בדרך חזרה, עבר בג'מין אצל הפרופסור משקלוב כדי להראות לו את הפלא. הפרופסור נדהם לראותו חי ובריא ובקש לדעת מהי התרופה הסודית. בג'מין ספר לו על אבחנתו של הרבי שפָּדַר בקדחת קלה בלבד. הפרופסור התפעל עמוקות ואמר: "נס גלוי קרה לך! למחלה שראיתי אצלך אין שום סימנים של רעידות ואין לה מרפא. הרבי, בכוח האלקי, הפך את המחלה המסכנת לקדחת קלה ובכך הציל את חייך". הפרופסור נפרד ממנו ואחל לעצמו לזכות ולבקר בקרוב אצל הרבי כדי לקבל את ברכתו הקדושה.

מצא את ההבדלים:

הגזירה שהופרה

כתבה וציירה: רחלי דוד

פרק ה'

תקציר הפרק הקודם:

שמעלה מגלה את איצלה, בנו היחיד של הגביר, שוכב על השלג ורגלו פצועה.

גליון 748
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

העושר האמיתי הוא לימוד
תורה לשם שמים

מעשה כרבי יוחנן שהיה לו תלמיד אחד שבא אליו ואמר לו רצוני שתלמדני תורה אבל בתנאי שתעשה אותי לעשיר, קיבלו רבי יוחנן ולימד אותו ואמר לתלמידיו שיקראו לו בעל העושר, ולפי שהיה עוסק בתורה בדחוק רב הצליח ונעשה חכם, יום אחד אמר לר' יוחנן כולם מכנים אותי עשיר ואני לא ראיתי עדיין עושר, והרי התנאי שלי עמך היה שתעשני עשיר ממש ולא רק בפרסום, יום אחד הופיע בבית המדרש של ר' יוחנן עשיר גדול אחד שירש שאביו סכום גדול של זהב ופז ואבנים טובות ומרגליות, אבל לא היה יודע תורה, אמר לו לר' יוחנן מאחר שאני יודע ללמוד תורה אין לי כל תועלת בעושר, ואני רוצה ליתן אותו לאחד התלמידים, נטל ר' יוחנן ומסרו לאותו תלמיד, ומאז היו קוראים לו רבי יוסי בן פז שהיה לו הרבה זהב ופז, וכך ישב אותו רבי יוסי ועסק בתורה מתוך שמחה, לאחר זמן כשחן בעומקה של הלכה, אמר בלבו אוי לזה המניח שכרו בעולם הבא בגלל הכסף שהוא מקבל בעולם הזה, וכיצד עשה שטות גדולה כזאת ובא לפני רבי יוחנן והתלונן לפניו ואמר לו, למה עשית לי דבר כזה, כי בוודאי חיוב עסק התורה הוא להכיר את גדולת ה' ולקיים מצותיו ולא לאיסוף כסף וזהב, באותו יום הביא את כל הכסף והזהב וחילקם לעניים כי ידע מעלת התורה וידע באמת שהעושר האמיתי הוא לימוד תורה לשם שמים.

(ילקוט מעם לועז בשם צרור המור-וירא)

פרשת השבוע

די מחסורו אשר יחסר לו
(ט"ז - ח')

מעשה ובא איש מתכבד אל הרה"ק מקאצק זיע"א, ציוה הרבי לכבדו בלי גבול, שאלוהו תלמידיו לשם מה? השיב הרבי, שנינו עני בן טובים יש לכבד הרבה, ולתת לו סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו, ולכאורה יש לשאול, סוס לרכוב, עדיין מובן כי אולי חלש האיש, אבל עבד לרוץ לפניו הלא שטות היא, אלא רואים מכאן שלספק לשוטה את שטותו הרי זה בכלל גמילות חסדים, ואורח זה שלנו הלא חפץ בכבוד.

מהחל חרמש בקמה (ט"ז - ט')

פעם התלוננו חסידים לפני הרה"ק הרבי המהר"ש מליובאוויטש זיע"א, שהמשפיע שלהם נוהג בהם ביד קשה. כשנכנס המשפיע לרבי ליחידות, אמר לו: בתורה נאמר "מהחל חרמש בקמה" צריך לשבור את הקמה - הגאווה והישות על ידי חרמש - תעניות וסיגופים, אך נאמר "וחרמש לא תניף על קמת רעך" (דברים כ"ג-כ"ה) סיגופים הם עבור עצמך אך לא כשמדובר ברעך.

בפרשת ראה אנו מצפים תמיד
לבשורות טובות

מסופר: כשהגיע הרה"ק רבי מנדלי מויטבסק זיע"א לארץ ישראל, עמדו בפרשת ראה והיה אומר על כך: כשבאתי אל הבעש"ט הקדוש זיע"א

היה בפרשת ראה, וכן בבואי אל המגיד הקדוש ממעוריטש זיע"א היה זה בפרשת ראה, ועכשיו באתי לארץ ישראל בפרשת ראה. בפרשת ראה אנו מצפים תמיד לבשורות טובות.

ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך
כי אם ליראה

שואלת הגמרא אטו יראה מלתא וזוטרותא היא? ומתרצת, אין, לגבי משה מלתא זוטרותא היא ושוב יש להקשות אם לגבי משה יראה מלתא זוטרותא היא, האם יכולים כל ישראל להיות בדרגה כדרגתו? מספרים: יהודי אחד בא פעם אחת אל הרה"ק רבי עקיבא איגר זיע"א, שהיה מפורסם לגאון בתורה צדיק ביראה וכו', ועל כולם, גאון העניות. ביקש היהודי מהצדיק שיתן בידו כתב המלצה, אשר בוזה יוכל לאסוף כספים, כדי להשיא את בתו. נענה הגאון לבקשתו והכין לו מכתב המלצה, הוא כתב עליו הרב הגאון הצדיק וכו' תארים מופרזים מאד. כשיצא היהודי מביתו והחל לקרוא את המכתב שקיבל מאת הגאון, בראותו את התארים שכתב עליו, התבייש מאד ונכנס אל הצדיק ושאל, היתכן שכבודו כותב עלי שאתי גאון וצדיק וכו'? ענה הגאון ברוב ענוותנותו, נו הלא רואה אתה שכן כותבים גם עלי, והראה לו מכתב שנשלח אליו. כך הבין גם משה רבינו העניו מכל אדם, אם כותבין עליו שהוא ירא שמים, אין ספק שיש לכתוב כך גם על כל אדם מישראל.

זמני השבת

ראה

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:56 ת"א: 7:10

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:08 ת"א: 8:11 ר"ת: 844

עליך לדבר לא יותר מארבע מילים

לפני הרבה מאות שנים בשנת קמ"ט, התרגש אסון כבד על יהודי פראג, בימי הפסחה הנוצרית, שעה שתהלוכה בראשות נושאי צלמים יצאה מבית יראתם והתקדמה לעבר הנהר, פרצה מהומה בקרב ההמון שהשתתף בתהלוכה, אחדים הפיצו שמועות כי ילדים יהודיים זרקו אבנים על התהלוכה וחיללו את הצלמים, השמועה עשתה לה כנפיים והמון מוסת ונרגז התנפל על הגיטו היהודי וערך בו טבח נורא, שלושת אלפים יהודים נפלו אותו היום קרבן להשתוללות הפורעים ובתים רבים הועלו באש, הרב והמקובל רבי אביגדור קארא וזע"א חיבר לזכר הפוגרום קינה הפותחת במלים את כל התלאה, בנוסף לאסון שקרה להם הוטל על יהודי פראג קנס כספי כבד של אלפיים ככר כסף. כעבור שנתיים נערמו שוב עננים שחורים על שמי מדינת בוהמיה, בשנת קנ"א הידועה לשמצה גם מהרדיפות האכזריות על יהודי ספרד, נקרא ראש קהילת פראג אל מושל העיר שם נמסר לו הצו המלכותי לפיו חייבים יהודי פראג להכניס לקופת המדינה עשרים אלף כתרי כסף, אחת יגורשו מהמקום ורכושם יוחרם לטובת האוצר.

ראש קהילת פראג בימים ההם היה יהודי מכובד בשם ר' שמואל, לר' שמואל זה היו קשרים מצויינים בחלונות הגבוהים, ולא פעם סידר כל מיני דברים לטובת אחיו היהודים שקראו לו. בשמעו את הגזירה החדשה לא התייאש ר' שמואל, הוא ידע כי אין כל אפשרות לאסוף סכום כה גדול בקרב היהודים המרודים של פראג, על כן הפעיל את כל קשריו כדי לבטל את רוע הגזירה, אולם הפעם לא הצליח, כל שידוליו לא הועילו והוא יצא ממושל העיר במפח נפש. הוא הלך ישר אל הרב ר' אביגדור קארא וסיפר לו על הגזירה החדשה, הרב כינס את הפרנסים שבעה טובי העיר להתייעצות דחופה, בתום ישיבה ארוכה בה נבחנו כל האפשרויות, הוחלט לשלוח שליח מיוחד אל המלך עצמו שיבטל את הגזירה, דבר זה היה בהכרח כרוך בסכנת נפשות, המלך ונצליאוס היה לעתים קרובות שיכור כלוט ואפילו בהיותו מפוכח היה מסוכן להימצא בקרבתו, ומלבד זאת היה ספק גדול אם בכלל אפשר יהיה לקבוע ראיון, מי משרי הממשלה יהיה מוכן לקבל על עצמו את האחריות לבקש ראיון עבור משלחת יהודית, לפתע קם ר' שמואל והודיע שהוא ילך אל המלך ויבקש ממנו ביטול הגזירה, הכיצד ר' שמואל תקבל את הראיון המלכותי? שאלוהו כל חבריו. אני מוכרח לספר לכם משהו שעד כה לא סיפרתי לאיש, השיב ר' שמואל לרעיו המשתאים. הקב"ה מקדים כידוע רפואה למכה, ואני מקווה כי זה שקרה גם אתנו, והוא סיפר:

זה קרה לפני שנים אחדות, פעם בדרכי אל כפר שליד פראג עברתי דרך יער, תוך כדי נסיעה הגיעה שעת מנחה ואני ירדתי מהמרכבה והתפללתי תפילת מנחה, בתום התפילה נתקלו עיני בארנק עור נאה שהיה מונח על הארץ, הרמתי אותו ופתחתיו, תארו לכם את השתוממותי במוצאי בארנק מסמכים שונים חתומים בחותמת המלכות, סכום כסף גדול וכן דברי ערך אחרים, לא היה כל ספק כי את הארנק איבד פקיד ממשלה גבוה ששמו היה רשום על אחת המעטפות. מיד נסעתי לארמונו של האיש שאיבד את הארנק וביקשתי להודיע לו כי בענין חשוב מאד עלי לראותו תיכף ומיד, כשהכניסני אליו הוצאתי את הארנק ונתתי לו כשאני מספר כי מצאתיו ביער, האיש שהיה משרי המלוכה היה נרגש

מאד, וממש חטף את הארנק מידי לאחר שבדק את תכנו וראה כי לא חסר ממנו דבר, הפליט אנחת רוחה ולחץ את ידי בחמימות לאות תודה. ידעת מה יש בארנק? שאל אותי האיש, הודיתי לו כי נאלצתי לפתוח את הארנק כדי לדעת למי עלי להחזירו, בשמעו זאת אמר לי כי אם מישו משלנו היה מוצא את הארנק לא היה עולה בדעתו להחזירו, את הכסף היה לוקח לעצמו ואת המסמכים היה זורק לאיזה מקום כדי להיפטר מהם, אינני יודע כיצד להודות לך, את הכסף קח לך במתנה וגם כך תמיד אשאר אסיר תודה לך. כמובן שלא לקחתי ממנו את הכסף ממשך ר' שמואל לספר, הסברתי לו את גודל המצווה שבהשבת אבידה, ואמרתי לו כי האפשרות לקיים מצווה נדירה זו היא עצמה שכרי בעד החזרת הארנק לבעליו, בקיצור השר הודה לי שנית ואמר לי כי אם אצטרך פעם טובה, אבוא אליו ללא היסוס, עד עכשיו לא רציתי לנצל את ההכרות הזאת לצרכי הפרטיים, אולם עכשיו כשכולנו בסכנה וגורל קהילתנו על כף המאזניים, הנני מוכן ללכת אל השר ולבקשו לסדר לי ראיון עם המלך.

בשמעו את סיפור המעשה, לחץ הרב את ידו של ר' שמואל ואמר לו כי הוא קידש שם שמים ביושרו וחסידותו, ואולי כך נגזר כי הישועה תבוא בעזרת השר ההוא, כולם איחלו לר' שמואל הצלחה במשימתו, דבר אחד אני רוצה לבקש מכם אמר ר' שמואל לרב, וזה כי יגזור הרב תענית וכל מבוגר יצום יום שלם, יגיד סליחות ויתפלל כי אצליח בשליחותי למען הקהילה, וודאי, מה השאלה השיב הרב, זה בדיוק הדבר אשר רציתי לעשות, ר' שמואל הגיע אל השר ללא קשיים מיוחדים, אולם כאשר סיפר לו את תכלית בואו, קימט השר את מצחו, חשב קמעה ואמר: לא יהיה זה מן הדברים הקלים לסדר מה שאתה רוצה, המלך נתון בזמן האחרון במצב רוח רע באופן מיוחד, אין אני בטוח שאוכל לשכנעו בקלות שיקבל יהודי לראיון, ואפילו אם יקבלך הרי שאתה מסכן את חיך, כי אין לדעת כיצד יסתיים הדבר ואני לא אוכל לעשות למענך יותר מזה. אולם למה לך כל השתדלנות הזאת? אני אלווה לך את הכסף שאני רואה בזה חוב. ר' שמואל הודה לשר על הצעתו האדיבה אך אמר לו כי אין בדעתו לקחת את הכסף, ולשלם את המס כי זה רק ידחה את הגזירה אך לא יבטלה כליל, כי בעוד שנה או שנתיים עלולים להטיל עלינו מס עוד יותר גדול ומי יעזור לנו אז? לא ידידי, אין זו הדרך עבורנו אני מוכרח להתראות עם המלך ולנסות לבטל את הגזירה פעם אחת ולתמיד.

לשר לא נותרה ברירה הוא ציווה לרתום את הסוסים לכרכרתו ההדורה ונסע יחד עם ר' שמואל לארמון המלוכה, בהגיעם לשם ביקש השר את ר' שמואל לחכות והוא נכנס אל המלך, כעבור זמן קצר יצא אל ר' שמואל כשהבעה עצובה מצטיירת על פניו, ידידי היקר אמר, איני יודע אם העליתי משהו לטובת הענין, המלך נתון במצב רוח רע הוא רצה לעשות לי טובה והסכים לקבל אותך לראיון, אולם התנה תנאי מטורף כי עליך לדבר לא יותר מארבע מילים, אם תוציא מהפה אפילו חצי מלה יותר הרי שחיך אינם שווים יותר, ארבע מילים? חזר ר' שמואל נדהם ומשתאה ולי יש מלים אין ספור לומר ולבקש, ר' שמואל שקע בהרהורים, אח"כ אמר לשר כי אין לו ברירה והוא מוכרח להיכנס ויהי מה, אם אסור לו להגיד יותר מארבע מלים אומר ארבע מילים. אם כן בוא, אמר השר, הדלתות הרחבות של הארמון נפתחו בפניהם, והם פסעו לעבר חדר הקבלה המלכותי, שם חיכה להם המלך בכבודו ובעצמו.

כח הדיבור ניתן לאדם כדי למלא את יעודו בעולם

מנהל עסקים גדול קם בבוקרו של יום ולתדהמתו, הוא מגלה כי הפך להיות אילם. כח דיבורו ניטל ממנו, הוא אינו מסוגל להוציא מפיו אפילו הגה קל. הוא חש כמי שעולמו חרב עליו, הוא אינו מסוגל לנהל את עסקיו ולדבר עם חבריו. ידידיו ובני משפחתו ניסו לעזור לו בכל דרך אפשרית. נדדו אל מרכזי הרפואה הגדולים, אל מומחים בעלי שם עולמי, אולם הם לא הצליחו להושיע ולו במעט. התיישב האיש בביתו וסירב לצאת אל העולם, לשוב לעסקיו ולנסות להסתדר בשפת הידיים. אט אט התרחקו ממנו מכריו וידידיו. כך ישב סגור בביתו, פניו נכאות ולבו שבור. החיוך שהיה נסוך על פניו דרך קבע, נמחה כליל ולא נותר ממנו זכר. לאחר חודשים של שברון לב עמוק, שבהם איש אינו מבקר בביתו ואין דורש בשלומו, נשמעה דפיקה על הדלת. בפתח עמד אחד מחבריו הוותיקים, שהגיע לבשר לו, כי זה עתה שמע שלעיר הגיע רופא מומחה, ואולי דרכו תצמח הישועה. האיש שכבר שבע מרופאים ותרופות סירב לשמוע. ורק לאחר שכנועים והפצרות נאות לנסות את מזלו שוב. הגיע האיש אל הרופא מלווה בידידו שהיה לו לפה, והסביר לרופא את שארע לו. הרופא העמיק לבדוק את הגרון ואת קנה הנשימה, וגילה כי מדובר בחיידק נדיר שהתיישב על קנה הנשימה. "אתן לך כדורים. הקפד נא לטול שני כדורים בבוקר ושניים בערב. בעוד שבועיים ניפגש שוב". אסיר תודה על התקווה שנטע בו הרופא, ביקש האיש לשלם, אך הרופא מיאן לקבל מידיו כסף באומרו: "אם רק תשוב ותבשר לי כי שב אליך כח הדיבור, יהיה זה בעבורי התשלום הגדול ביותר". שב האיש לביתו, נטל את הכדורים כדברי הרופא, והנה, ראה זה פלא, כעבור ימים מספר שב קולו כאחד האדם. תחילה דיבר בלחש, אך אט אט גבר הקול, עד ששב להיות כבתחילה. שמחתו לא ידעה גבולות, ובהודיה לבורא עולם על כל הטוב שגמלו אסף את ידידיו ואת בני משפחתו, ויחד עמם ביקש להודות ולהלל על הנס שראה. התאספו הידידים שמחים יחד עמו, ותוך כדי המסיבה ביקשו לשמוע בפרוטרוט את כל פרטי התרחשות הנס. נענה האיש לבקשתם והחל מתאר את כל התהליך הארוך – ההלם הראשוני, ההתרועעויות והנדודים מרופא לרופא, תקופת האכזבה הקשה והמרירות. תוך כדי כך החל לתאר את הרופא שהעלה ארוכה למחלתו. הוא תיאר בלעג את דמותו המגוחכת, את עיניו הקטנות המתרוצצות בחוריהן, את רגליו הארוכות ואת אפו העקום. המשיך ותיאר את אופן דיבורו המצחיק והמגומגם. כל זאת לקול צחוקם של הנאספים שנהנו לשמוע את ידידם, שכשרון דיבורו שב אליו משעשע את הנוכחים בתיאוריו העסיסיים. העומד מן הצד ועיניו פקוחות, משתומם על המראה ותמה. כלום אין זה כפיות טובה וחסר לב ללגלג על איש חסד?

הנמשל: כח הדיבור ניתן לאדם כדי למלא את יעודו בעולם ולהשתמש בו לצורך תורה ותפילה, מעשים טובים ועבודת השם. ויש בני אדם, שנוטלים את הכח הגדול שניתן לו, ומשתמשים בו נגד מי שבראו, בדברי לעג וכפירה רח"ל, ובלשון הרע וברכילות.

הם קדו קידה עמוקה בהכנסם, "זהו איפוא היהודון", אמר המלך בחיוך מרושע, נתחיל איפוא אך וזכור ארבע מלים ותו לא, ר' שמואל נתקרב אל המלך בצעדים מאושרים ואמר לו "ויאמר ה' אל השטן". משסיים קד קידה פסע שלושה צעדים אחורנית וחיכה לסימן מהמלך כי הראיון נגמר, אולם המלך לא נתן כל סימן, הוא הסתכל על ר' שמואל בפליאה, ואחר כך שאלו פירוש המלים שאמר, ר' שמואל שוב קד קידה והראה באצבעו על שפתיו כאומר כי אסור לו לדבר יותר מארבע מלים, מותר לך לדבר, אני מצווה עליך להסביר לי את ארבעת המלים שאמרת, זעק המלך בחוסר סבלנות. ארבעת המלים שאמרתי הוא חלק מפסוק בפרק הראשון שבספר איוב, פירוש המלים הוא כי מתי שריבון העולמים רוצה, הוא יורד כביכול מהכסא ומגובהי מרומיו, ומדבר אפילו עם היצור השפל ביותר שקיים עלי אדמות, עם השטן בכבודו ובעצמו, פעמים אחדות כתוב כי ה' דיבר עם השטן ואף נתן לו אפשרות לומר את אשר בלבבו, אני קיוויתי המשיך ר' שמואל, כי יהיה זה מן הצדק שגם מלך בזהמיה ירשה ליהודי אומלל, מבויש ומעונה לשפוף את שיחו ולומר מה שיש לו לומר.

המלך שתק רגע קט ורק עיניו נצנצו בזעם, העותו של היהודי הרגיוזה אותו אולם יחד עם זאת עוררה את פליאתו, לאחר מכן אמר בקול ידידותי יותר נו טוב נשמע. עתה הגיע תורו של ר' שמואל הוא שטח לפני המלך את בקשתו לוותר על המס האכזרי ולא לגרש את היהודים שאין באפשרותם לשלם את הסכום הענקי, הוא אמר למלך כי אזרחיו היהודיים נאמנים לו, הם מתפללים לשלומו ושלום הארץ, הוא גם הזכיר כי היהודים היו אלה שהפריחו את הארץ, ופיתחו את חיי המסחר. למי תהיה תועלת מכך אם יגרשו את היהודים האומללים שאינם מסוגלים לשלם את המס הכבד? בייחוד אחרי האסון שהתרגש עליהם רק לפני שנתיים. לבסוף ביקש מאת המלך לוותר על המס, לשחרר את היהודים מתשלום מסים לזמן מה, עד שיתאוששו ויוכלו למלא חובתם לאוצר המלוכה.

המלך ונצליאוס שמע את דברי ר' שמואל והדברים עשו עליו רושם רב, לך אל אחיך ואמור להם כי המלך וויתר על המס המיוחד ומשחרר אתכם מתשלום מיסים למשך שנתיים, אולם הוסיף המלך בבת שחוק, אתך יש לי עוד חשבון קטן, לך מגיע עונש על חוצפתך ועל ארבע המלים שאמרת לי, ומאידך מגיע לך פרס על אומץ לבך ועזו רוחך, ובכן שכרך יהיה כי אני ממנה אותך ליהודי החצר שלי, ומעתה תוכל להיכנס אלי בכל עת שתצא, אולם איזה עונש אתן לך? אמור נא לי מה שמך? שמי שמואל, השיב ר' שמואל בהשתוממות, ובכן מהיום ואילך ייקראו לך "שמואלקה שטן", זהו התואר שניתן לך ע"י המלך לך ולורעך אחריו זהו העונש שלך, באמרו זאת התפשט על פני המלך חיוך רחב וקונדסי כך זכה ר' שמואל השתדלן לשמו החדש וכך הביא ישועה לקהילת פראג המעטירה.

צ'ין אדם לחברו

נתון נתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו
(ט"ו - י')

בצוק העתים כשהרבה יהודים ירדו מנכסיהם והגיעו עד פת לחם, השכיל הרה"ק רבי מרדכי דב מהורונסטויפל זיע"א אל דלים ותמך בהם בסתר בצורה מחוכמת מאד, לפעמים השקיע מאמצים רבים לשכנע את הנצרך איסטניס, שנרתע מלהודק לעזרת הזולת כי ייטיב ויגמול חסד עמו כשיקח ממנו. ומעשה ביורד ששפר מרי שיחו בקוויטעל שהגיש לפניו, ורבי מרדכי דוב נאנח למקרא הדברים, נאנח והוציא מארנקו סכום נכבד להעניק ליהודי, ושוב חזר לקרוא בקוויטעל ונאנח שנית אנחה השוברת גופו של אדם, נאנח ושלף פעם נוספת מארנקו סכום חשוב לתתו לנצרך. ניסה הלא להשתמט, וכי באתי לשם כך? שאל בעינים דומעות ונכלמות. אולם הרבי תלה בו עינים מתחננות והפציר בו, כתוב בתורה"ק "נתון נתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו" פירוש, תן לו וחזור ותן לו עד שלא יכאב יותר לבך על מצבו, ומה אעשה כי כואב לבי מאד עליך? רק אחרי שהסכים האיש לקחת עזרה מידי הטובה שקטה רוחו של הרבי והוטב לו.

סבלנות לכל אדם

ידוע שהרה"ק רבי משה שמואל שפירא זיע"א היה מכין את שיעורו בשיבה בריכוז ובעיון רב, ושלשה ימים לפני השיעור אסור היה להפריעו. פעם קרה שדקות ספורות לפני תחילת השיעור, ניגש אל ראש הישיבה אדם מסכן שלא ניהן לצערו בבניה יתירה, רבי משה שמואל קיבלו בסבר פנים יפות ובחמימות נפלאה, כאילו יש לו בשבילו את כל הזמן שבעולם. הושיבו לימינו במזרח ושוחח איתו בסבלנות ובחביבות יוצאת מן

הכלל. פנה האיש אל ראש הישיבה ואמר: רבי, "אני רוצה להיות זמר". "למה לא?" השיב לו ראש הישיבה, "תוכל להיות זמר". המשיך האיש ואמר: "אבל אני רוצה להיות זמר כמו זמר פלוני". ענה לו רבי משה שמואל ברוגע: "תוכל להיות כמו זמר פלוני". "אבל, רבי, חסר לי בביטחון העצמי ואני מבקש עצה כיצד להתגבר על זה?" המשיך ושאל. בשלב זה שהשיעור כבר אמור היה להתחיל, ביקשו התלמידים לדחות את אותו אדם מלפניו, אך ראש הישיבה מנע בעדם, והמשיך לענות לו בהארת פנים ובסבלנות מדהימה, "עצתי היא, שתיכנס לחדר ותסגור את כל החלונות והתריסים ותשיר שם כאילו אתה עומד על במה לפני מאות אנשים. קיבל הלא את העצה ועזב את המקום כשהוא שמח שבע רצון, מיד לאחר מכן החל הגאון הגדול במסירת השיעור.

יהודי מה מעשיך?

יהודי אחד, שהיה מתלמידיו של הרה"ק מבריסק זיע"א, בא אחרי שנים לבקר את רבו. שאל אותו הרב: מה מעשיך? השיב לו: ברוך השם אני בריא ושמח בחלקי, עוסק במסחר ומצליח. המשיך הרב בשיחתם ואחרי דקות אחדות שב ושאלו: מה מעשיך? ב"ה אני רואה ברכה במעשי ידי. השיב החסיד, לא חלפה שעה קלה והרב שב ושאל אותו: מה מעשיך? תמה החסיד ואמר: רבי, זאת הפעם השלישית שאתה שואל אותי אותה שאלה, והן כבר השבתי לך עליה. צר לי, אמר לו הרבי, לא השבת לי עליה. אני שואל אותך מה מעשיך? ואתה מספר לי על בריאותך, עיסוקך במסחר והצלחתך. אלה אינם מעשיך אלא פרי מעשיו של בורא עולם למענך, ואילו אני שואל אותך על מעשיך: האם נותן צדקה? האם אתה תומך באלמנות וביתומים? האם ביתך פתוח לעניים ולקשי יום?

תלולא דצדקיא

שבת קודש כ"ה מנ"א
הרה"ק רבי ישכר דב בער מזלזטשוב ב"ר יהודה לייב (בת עיני - תקנ"ה)
הרה"ק רבי אברהם חיים מלינסק ב"ר נפתלי מראפשיץ (תקצ"א)
הרה"ק רבי יעקב משולם אורנשטיין ב"ר מרדכי זאב (ישועות יעקב - תקצ"ט)
יום ראשון כ"ו מנ"א
הרה"ק רבי נח נפתלי מקאברין ב"ר ישראל יעקב (תרמ"ט)
הרה"ק רבי יואל מסאטמר ב"ר חננניא יו"ט ליפא (תשל"ט)
יום שני כ"ז מנ"א
הרה"ק רבי יהושע אב"ד קראקא ב"ר יוסף (מגיני שלמה ת"ח)
הרה"ק רבי צבי הירש (ר' הערשלה) מספינקא ב"ר אברהם אביש (תשנ"ו)
יום רביעי כ"ט מנ"א
הרה"ק רבי שמואל סלנט ב"ר צבי הירש (רבה של ירושלים - תרס"ט)
הרה"ק רבי יוסף מאיר ממחננובא ב"ר אברהם יהושע העשיל מסקווירא (תרע"ז)
הרה"ק רבי אברהם דב מראחמיסטריווקא ב"ר מנחם נחום (תש"ה)
הרה"ק רבי אליעזר זוסיא מסקולען ב"ר ישראל אברהם (תשמ"ב)
יום חמישי ל' מנ"א
הרה"ק רבי ישראל מבאיאן-לייפציק ב"ר יצחק (פחד יצחק) (תשי"א)
יום שישי א' אלול
הרה"ק רבי חנוך העניך מאלעסק ב"ר שמואל (תרמ"ד)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "ב"מ אור"ח" רמ"מ יוסף הירש"ל על המעשים.

טלטול צרור מפתחות בשבת (ב)

א) יש שסוברים שאפילו שאפשר להפריד המפתחות של האיסור מהמפתחות של ההיתר, אולם דרך שימושן תדיר כשהם אדוקים וצרורים יחד, הרי זה כאילו הוא כלי אחד המיוחד ועומד בשבת לתשמיש היתר, ואין צורך לסלק ולהוציא חלקי האיסור ממנו. (שמירת שבת כהלכתו פרק כ"ח הערה ל' בשם הגרש"ו אויערבאך וצ"ל, וראה עוד בשבת הקהתי ח"ד סימן ק"ה)

ב) עצה טובה, שיהיה לו מחזיק מפתחות מיוחד לשבת, ששם ישם רק המפתחות שאינם מוקצה, ולא יצטרך לטרוח להוציא מערב שבת, המפתחות שהם מוקצה, ולהכניסם שוב אחרי שבת לצרור המפתחות, שמצוי שישבת, או יאבד לו כמה מהמפתחות.

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

מברכין חודש אלול
המולד יהיה ביום חמישי
שעה 8:15 ללא חלקים
ר"ח יהיה ביום חמישי ושישי

דמיאן

10

חידונים מחוץ לריבוע

חידודים

לשולחן שבת

לקבלת העלון למייל בכל שבוע שלחו בקשת הצטרפות לכתובת: mibarosh1@gmail.com

עלון חידות לפרשת השבוע - פרשת ראה תשפ"ו - גליון 235 (שנה ה')

חידת בונוס

חפשו את הביטוי המסתתר
בעיר חיפה בשכונת דניה
ברחוב פנחס לבון

חידודים בחרוזים

- 1 בפרשה - אסור לאכל ולשתות
בפרשת בא - במכת בכורות, שמש כאות
- 2 אני אסור באכילה
וגם משמש כסימן לאחד מזמני התפלה
- 3 בפרשה - מזכר ככהמה טהורה
בשנוי נקוד - יודע להנעים קולו בשירה
- 4 בפרשה - מבצלי החיים שבאכילה אסורים
פחדן ומוג לב - כך אותו מכנים
- 5 בפרשה - גם אותו באכילה אסרה התורה
בלי קשר, יש את זה גם כסוג של בירה
- 6 בפרשה - רש"י מסביר שמשכן שילה כאן נזכר
בפרשת ויחי - בכרפת יעקב כנוי ליששכר
- 7 בפרשה - הכונה לעני שבצעניים
בתפלת חנה אם שמואל, אותו ה' מרים
- 8 בפרשה - בחג הסוכות אנו מצוים
בפרשת כי תבוא - התורה מזכירה לענין הבכורים
- 9 מתר לאכל את שניהם
אה ברש"י בפרשה כתוב שאין להקריב קרבן מהם
- 10 כשמפרקים מלה זו לשתיים
מקבלים משמעות של משהו ללא יראת שמים
- 11 בפרשה - אינו מפרסם פרסה לכן נאסר באכילה
רחל אמנו ישבה עליו כשאביה חפש ללא הצלחה
- 12 בפרשה - עבד כזה יוצא לאחר שש שנים או פיוכל
יונה הנביא הסביר כך על עצמו לרב החובל

פתרון החידה הקודמת

הביטוי הוא:

פ ת ח ב א ש

* באותיות "אש" (בלונו של מי בראש) היה את סימן הניקוד "פתח" - הפתח נמצא באש

שאלות לפי סדר אותיות א' ב' על פרשת השבוע

ת עוף טמא. ללא הראש שלו - זה יהיה גזל

ענו על החידון, השתתפו בהגרלה ואולי תזכו בפרס!

"כִּי לֹא בַאתֶם עַד עֵתָה אֶל הַמִּנּוּחָה וְאֶל הַנַּחֲלָה" - מהי המנוחה והנחלה? (רש"י)

"כִּי לֹא בַאתֶם עַד עֵתָה אֶל הַמִּנּוּחָה וְאֶל הַנַּחֲלָה" - מהי המנוחה והנחלה? (רש"י)

א. ארץ ישראל
ב. ירושלים
ג. המטבח
ד. המטבח

ליד איזו עיר נמצאים הר גריזים והר עיבל? (מקרא ורש"י)

חברון..... א
ירושלים..... ב
יריחו..... ג
שכם..... ד

"יצאו אנשים בני בליעל מקרבך" - מה פירוש "אנשים בני בליעל"? (רש"י)

אנשים ריקים ופוחזים.....
אנשים רשעים.....
אנשים בלי עול.....
גוים.....

מה יש יותר, חיות ובהמות טהורות או טמאות? (רש"י)

סמאות:
טורות:
יש אותו דבר:
לא מוזכר עינו זה ברש"י:

מיהו תרנגול הבר? (רש"י)

ס
ז
ח
ט

אנהפ.....
 חסידה.....
 דוכיפת.....
 שחף.....

המענה הטלפוני בקו החידון יחודש בשבוע הבא לאחר בין הזמנים

ניתן לענות על החידון באתר "מי בראש"
mibarosh.co.il בלשונית טריוויה לפרשת השבוע

הזוכה בהגרלה על חידון הטרינוויה לפרשת עקב: אריה שפירא

לתשומת לבכם: התמונות לא באות לתאר את פשטות הכתוב, אלא לחידוד בלבד.

© כל הזכויות שמורות לצבי גינצברג (מי בראש) 050-4160987 mibarosh1@gmail.com
להערות והארות ולהרשמה לקבלת העלון במייל צרו קשר בדוא"ל הנ"ל

לתשומת לבכם ניתן להוריד עלונים משנים קודמות באתר mibarosh.co.il

תשובות:

[illegible]

נאה דורש

פנינים ממיטב המגידים בהוצאת "יפה נוח"

ברכה בעין יפה

והיה כי יביאך ה' אלקיך אל הארץ... ונתתה את הברכה על הר גרזים ואת הקללה על הר עיבל (יא, כט)

מדוע נכתבה המלה "ונתתה" עם האות ה' בסופה?
תוספת ה' מראה על ברכה שנתנת בעין יפה, וכבר אמרו רבותינו: שהנחתו מתנה לחברו - לעולם יתן בעין יפה.
לפיכך מתאים, שכאשר עוסקים בענין הברכה על הר גרזים, יכתב "ונתתה", רמז לעין יפה.

מאמר חז"ל זה "הנחתו בעין יפה הוא נותן" נאמר לאדמו"ר מגור, בעל ה"אמרי אמת", ולדבריו היתה זו אחת משתי הפעמים הבדולות, שבהן נצחו אדם כלשהו.

הדבר היה כאשר הבחין האדמו"ר בעור, בן למעלה מתשעים שנה, שהתגורר בעירתו, ונהג להאנח ללא הרף על מר גורלו.

בהזדמנות אמר לו האדמו"ר: "מדוע הנך מתאונן כל כך? הלא נאמר (תהלים ז, י): 'ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת שמונים שנה', ואם כן אצלך כל יום נחשב למתנה גמורה - ומדוע, אפוא, תתלונן ללא הרף?"

נענה היהודי ואמר לו: "רבי, והלא כתוב: והנחתו מתנה לחברו - בעין יפה הוא נותן!..."

"ההזדמנות השניה, שבה נצחני אדם כלשהו" - ספר הרבי - "היתה כאשר נגש אלי בדרכי הביתה אחד מן החסידים ובקש לדבר אתי על בתו החולה".

ה"אמרי אמת" היה ידוע בדיקנותו הרבה, וכל סדר יומו מחשב היה בחשבון של דקות ורגעים.

לארוחה היה מקצה מספר דקות, ואם ארע שהגיע לביתו והארוחה עדין לא היתה מוכנה, היה מדלג עליה ולא אוכל, משום שלא היה לו זמן אחר עבור האכילה...

בזמן שנגש אליו אותו חסיד היה זמנו של הרבי דחוק עד מאד, לפיכך אמר לחסיד שפעת אין לו אפילו רגע אחד להקדיש לענין.

אמר החסיד: "לי יש עשרים שנה לטפל בבתי החולה, ולרבי אין רגע אחד של זמן בשביל זה?"

"וזה" - סיים האדמו"ר - "היתה הפעם השניה שמישהו נצח אותי..."

(רבי שלמה לוונשטיין שליט"א - ומתוך האור)

שכרו של המקרב את חברו לעבודת ה'

כי יסיתך אחיך בן אמה או בנה או בתה (יג, י)

אם אדם מנסה להסית ח"ו לעשות נגד רצון ה' ולעבד עבודה זרה, התורה מצוה עלינו: "לא תאבה לו ולא תשמע אליו".

לא רק שאסור לשמע אליו, אלא: "ולא תחוס עינך עליו ולא תחמל ולא תכסה עליו..." כי הרג תהרגנו, ידך תהיה בו בראשונה להמיתו, וידך כל העם באחרונה.

כל זאת גם אם המסית לא הצליח במזמנתו, ושום אדם לא עבד עבודה זרה בגללו. עצם מעשה ההסטה שלו, שבו נסה לשכנע אדם לעשות נגד רצון ה', מביא עליו את הענשים הקשים.

כידוע, מדה טובה מרבה. אם אדם מנסה לקרב את חברו ולהשפיע עליו לעשות את רצון ה', שכרו גדול ועצום. גם אם אותו אדם לא הצליח להשפיע על חברו לטובה, עצם העבודה שנעשה, היא זכות גדולה מאד עבורו.

לפעמים עומד אדם ותוהה - בן לדבר עם פלוני או לא לדבר עם פלוני? זה בן יעזר או שזה לא יעזר? אולי סתם חבל על

הזמן...

כן, כדאי וחשוב לנסות לדבר ולקרב, גם אם בכלל לא בטוח שנצליח להשפיע לטובה! האמת היא, שיש הרבה הפתעות בשטח הזה. לפעמים, מלה אחת טובה מרוממת אנשים, ואפילו משנה חיים. לא יאמן כי יספר. כמה זה מחיב אותנו!

בשם הרבי מקוצק זצ"ל מובא שהוא פרש בדרך צחות את הפסוק: "והיו הדברים האלה..." על לבבך - שים אותם על הלב, ובסוף, כשביום אחד יפתח איזשהו פתח קטן, הם יפלו פנימה...

(רבי שלמה מילר שליט"א - נאה דורש)

ברכה בזכות הנתינה

נתון נתון לו... כי בגלל הדבר הזה יברכה ה' אלקיך בכל מעשך ובכל משלך ידך (טו, י)

ברצוני לספר ספור מדהים:

היה זה באחת התקופות בהן דרום הארץ היה תחת מתקפות טילים. לאברך אחד, אב לשבעה ילדים, לא היה ממ"ד בביתו, כך שהמשך המגורים בבית הפך לבלתי נסבל. הוא בקש מגיסו, שגר מחוץ לסוחר הטילים, לבוא להתארח אצלו בביתו.

גיסו באות בשמחה, למרות שמצבו הכלכלי היה דחוק ובקשי רב הצליח בעצמו לגמור את החדש, קל וחמר עתה, כשהצטרפה משפחה שלמה עם שבעה ילדים...

עובר יום ועוד יום, אשתו מכינה ארוחת בקר כפולה, ארוחת צהריים כפולה, ארוחת ערב כפולה, וכשיש אורחים לא מסתפקים במאכלים הפשוטים ביותר, מוסיפים משהו מעבר לסטנדרט הפשוט...

למרות הקשי שבדבר, היה חוזר ואומר לאשתו את אותו המשפט: "כשאריכים לארח - קדם כל מארחים, אחר כך חושבים אף להסתדר".

ולגיסו אמר: "אתם תחזרו הביתה רק כשהמלחמה תסתיים!"

הגיס המארח לקח הלוואה מגמ"ח כדי שיוכל לארח אותם בעין יפה, והללו שהו בביתו במשך שלשה שבועות עד שהיה נתן לשוב לביתם לשלום. אם לא די בהוצאות החודשיות הקבועות ששלם מדי חדש בחדשו - התוסף לו מעתה תשלום נוסף לגמ"ח...

כעבור תקופה לא ארכה, שד נשבר! פצוץ רציני בצנרת המטבח בביתו. האינסטלטור הסביר שחייבים לשבר חרסיות, לעקור בלטות ולהחליף את כל הצנרת. עלות התקון: אלפי שקלים!

אבל - אין ברירה! אי אפשר להשאיר עם הצפה בבית...

אני רואה ושומע אתכם מתפללים: זו תורה זו שכרה? אברך שארח משפחה שלמה במסירות נפש במשך שלשה שבועות תמימים - מגיע לו שיפל עליו תיק כזה? אנחנו יודעים שמי שמארח אורחים בביתו - זוכה שבתו יתברך, ולא, חלילה, להפך...

מה נאמר ומה נדבר? האינסטלטור הגיע עם "ציוד כבד", והחל להרים את הבלטות עם קונגו רב עצמה. לפתע, אלמת אור בוסעת מלמטה... בכל שהעמיק לחפר - התגבר האור... לרגע היה נדמה כי כל המטבח הזה יושב על "בולבול", שה' ישמר ויצייל.

ומה התברר למעשה?

הסבול הכין תשתית לבניית חניון תת קרקעי. בסופו של דבר הוא לא קבל את האשורים הנדרשים, ובנה את הבנין על יסודות החניון. האברך היה גר בקומה ראשונה והנה הוא מגלה שהוא יכול לדרת מהדירה שלו לחניון ענק.

הוא הביא סבול ממחה שהצליח לעשות כניסה נוחה לחניון דרך החור שנפער בדירה שלו, וגם לפתח שם חלונות שפנו אל

מחוץ לבנין, ובנה שם דירת שלשה חדרים להשכרה:
דא עקא, השכנים בבנין לא שתקו. הם באו אליו בשענה:
"החניו לא שלף! אין לך רשות להשתלט עליו! הוא שיד לכלל
הדירים בבנין!"

הם הלכו לדיו תורה והרב פסק שהחניו שיד לשבולו
לשבול, מצדו, לא היה מה לעשות עם החניו הזה, והוא באות בשמחה
לתת אותו לאברך הזה במתנה גמורה.
מאותו יום ואילך, לאברך הזה ברוב ה' לא היו יותר בעיות בפרנסה.
גם לא היה קשה לו לגמר את החדש, ושלא לדבר על כך שהוא לא היה
צריך לגלגל כסף בגמ"חים.
הברכה באה אל ביתו.
בית שאר אורחים במסירות נפש, בלב פתוח, בעין טובה וביד נדיבה
- יזכה לברכה! "כי בגלל הדבר הזה יברכה ה' אלקיך בכל מעשך
ובכל משלך ידך".

(רבי גואל אלקריף שליט"א - נאה דורש)

ידיעת התורה מכח הצדקה

נתן נתן לו (טו, י)

בתקופת המהרי"ל דיסקין זצ"ל יצאו לאור ספרים רבים ממחברים
שונים בני דורו. הוא נהג שלא לעין בספרים שניצאו בזמנו, מלבד ספר
אחד - "פורת יוסף", שחבר רבי יוסף דנבורגר, חתנו של רבי איזיל
חריף זצוק"ל.

הספר היה מלא גאונות מפלגת. גם ה"בית הלוי" התפעל מאד
מהספרות הישרות שבו, והשתדל מאד שהספר הזה יעלה על שלחנו
של המהרי"ל כדי לראות את תגובתו.

בנו, רבי יצחק ירחם, ספר שהבית הלוי הביא את הספר "פורת יוסף"
לבית אביו המהרי"ל, ואמר לו שכדאי מאד שהרב יעין בספר הזה.
בדאי ימצא בו אוצרות נפלאים.

בתחלה חקר המהרי"ל מיהו המחבר וכו', אבל לא עין בו.
לאחר הפצרות רבות של רבי יאשע בער, אמר לו המהרי"ל: "מה שאני
כן מוכן להענות לך, שתאמרו לי מעט מהחדושים שבסימן הראשון
שבספר זה, ואחר תאמרו לי את הנושא של סימן ב', ואמר לך את
דבריו בעל פה, על ידי שאתפס את ה'שניט' שלו בסימן הראשון".

רבי יאשע בער נענה לבקשתו, והחל פורש לפניו את החדושים
שבסימן א'. אחר כך אמר לו את הנושא שעליו מדבר בסימן ב',
כבקשת מהרי"ל.

אך למרבה הפלא המהרי"ל לא הצליח לכוון לדברי המחבר באותו
נושא שמדבר עליו בסימן ב'.

קם המהרי"ל ממקומו, נגש אל קפת צדקת ארץ ישראל שבחדרו,
הכניס מטבע לצדקה, ותכף חזר אל השלחן ואמר "בית הלוי" את
דברי אותו המחבר בסימן ב', דברים מדיקים להפליא.

כך הוא נשאר במנהגו הקדום שלא לעין בספרי האחרונים בני זמנו.
אחר זמן, כשספר רבי יאשע בער את המעשה, הוסיף שתמיד חשב
שגדלתו של המהרי"ל נובעת מכשרונותיו המפלגים, העל אנושיים,
אבל שיוכל לכוון לחדוש באותו הספר על ידי פרוטה לצדקה - כזאת
לא ראה מעולם.

כך נהג המהרי"ל גם בבואו לירושלים: כשבאו לומדים לבקש ממנו
תרוץ על קשית רבי עקיבא איגר, היה מבקש מהם סכום צדקה לבית
היתומים שיסד בירושלים. בכח הצדקה היה מישב להם קשית רבי
עקיבא איגר.

(רבי מנשה ישראל רייזמן שליט"א)

בלי אויב חיצוני ובלי מחלוקות פנימיות

והניח לכם מפל איביכם מסביב וישבתם בטח (יב, י)

מאחר שכבר אמר הפתוב: "והניח לכם מפל איביכם מסביב", ושוב
אין אויבים - מדוע יש צורך להוסיף ולומר "וישבתם בטח"?
בשם רבי יהונתן איבשיץ זצ"ל מובא:

בדרך כלל, כאשר בא אויב חיצוני למלחמה על העם, עושים בני
העם שלום ביניהם ומתחזקת האחדות הפנימית. אין לבנים
ואין שחורים, כלנו עם אחד, האופוזיציה מצטרפת לקואליציה
ועושים "ממשלת חרום לאמית", כי הפצצות והטילים לא
מבחנים בין עשיר לעני, בין אדם עם עקרונות כאלה לאדם

עם עקרונות אחרים.

לעצמם זאת, בתקופה של שקט, כאשר אין איום מוחשי מצד
אויב חיצוני, פתאם מתגלעים סדקים בחומת האחדות,
ונשמעות "חריקות". אנשים רבים ומתוכחים זה עם זה, "אני טוען
ככה, והוא טוען אחרת, חצפה!", "הוא קודם בקיר בין שתיים לארבע!
ולמה הוא פותח מרפסת בדיק מול החלון שלי?!", מתחילים להלשין
בעירייה ובמס הכנסה, מזמינים משטרה כי הילד של השכן עושה חור
בראש עם הכנור, והמריבות הולכות ומתגברות.
על כך נאמר: "והניח לכם מפל איביכם", לא יבוא אויב חיצוני
למלחמה עליכם. ושמה תאמר, עכשיו יתחילו מריבות בינינו? לא,
אלא "וישבתם בטח", ללא מחלוקות פנימיות.

(רבי בן ציון מוצפי שליט"א - דורש ציון)

קנס ממוני - שמירה מהעברה

לא תאכל כל תועבה (יד, ג)

אומר השל"ה הקדוש, שכדי להשמר מעברות, צריך אדם לקנס עצמו
בממון על כל דבר עברה שבא לידו. למשל, אם הוא יודע שאם יפגם
בשמירת העינים, הדבר יעלה לו 'בליקר' - עליו לקנס עצמו על כל
ראיה אסורה, ובזכות זה ישמר וינצל מן החטא.

ובאמת זהו דבר פלא, היתכן שאדם אינו מפחד מלאו דאורייתא של
"לא תתורו", אך תשלום של מאה דולר מרתיע אותו?!!...

אולם זו המציאות! וכיון שכך, צריך האדם להשתמש באמצעי הזה,
ולנצל זאת כדי לשמר עצמו מעברה.

הנה דגמא לכך:

בגליציה היו הדגים נגועים בתולעים, על כן הקפידו שם מאד על
בדיקת הדגים לפני בשולם. אצל האדמו"ר ה"קדשת ציון" מבאבוב
העמידו שלשה אנשים שבדקו את הדגים בשלש בדיקות נפרדות בזו
אחר זו, ורק לאחר שהדגים נמצאו נקיים מתולעים, בשלו והגישו
אותם לרבי.

פעם, בערב שבת, המבשלת בבית הרבי עמדה לבשל את הדגים לכבוד
שבת, אולם המשיגים טרם באו לבדק את נקיותם מתולעים. בא
המשמש אל הרבי ואמר לו: "רבי, השעה דוחקת, אי אפשר להמתין
למשיגים. בדיקתי בעצמי את הדגים, נראה לי שהם נקיים ואפשר
לבשולם..."

אמר לו הרבי: "האם אתה מוכן לשלם עשרה זהובים על כל תולעת
שתמצא בדג?"

שתק המשמש.

אמר הרבי: "תראה מהו האדם... אדם מוכן לאכל את הדגים מבלי
לחשש לחמשה לאוין על כל תולעת, אבל לשלם טבין ותיקלין על כל
תולעת - את זה הוא לא מוכן..."

(רבי מנשה ישראל רייזמן שליט"א - נאה דורש)

'חוש הריח' המיוחד של הצדיקים

ונתן אליהם אות או מופת (יג, ב)

אספר מעשה שקרה לפני כמה שנים בליל יום כפור בבית מדרשו של
רבי משה שטרנבוך שליט"א:

הרב שטרנבוך נגש לעמוד כדי להיות שליח צבור. כל הצבור המתין
לרב שיתחיל בתפלה, אולם הרב עמד על מקומו ולא התחיל. הצבור
המתין עוד זמן מה, אך כשראו שהרב מתמהמה ואינו מתחיל בתפלה,
נגש אליו נכדו ושאל: "האם סבא מרגיש טוב? האם הכל כשורה?"

השיב הרב שטרנבוך: "אינני יכול להתפלל, יש כאן ריח רע..."

הנכד התפלל, הוא אינו מריח מאומה. אולם הרב בשלו: "יש כאן ריח
רע, אי אפשר להתפלל".

הציעו שהרב ישנה את מקומו. ואכן, במקום החדש הוא לא הריח ריח
רע, והחל בתפלה.

ומה התברר? בדקו ומצאו שמאן-דהו הנח מבעוד מועד מכשיר
הקלטה זעיר ליד העמוד של החזן, כדי להקליט את התפלה של הרב
שטרנבוך ביום כפור!

מן השמים דואגים לשמר על הצדיקים. לשם כך נותנים להם
'חוש ריח' מיוחד, כדי להשמר ולהציל מאבק של אסור ומסור
של עברה.

(רבי גואל אלקריף שליט"א - שש באבבאבך)

ממלכה טהורה

גליון פרשת ראה

נושא השבוע: טומאת עבודה זרה.

שירי

בישורים

שיח טהרה

שאלה א': יצאנו לעשות סקי בחרמון ודוד שלי שאוכל חולין על טהרת קודש רצה לטבול ידיים בשלג. האם זה עוזר?

תשובה: הדין שטבילת ידיו כשירה (משנה מקוואות פרק ז' משנה א', רמב"ם מקוואות פרק ז' הלכה ג', וטור ושו"ע יו"ד רא' ל', ועיין שולחן ערוך סימן קס לגבי ליטול ידים משלג שלא ריסקו ומשנה ברורה שם ס"ק נח')

שאלה ב': טיילנו עם המשפחה בעין מבווע וכשחזרנו התברר לנו שהכניסה היא דרך שרידים של בית עבודה זרה, האם נטמאנו באהל?

תשובה: עבודה זרה אינה מטמאה באהל וגם תקרובת עבודה זרה קיי"ל שאינה מטמאה באהל ומכל מקום כיון שהבית כבר שבור נראה שהוא מוגדר כעבודה זרה שביטולה וממילא אינו מטמא (רמב"ם אבות הטומאות ו ז, וע"ע

דיני טומאת עבודה זרה

בעז"ה נבאר השבוע את דיני טומאת ע"ז, "שקץ תשקצנו ותעב תתעבנו כי חרם הוא" מקור הטומאה הוא מדברי חכמים, ויש בה ג' אופני טומאה, ע"ז עצמה, משמשיה, ותקרובת, ובעז"ה נבאר אותם על אופניהם, א' ע"ז בעצמה שנועבדה, מטמאת כשרץ (מגע בלבד, ועושה ראשון), ודווקא אם יש בה שיעור כזית, ודווקא אם היא שלמה, אבל חלקים ממנה אינם מטמאים.

ב' משמשי ע"ז (היינו חפצים שמשמשים בהם את הע"ז, או בית ע"ז) מטמאים גם כן כשרץ, אבל יש בהם חומרא שגם חלקים מהם מטמאים (אם יש בהם כזית) בנוסף גם לע"ז וגם למשמשיה יש דין ביטול שאם היא במצב שאין עובדים אותה (לפי כללי ביטול עבודה זרה) אז מותרת בהנאה ואין בה טומאה

המשך בעמ' 3

הלכות עבודה זרה לא לגבי עניין ביטול של עבודה זרה על ידיד שהניחוה עובדיה והלכו להם ויש מקום לדון מה היה הסטוריית המקום של אותה עבודה זרה)

הדעת?

שמסכת עבודה זרה של אברהם אבינו היה בה 400 פרקים ולנו יש רק 5 (ע"ז יד):

שקץ תשקצנו ותעב תתעבנו כי חרם הוא אבל עוד מעט בעזרת ה' נזכה לברך על שעקר עבודה זרה מארצנו להעביר גילולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתון ורק אז נוכל לתקן עולם במלכות שכי וכו' אבל בינתיים כל פעם שעולים לבית המקדש צריך להיזהר שכשעוברים ליד בית עבודה זרה לא לגעת בקירות או לעבור מתחת לעצים שאז זה אהל שאבא שלי הצדיק זכה להחמיר גם בזה כי אם נגענו בקיר או באהל אם היה בזה כזית אפילו אם האבן התנתק מהקיר זה מטמא כשרץ ואז כל העליה שלנו לבית המקדש מתעכבת עד שנטבול ויעריב שמשנו כלומר יסתיים היום וגם בכלל אנחנו לא רוצים להיות טמאים כי מי שטמא הוא יותר מרוחק מהקדושה והטהרה מקב"ה אז בכללי אנחנו נוהרים, אני זוכר שלפני חודשים כשעלינו עם אמא להביא קרבן יולדת חודשיים אחרי שאורי נולד, אח שלי אלי נתן לאחד מעשרה הגוים שהחזיקו בכנף בגדו את בקבוקי היין, אבא מיד חלץ חושים אבל זה היה מאוחר מדי הגוי הזיז את היין ואם הוא היה נוגע ביין עצמו זה נהיה "סתם יינם" וגם אסור בהנאה אבל מכל מקום כיון שהוא הסיט את היין זה נטמא כשאר משקין טמאים, ומה שזה אומר שמתקנת חכמים זה מטמא אוכל או משקין או כלים, וחץ מהבעיה של הטומאה אם הוא היה נוגע ביין היה אסור היין בהנאה, אבל ברוך ה' הסתדרנו מיד והשגנו יין טהור כדי שנוכל לתת לנסכים וגם יין טהור לסעודות כשנאכל קדשים

או מעשר שני, ואת היין שנטמא נתנו לאחד מהגוים שליווה אותנו שישתו את זה בסעודות שלהם. אבל מאז אבא עשה סייג שלא לתת לגוי שום מאכל או משקה לסחוב. וחבר שלי סיפר לי שפעם כשהם עלו הוא מצא

מין משחק כזה מוטל בצורה שהיא דרך נפילה והוא ממש שמח שנקרה לפניו מצוות השבת אבידה, ואז מה התברר שזה היה עבודה זרה שנפל מהימח שמוניקים מיד כולם נכנסו לכוננות כל הכלים והאנשים שנגעו בזה מיד צעדו לכיוון המקוה, כלי החרס כמעט נשלחו אל מחוץ לעיר ששם ילכו לנפץ אותם, והם היו בעצב רב שנטמאו ולא סתם אלא על ידי הדבר המשוקץ והמתועב ביותר "עבודה זרה" עד שחד עין אחד שם לב שהעבודה זרה היה קצת שבור ממנו, וכיון שזה לא עבודה זרה שלם זה לא מטמא וליהודים היתה אורה ושמחה על שנשארו טהורים.

משעורה, שהוא מטמא טמאת שבועה אבל מטמא רק במגע ובמשא. חמור מכלם, המת עצמו, וגם הרבה טומאות הפורשות מן המת, שהוא מטמא באהל, מה שאין כלם מטמאין שאין טומאה שמטמאה באהל באופן שהטומאה¹ מתפשטת.

ילד
שילמד
את המשנה
השבועית ויבחן
עליה בעל פה
יכנס להגרלה.

מבצע מיוחד!

משנה ד' משנה - כלים
למעלה מן הזב, זבה, שהיא מטמאה את בועלה. למעלה מן הזבה, מצרע, שהוא מטמא בביאה. למעלה מן המצרע, עצם פשערה, שהוא מטמא טמאת שבועה. חמור מכלם, המת, שהוא מטמא באהל, מה שאין כלם מטמאין:

למעלה מן הזב, זבה וכן נדה ויולדת, שהיא מטמאה את בועלה באופן שהוא נעשה אב הטומאה הנקרא 'בועל נדה'. למעלה מן הזבה, מצרע, שהוא מטמא בביאה שמטמא הבית שהוא נכנס לתוכו ואינו כדין טומאת אהל לכל דבר [גם מצורעת מטמאת כמו מצורע אבל אינה מטמאה את בועלה ובזה טומאתה יותר קלה מהזבה שמוזכרת לפניה]. למעלה מן המצרע, עצם פשערה עצם של מת שהוא בשיעור יותר

¹ בשונה ממצורע שמטמא רק בית שלתוכו נכנס

המשך מעמ' 1

ג' תקרובת ע"ז (היינו מאכל ומשקה וכלים שמקריבים הגוים בסכלותם לע"ז {מעניין אם היא אכלה אותם...}) מטמאת אפילו במשא (!) כנבלה, ושיעורה בכזית, דין נכבד בתקרובת הוא דין יין נסך, ויש בו כמה חלקים, א' יין שנשכו ממש דינו כתקרובת, ב' חז"ל גזרו גם על "סתם יינם" של גויים, שאסור כיוון שרגילים בניסוך לע"ז, אמנם לא גזרו עליו טומאה ומטמא כשאר משקין שהוא רק ראשון לטומאה ולתקרובת ע"ז אין ביטול, ומטמאת לעולם.

מקורות לעיון, שבת ט' א' וברע"ב שם, רמב"ם טהרה, אבות הטומאות פרק ו' (כל הפרק)

שאלון יזכרים

ילד יקר וחביב!
סיימת לקרוא ולהחכים?
זה הזמן להתקשר לקו הממלכה ולהשתתף במבצעים.
בשלוחה 2 מחכה לכם מבחן קצר על ההלכות שלמדנו.
עניתם עליו בהצלחה? נכנסתם להגרלה על פרסים יוקרתיים.
וזה חוץ מההגרלה על המשניות.
מחכים לכם.

077-2632-125

שלוחה 8 יצירת קשר

שלוחה 4 שמיעת שמות הזוכים
שלוחה 5 בית ההוראה/
כאן ניתן להשאיר שאלות

שלוחה 1 הרשמה
שלוחה 2 מבחן טריוויה
שלוחה 3 מבצע המשניות

הם רצו כל הדרך.

לא בגלל שמישהו רדף אחריהם בפועל - לפחות כך אמר אלעזר לעצמו בין נשימה לנשימה - אלא מפני שאיש מהשלושה לא היה מוכן להיות זה שילך לאט. פעמיים, בדרך, נשמע מאחוריהם קול צעדים שלא היה שלהם, ופעמיים הם נעצרו בבת אחת, נושמים בכבדות, לפני שגילו שזה היה רק תרגול שנבהל מרשרוש, או סוחר שסגר את תריסי דוכנו לקראת הלילה. עד שהגיעו לביתו של רבי חנניה, ליבם דהר מהריצה ומהפחד גם יחד, ולא היה ברור לאלעזר איזה מהשניים תרם יותר.

הוא דפק בדלת בכל כוחו, שלוש פעמים רצופות.

הדלת נפתחה כמעט מיד - רבי חנניה, עדיין לבוש לילה, נר בידו, ופניו חדות מדאגה. "מה קרה?" שאל, וכבר משך אותם פנימה וסגר את הדלת מאחוריהם בלי לחכות לתשובה, כאילו גם הוא חשש שמישהו יעמוד שם.

אלעזר סיפר הכול, במשפטים שהתחרו זה בזה לצאת ראשונים: האיש שהתנגש בו בשוק, פיסת החרס, השיחה שקטעו בחצר, החבית שנפלה, הבריחה. יהוצדק הוסיף פרטים בהתרגשות רועדת. מתתיהו שלף את החרס מכיסו והניח אותו על השולחן.

רבי חנניה לא הפריע, עד שהגיעו למילים ששמעו: "כמו שהיה בימי אבותינו." אז נעצר לגמרי - הכף שהחזיק נפלה מידו על השולחן ברעש חד, ופניו הלבינו.

"תגידו שוב", אמר. "בדיוק ככה?"

"בדיוק ככה", אמר אלעזר, ולבו הלם חזק יותר מלראות את פחדו של רבו.

רבי חנניה לקח את החרס, קירב אותו לנר, הפך אותו לאט. "אתם יודעים למה משביעים את הכהן הגדול כל שנה מחדש?" קולו רעד קלות. "לא מפני חשש בעלמא. פעם אחת, ממש, ניסו לשנות. וזה" - הוא הצביע על המילים ששמעו - "זו הלשון המדויקת שהשתמשו בה אז."

הוא קם בפתאומיות, ניגש לחלון, והציץ החוצה בין תריסי העץ.

אלעזר ראה את גבו מתקשח.

"רבי?" לחש אלעזר. "מה אתה רואה?"

"שום דבר", אמר רבי חנניה, אך לא סובב את פניו מיד. "זה בדיוק מה שמדאיג אותי."

כשפנה סוף סוף אליהם, פניו כבר לבשו ארשת נחושה יותר. "הלילה, ולא מחר בבוקר, אני הולך לזקני בית דין. זה לא עניין שיכול לחכות."

"אנחנו יכולים לבוא?" שאל יהוצדק.

"לא." המילה יצאה נחרצת. "עשיתם בדיוק את מה שהיה נכון - באתם

אליי מיד, ולא ניסיתם לפתור זאת בעצמכם. עכשיו זה תפקידי, ותפקיד הזקנים. אתם הולכים הביתה, נועלים היטב, ולא יוצאים שוב הלילה."

"ואתה?" שאל אלעזר. "אתה לא מפחד ללכת לבד?"

רבי חנניה הביט בו רגע ארוך מדי, כאילו שקל אם לענות באמת. "אני מפחד", אמר לבסוף. "אבל יש דברים שצריך לעשות גם כשמפחדים מהם. זה, בני, ההבדל בין מבוגר לילד - לא שאין פחד, אלא מה עושים איתו."

הוא ליווה אותם עד הדלת, הציץ שוב ימינה ושמאלה ברחוב החשוך, ורק אז נתן להם לצאת.

בדרך הביתה איש מהשלושה לא דיבר. יהוצדק, שבדרך כלל לא ידע להחזיק שתיקה יותר מרגע, הלך צמוד מדי לאלעזר, וידו הקטנה חיפשה בלי משים את שרוול אחיו. אלעזר לא הריחק אותה.

הוא נרדם מאוחר מהרגיל, ובחלומו חזר שוב האיש שרץ בשוק - רק שהפעם, כשהסתובב לאחור, היו לו פניו של פלטי בן ישי, ומאחוריו, בפתח ביתם, עמד רבי חנניה, מביט בחלון החשוך.

כאן המקום שלך
לקחת חסות
077-2632-125

מאירים את הילדים

מכאן 5 הקדנים

כאשר האדם בוחר בדרך התורה והמצוה, מבטח לו מן השמים כי תחול סיעתא דשמיא בכל עניניו הגשמיים. וגם השלום שורה בעולם בזכות התורה. מי שדבק בתורה, היא עצמה מעניקה לו מנוח והצלחה, ישועה גדולה ופרנסה בשפע ובחריזתה, מתוך בריאות ורוב נחת. וילדים מתוקים, התדעו לזכות את ההקדלים שבין שני הציורים?

יצירות

ילדים יקרים, כל שבוע אנו מציגים יצירה יפה ששלחתם לנו המספרת כמה אתם אוהבים את המגזין. והפעם - אורי סרוסי.
אתם יכולים להמשיך ולשלח לנו יצירות לכתובת המייל MAG@iv2000.co.il
וכך תכנסו להגרלה הגדולה, ואולי תזכו בפרס.

מאתגרים את הנשמה

המלון של גדול הדור

הרהיטים היקרים והכבדים מהפית שלך, או שאתה מסתפק במה שיש בחדר במלון? העשיר פער עינים וצחק: "מה פתאום למלון אני בא לכמה ימים, המלון זה לא הבית האמיתי שלי. אני ישן על מה שיש שם. בבית הקבוע שלי - שם אני משקיע ברהיטים חדשים!"

הרב נד בראשו בהסקמה לעשיר משפט שזעזע אותם: "נכון מאד. דע לך - העולם הזה שאנחנו חיים בו, הוא פשוט בית מלון. אנחנו פה רק לבקור זמני מאד מאד. הבית האמיתי שלנו נמצא למעלה, בעולם הבא. אז למה שאבזבזו כסף וזמן כדי 'לשפץ' ולזפות את בית המלון? בבית המלון מסתפקים במה שיש, ואת הכסף והמאמץ צריך להשקיע רק במצוות, שמפארות את הבית האמיתי שלנו לנצח!" העשיר יצא מהחדר כשהוא מבין את הסוד - הרב ממש לא היה עני. הוא פשוט דע מהו העשיר האמיתי! אז מה למדנו מרבי אהרן ליב והמלון? למדנו שאסור לנו להתבלבל בין אמצעי למטרה. הגוף שלנו, הבגדים, המשחקים והרהיטים - הם רק דברים שעוזרים לנו להיות פה, כדי לעשות את רצון השם.

ניתן להשיג את ספרי הבדיחות "כל יום פורים" עם משלוח עד הבית 052-4770297, להאזנה למאות שיעורים לילדים, פרשת שבוע וסיפורי צדיקים חפשו: "מאיר גואטה - מתוקים מדבש" לשיעורים המוקדמים: 073-351-1148

ילדים צדיקים, מי לא אוהב לקבל מתנות חדשות? רהיטים יפים לחדר, בגדים חדשים, משחקים יקרים... זה נעים וכיף, נכון? אבל בואו תשמעו על אדם שהיה המנהיג של כל עם ישראל, הרב הכי גדול, ובכל זאת - ברח ממתנות ומחפצים יקרים כמו מאשי! זהו רבי אהרן יהודה ליב שטיינמן זצ"ל.

רבי אהרן ליב גר בדיירה פשוטה וישנה מאד בעיר בני ברק. הקירות בבית שלו כבר היו מקלפים מישן, השלחן היה מלא שריטות, והמטה שעליה ישן היתה מטת ברזל ועץ פשוטה וישנה, כזו שאפילו לא מוצאים היום בחנויות. על השלחן הזה והמטה הפשוטה, הרב ישב וקמות שלמות, למד תורה, וקבל אלפי אנשים שבאו לבקש ברכה ועצה.

יום אחד, נכנס לביתו איש עשיר גדול מאד שהגיע מארץ רחוקה. העשיר חשב בלבו: "הרי זה גדול הדור! הוא כמו מלך! איך הוא יכול לגור בבית כל כך? ישן שלא צבעו אותו שנים?" העשיר פנה לרב ואמר לו מכל הלב: "כבוד הרב! יש לי ברוך השם הרבה כסף. אני מתחנן, תרשה לי לשלם על שפוח הבית. אני אביא צבעים שיצבעו את הקירות שיהיו לבנים ויפים, ואקנה לרב רהיטים חדשים ומטה נוחה!" רבי אהרן ליב הסתכל על העשיר, חייך ושאל אותו שאלה שגראית קצת לא קשורה: "תגיד לי ידידי, כשאנחנו נוסע לתכנית עסקים בארץ אחרת וישן שם במלון לשבוע, האם אתה סוחר אתך במטוס את כל

המסמון של נפולאון

מאת צבי אריה אדלר
ציור יהודה ישראל

בחסות עיתון קומיקס
קומיקס
072-2550600

אני פבר מתחיל להאמין שצליח להשיג ליצור.

אנחנו צועדים פבר פמה לילות מבלי להתעלות

מאותו רגע הוא הפך מהקדמנים והם הצליחו להתקדם רק מעט עד שאמרו על ידי המקומיים.

תקומם של מבני המושלחת נקדבה ולא חלף זמן רב פסקם התגלו על ידי קבוצת רועי באן צעירים שממרו לרוץ ולקדמנים את הלוהמים

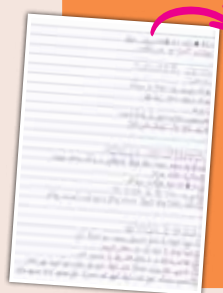
ובכן, הפיע הקדמני ממוט חשש. פנת נפשיט את המנהלשית - אם נגזר עלינו למות בשליחות הקדמליקה נעשה זאת קשאת לובשים בגאונה את מדינו!

במהלך קרב היריות שפנץ נפגעו פמה וכמה מבין החילים ומצבם היה כבי רע פפי שנקראתם בתחלת העלילה.

וכעת נשוב אל אותו רגע דרמטי בו גלו הקדמנים כי טרפס חמק מקם בארץ מסתורי...

את הסיפור המלא ניתן להשיג בתנויות הספרים המובחרות

ילדים עם הנחשין

הזוכה שלנו השבוע היא הילדה המקסימה שושי עובד מסבריה ואלה התשובות הנקדרות והחכמות שלה. ילדים מתוקים, רוצים גם? פשוט שלחו לנו את התשובות שלכם ואולי גם אתם תזכו בפזס שלנו

היכן מסתתר?

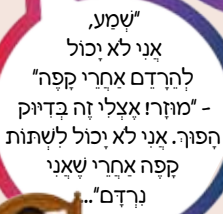
עידן ויהונתן מחפשים את המסמון ילדים יקרים, נראה אתכם מגלים היכן מסתתרים 2 עצים רעננים ו-2 גבעות

הקדחות

עבודה קשה - משתלמת בסוף, עצלנות - משתלמת מעכשו...

הילד בקש שוקולד - הסברתי לו שזה מזיק לשנים. בקש במכה - הסברתי לו שזה נדבק לשנים. בקש קולה - הסברתי לו שזה הכי גרוע לשנים. נתן ביס בתפוח - נפלה לו שן

כל מסע מתחיל בצעד קטן וממשיך בכאב רגלים...

ילדים יקרים, עליכם לענות על השאלות הבאות! הצלחתם? איזה יופי! שלחו לנו למיל את התשובה עם שמכם, תכנסו להגרלה ואולי תזכו בפזס! את התשובות יש לשלח אך ורק למיל MAG@TV2000.CO.IL

השאלות:

- 1 לאיזה כתר אולה נפתלי?
- 2 האם נפתלי ואורי הם אחים או חברים?
- 3 האזר כמה זמן מתחילים הלוחמים?
- 4 מי אסף יותר ספרים?
- 5 מה למד אורי בשנה החולפת?

בהגשת רינה פליישמן, 6776067@GMAIL.COM

אל תפססו ילדים יקרים

החפש הגדול הזה הוא ספור משלם עם לידון המספר!

התכנית הכי מרתקת והכי מיוחדת לחפש מחזקים, נהנים ולא מפסיקים לחייך!

03-378-2000

בתכנית: שעת ספור מחכים לכם ראשון - חמישי 18:50

מחזקים מוסר אומיה ראה תלפ

איפה כלם?

ופתאום אמרתי: מזר. מה מזר? לא הבין ליבי. תראה, הצבע במתקנים אותו צבע, העצים אותם עצים, אפילו החתול השחור שעובר פה כל שבת הגיע בזמן. אז למה הכל נראה אחרת? ואז הבנתי, לא חסר פה שום מתקן, או עץ, רק חסרים אנשים ופתאום כל הגנה נראית אחרת.

בדרך חזרה הביתה המשכתי לחשב על זה, נכנסתי הביתה, אמא הייתה עם נחמה. רוני למד שנים מקרא ואחד תרגום, חני ישבה על הספה עם ספר, אבא ישב במקום שלו ולמד, ופתאום הרגשתי... בית. לא בגלל הספה, או המזגן, גם לא בגלל העוגה שאמא הכינה. אלא בגלל שהם היו שם. וחשבתי לעצמי, אם אבא היה נוסע לשבוע... הבית היה נשאר בדיק אותו בית, אותם קירות, אותו סלון, אותו מטבח, אבל הוא כבר לא היה אותו דבר. ואם אמא לא הייתה בבית... בכלל. אפילו אם הכל היה מסדר, עדין היה חסר משהו, כי בית זה לא הקירות, הבית הזה, כי בית זה האנשים שגרים בו. ובעקרון... אבא ואמא. במוצאי שבת אמרתי את זה לאבא. אבא, היום הבנתי משהו. מה הבנתי? שאל אבא. הבנתי שאפשר להחליף ספסל, אפשר להחליף מתקן, אבל אי אפשר להחליף אנשים. אבא סגר את הגמרא והסתכל עלי. ואז הוספתי: נראה

לי שגם בגלל זה צריך לכבד הורים. למה? שאל אבא. כי לפעמים מתרגלים לזה שהם תמיד בבית. אבא חייב. ואז שוכחים להגיד תודה. אבא לא אמר כלום, רק הניח את היד על הכתף שלי. אני חושב שלפעמים הורים לא צריכים נאומים, מספיק שהם יודעים שהילד שלהם מתחיל להבין.

ובליילה, לפני שנגרדמתי, חשבתי על הגנה הריקה. כמה מזר. כל המתקנים היו במקום, ורק בגלל שחסרו כמה ילדים... כל הגנה הרגישה אחרת. ואז חייכתי לעצמי, פנראה שגם בבית זה ככה. לא החדרים עושים את הבית, אלא האנשים. ואם כבר האנשים... אז אבא ואמא הם הלב שלו.

לפעמים לא צריך שיקרה משהו, מספיק שמשהו... לא קורה. יש שבתות שהשכונה שלנו מרגישה כמו פזרת. אתה יורד למטה אחרי הסעודה, ותוף שתי דקות אתה שומע לפחות חמשה ילדים קוראים אחד לשני: נאוו, אתה בא? מישו כבר עומד עם כדור, מישו אחר עם בקבוק פלסטיק ריק לשחק "בקבוק יושן" והבנות בצד השני עם חבל קפיצה... הכל שוקק חיים. ומישו, מישו מה, תמיד מחזיק ביד ספר תהלים, כאלו הוא רק ירד לרגע באמצע החברת תהלים ובמקרה נשאר כמעט עד מוצאי שבת.

אבל השבת הזאת הייתה אחרת. בצהריים אחרי הסעודה שאלתי את אמא: אפשר לרדת קצת? אמא הסתכלה על השעון, ואמרה כן, אבל תהיה ליד הבנין. ירדתי, וליבי ירד אתי. הגענו לגנה... ושקט.

לא שקט של אמצע הלילה, שקט של רגע... איפה כלם? הנדנדות היו שם, המגלשה הענקית הייתה שם, אפילו הספסל של הסבים היה שם. אבל הילדים? פשוט נעלמו. חפיתי כמה דקות, ועוד כמה דקות... אולי עוד מעט כלם יורדים. אבל לא, אף אחד ושם דבר.

ליבי הסתכל סביבו ואמר את המשפט הכי פשוט בעולם: מיני...

חסרים ילדים. אמרתי לו, זה לא שהם חסרים... הם פשוט לא פה. אז איפה הם? שאל ליבי, אני יודע? עכשו שבת של בין הזמנים, בטח כלם אצל סבא וסבתא שלהם, או שנסעו לאיזה מקום לשבת, או שאולי מתארחים? העליתי כל מיני השערות, אפילו שבאמת באמת לא היה לי שום משג. ליבי "זרם" אתי. או שאצלם כלם בדיק אוכלים אבטיח.

בקצור... רק אנחנו נשארו. ליבי נסה להתנדנד לבד, אבל אחרי שתי דקות הוא ירד, בלי חברים זה לא כף, הוא אמר לי. נסינו לשחק תופסת, זה לקח בערך שלוש שניות וחמש שניות. קשה מאוד לשחק תופסת כשני ילדים, ואחד מהם עוצר כל רגע להסתכל על נמלה. התישבנו על הספסל.

עלילות יגל וסבא דניאל

כותב: הרב אברהם יצחק

תקציר מעמוד 4:

סבא מספר ליגל ספור מרתק ומסביר שהשקר הוא חשך - אך האמת מאירה! יגל מקבל החלטה אמיצה לומר את האמת.

הכדור של אורי הרס את המודל היקר, וזאת למרות שאסרתי בפרוש לשחק בכדור!

אבל כבוד המנהל, אורי אומר שזה לא הוא שבר את החלון!

עצור! זה אני בעצמתי בכדור! פשוט... פחדתי להודות...

אולי מישהו השתמש בכדור של אורי ללא רשות?

עכשו שהודית יגל, אתה תשא באחריות!

אורי, אני ממש מתנצל שחשדתי בך. לא הצליתי על דעתי שאולי מישהו השתמש בכדור שלך ללא רשותך.

נראה אותך דור!

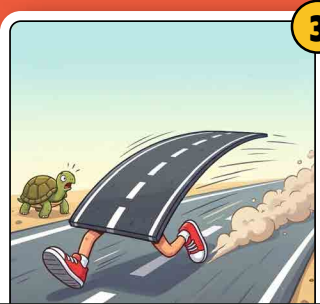
חידה למי צמח קיקיון?

תשובה מפרשת קורח ר' יעקב נכדו של רש"י.

הילד/ה הזוכה אלחנן ניסמין מטבריה

יודעים את התשובה? שלחו לנו לכתובת המייל ואולי תזכו בפרס anafeamalon@gmail.com

אני מקווה שאין פה מצלמות

□ □ □ □ □ □ □ □

וואו, מישהו יודע איזה סוג זה?

□ □ □ □ □ □ □ □

אבא שלו העביר לו את זה בירושה

□ □ □ □ □ □ □ □

גל וליבי

שבת שלום, ילדים יקרים!
ועדין - חפשי נעים וכיפי לכל הילדים. אוטוטו כלנו חוזרים ללמודים, ובעזרת ה' נחזור עם מרץ, שמחה וחשק ללמוד, וגם לעזור לחבר חדש שהגיע לנא או לפתח. ככה נהיה ילדים טובים ומאירים - החברים של גל וליבי. הפעם אנחנו רוצים ללמוד אתכם הלכה חשובה מאד, שמצויה בכל בית: בפיקניק, בטיול בפארק, או סתם בגנה הסמוכה לבית.

ליבי: לפעמים קורה שבני המשפחה אוכלים על שלחן אחד כמה סוגי מאכלים: אחד רוזה פיצה, השניה רוזה פסטרמה, והשלישי סנדוויץ' עם חביטה וגבינה. גל, מה חשוב לנו לדעת?

גל: שאלה מציינת וחשובה מאד. ילדים יקרים, כשאוכלים על שלחן אחד, ואחד אוכל בשרי והשני אוכל חלבי, צריך לשים דבר נכר או מבדיל ביניהם, כדי שלא נטעה ונאכל בשר וחלב יחד. לדגמה: אפשר לפרש מפית על השלחן ולהניח עליה את הצלחת, וכך זוכרים להזהר.

ליבי: האם יש מקרה שבו לא צריך מפה או דבר אחר שמבדיל? **גל:** יפה שאלת! אם איננו מכירים את האדם שאוכל איתנו על אותו שלחן, מתר לאכל גם בלי הכר שמבדיל.

גל וליבי: עד כאן, ילדים חביבים! מקוים שהחפמתם ולמדתם עוד הלכה חשובה. תלמדו גם את שאר החברים שלכם.

שבת שלום

כדי ללמדנו שהבחירה האמתית בחיים נמצאת בידינו - ואולי נכון יותר לומר: בעינינו. ה' רוזה שנאמן את עצמנו להסתכל על החברים, על בני המשפחה ועל המשימות היומיומיות בעין טובה ומאירה. כשאנו בוחרים לראות את הברכה הגדולה שיש לנו בחיים, אנחנו נעשים שמחים ומאשרים יותר, ומביאים אור וברכה לכל הסובבים אותנו.

פרשת שבוע וארץ

פרשת ראה

בפרשת השבוע משה רבנו מציב לפנינו בחירה גדולה וחשובה מאד: "ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה". ה' נתן לכל אחד מאתנו את האפשרות לבחור בדרך הטובה, המביאה עמה ברכה ושמחה, או חלילה בדרך ההפוכה.

איה ילד יכול להבין מהי בחירה נכונה, ואיה המושבות שלנו משפיעות על מה שאנו רואים במציאות?

נבין זאת בעזרת ספור מתוק. יוסי ודני קבלו מאמם משימה מיוחדת: להכנס לגנה הגדולה והישנה של השכנים ולאסוף משם דברים מעניינים. יוסי חזר אחרי חמש דקות בלבד, כשהוא כלו עצבני ומלכלך. ואמר: "איזו גנה לא נעימה! יש בה רק קוצים יבשים, יתושים עוקצניים ועשבים ששורטים את הרגלים".

דני נכנס מיד אחריו לאותה גנה, וחזר רק אחרי שעה שלמה, עם חיוך ענקי מאזן לאזן וידים מלאות בלימונים צהבים, פרחים צבעוניים, והוא אפילו מצא שם ארנב קטן וחמוד. אמם חייכה ואמרה: "שניכם נכנסתם לאותה גנה בדיוק, אבל כל אחד מכם בחר להסתכל על משהו אחר".

החיים שלנו הם בדיוק כמו הגנה הזאת. בכל יום ובכל מצב אנחנו יכולים לבחור על מה להסתכל - על הקוצים והדברים המרגיזים, או על הפרחים וההפתעות המשמחות.

ילדים יקרים, ה' רוזה שנבחר תמיד לראות את הטוב ולעשות את הטוב. המלה "ראה" פותחת את הפרשה

מצאו 10 הבדלים

ליטט חיסא: 8 טלט 12: 2 טלט אמא: 1: 14 לוטא בלא שטטטט טוטוטא

מה

הפסוק למען זכורה

הילד/ה הזוכה
מיכאל בסיס
מראש העין

תשובה מפרשת קורח:

"וינח משה את המטות לפני יהוה
באהל העדת"

יודעים את התשובה

שלחו לנו לכתובת המייל ואולי תזכו בפרס
anafeamalon@gmail.com

שִׁירָפָא אֶת פִּצְעֵיו. ר' לִיבֵר אָמַר שֶׁהוּא מוֹכֵן לִסְלַח לַפְּרִיץ עַל מַעֲשָׂיו רַק בְּתַנָּאֵי שִׁיבְנָה בֵּית-כִּנְסֶת גָּדוֹל וּמִפָּאָר בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁאֲרַע הַמַּעֲשֶׂה. כְּשִׁפְסְפוּ זֹאת לַפְּרִיץ, צוּה מִיד לְמִשְׁרָתוֹ לְמַלֵּא אֶת בִּקְשָׁתוֹ שֶׁל הָרָבִי הַקָּדוֹשׁ. וְהִנֵּה בְּדֶרֶךְ פֶּלֶא הַשְׁתַּפֵּר מִצְבוֹ שֶׁל הַפְּרִיץ עַד שֶׁהִתְרַפָּא מַחֲלָיו. לְאַחַר מִכֵּן פָּגַשׁ הַפְּרִיץ אֶת ר' לִיבֵר וְאָמַר לוֹ שֶׁהוּא מוֹכֵן לַעֲשׂוֹת כָּל מָה שֶׁהָרָבִי יִגִּיד לוֹ, וְכָל מָה שִׁיִּבְקֵשׁ הוּא יַעֲשֶׂה. לְאַחַר שִׁנְבְּנָה בֵּית הַכִּנְסֶת בְּתַפְאָרְתוֹ צוּה לוֹ הָרָבִי שִׁיבְנָה עִירָה שְׁלֵמָה בְּעֵר זֶה. וְכָךְ הָיָה. נִבְנְתָה עִירָה גְדוֹלָה הִלָּא הִיא בְּרִדִּיטְשׁוֹב שְׁקִימָת עַד עַצֵּם הַיּוֹם הַזֶּה, בְּזִכְרוֹת תַּפְּלֹת הַקָּדוֹשָׁה שֶׁל הָרָבִי הַקָּדוֹשׁ, רַב לִיבֵר הַגָּדוֹל מְבֻרָּךְ שֶׁהָיָה.

מגיש: הרב
מאור חוביבה

סיפורי צדיקים

בזכות עמקה של תפלה

הבקר הגיע, שמש חמה מלטפת את עצי היער, ואויר נעים נושב לו בין העצים.

רבי ליבר בן אברהם מהלך לו כשהוא מעטר בטלית ותפלין, ומתכוון לתפלת שחרית בקדושה ובטהרה, על פניו היה נראה אור גדול מאד. עמד לו הרב מאחורי עץ עבה וגדול, והתחיל בכונה גדולה להתפלל תפלת שחרית.

כאשר הגיע לתפלת העמידה, היה שרוי בכונה גדולה - בעמקה של תפלה. ולפתע נשמעו על גבי הקרקע, צהלות ורקיעות של סוסים שנבהלו ממראהו הקדוש של רבי ליבר. הסוסים החלו להשתולל, ולהפיל את הפגיונים. אותם סוסים היו לא פחות מאשר סוסיו של פריץ העירה, שפעם בזעם גדול על האיש שהבהיל את סוסיו בפאתי היער.

הפריץ הרשע צוה על משרתיו שרכבו על הסוסים להכות את הצדיק מכות נמרצות, עד זוב דם.

אך רב ליבר היה שקוע עמק בתפלתו ולא שם לב כלל למה שקורה סביבו. כשסוסים את תפלתו, זחל לאטו לכוון ביתו בצער גדול, בגלל שהיה פצוע כל כך מהמכות של משרתיו הפריץ האכזר.

לבינתים בביתו של הפריץ מהומה גדולה, לפתע פתאום חלה הפריץ ושכב במטותו, ואינו יכול לנוע כלל.

הרופאים התאשו ואמרו שאין לפריץ הרבה סבויים לחיות; ואז נזכרו משרתיו של הפריץ במעשה שקרה ביער, כאשר הפריעו והכו את האיש הקדוש באמצע תפלתו. מיד שלחו שליחים לביתו של ר' ליבר לבקש את סליחתו ואף שלחו רופא

שמואל
קורייב

פלאות הבריאה

אלמגים

ולפעמים אף מאות שנים, מוסיפים הפוליפים שכבות על גבי שכבות, וכך נוצרות שוניות אלמגים גדולות ומרהיבות.

שוניות האלמגים משמשות בית לאלפי מיני דגים ובעלי חיים ימיים. משום כך הן נקראות לפעמים "יערות הגשם של הים".

צבעיהם המרהיבים של אלמגים רבים נובעים, בין השאר, משתוף פעלה מיוחד עם יצורים זעירים החיים בתוכם.

מיני אלמגים מסוימים גדלים באטיות רבה, ולפעמים אינם מוסיפים אלא מילימטרים ספורים בכל שנה.

כשאנו מתבוננים בפינים של האלמגים ובהרמוניה המפלאה של הים, אנו זוכים להכיר מעט מגדלת מעשיו של הבורא, שעשה את עולמו בחכמה עצומה וביפי מפליא.

מה הייתם אומרים אם היו מספרים לכם שיש בעל חי זעיר, הבונה במעמקים "ערים" שלמות הנראות כגנים ססגוניים? גם האלמג הוא מפלאי בריאת השם יתברך, ומלמד אותנו על חכמתו האין סופית של הבורא.

רבים חושבים שאלמג הוא צמח או אבן, אבל למעשה הוא בעל חי. כל אלמג בנוי מיצורים זעירים הנקראים פוליפים, החיים יחדו ובונים מבנה משתף. במשך שנים רבות,

מדות והליכות בראי הפרשה

מדות טיש

נושא השבוע: אמונת חכמים

פרשת
ראהמבית
שבת טיש

משבח

מאמר פתיחה

מדגש מהות המדה

מצות עשה מן התורה, להיות דבוקים בחכמים ובתלמידיהם, לשמות בצמא את דברייהם, לכבדם ולהנחותם, ולשמע בקולם אפלו אומר לה על ימין שהוא שמאל, וכל שכן פשוט אומר לה על ימין - ימין, ועל שמאל - שמאל. ולמוד זאת חכמים מהנאמר בתורה בארבעה מקומות שיש להדבק בקב"ה, שנאמר: "ובו תדבק", פעמים "ולדבקה בו", וכן "ובו תדבקון", וכלם לשון דבוק בה'. ושאלו חכמינו זכרונם לברכה: וכי אפשר לו לאדם לדבק בשכינה? אלא כל המשיא בתו לתלמיד חכם, והעושה פרקמטיא לתלמיד חכם, והמנהג תלמיד חכם מנכסיו, מעלה עליו הפתוב פאלו דבק בשכינה. השלמות האמתית של האדם, היא על ידי הדבקות בה'. יתברר ובחכמיו, כמו שכתב הרמב"ם ב'מסלת ישרים': "יסוד החסידות ושרש העבודה התמימה, הוא שיתברר ויתאמת אצל האדם מה חובתו בעולמו, ולמה צריך שישם מבטו ומגמתו בכל אשר הוא עושה כל ימי חייו. והאדם לא נברא אלא להתענג על ה' ולהננות מיו שכינתו". ולדבקות זו, יכול האדם להגיע על ידי אמונתו האיתנה בחכמי הדור, ובזכות התקשרותו ודבקותו יציל מן החטא, כמו שכתב ב'ספר החינוך', 'כי החכמים הם קיים התורה ויסוד חזק לתשועת הנפשות, שכל הרגיל עמם לא במהרה הוא חוטא". על מהות הדבקות בחכמים, כתב המהרש"א שהיא מחלקת לשלשה חלקים: דבוק בגוף, כגון משיא בתו לתלמיד חכם; דבוק במקומו, שהוא תומך בתלמיד חכם במקומו, ודבוק רוחני ושכלי על ידי שהולך בדרכיו ולומד מפעשי החכם ומדותיו.

על הפסוק שבפרשתנו: "אתרי ה' אלקיכם תלכו ואתו תיראו ואת מצותיו תשמרו ובקלו תשמעו ואתו תעבדו ובו תדבקון", דרשו חז"ל במסכת פתבות: "וכי אפשר לדבוקי בשכינה? והכתיב 'כי ה' אלקיך אש אכלה הוא"? אלא כל המשיא בתו לתלמיד חכם, והעושה פרקמטיא לתלמיד חכמים והמנהג תלמיד חכמים מנכסיו, מעלה עליו הפתוב פאלו מדבק בשכינה". ומפסוק זה למד רבנו משה מקוצי, בספרו סמ"ג - ספר מצות גדול, את מצות עשה להדבק בחכמים כדי ללמוד מפעשיהם, שנאמר "ובו תדבקון". הנוטל עצמה מן הזקנים אינו נכשל, פי שאמר חז"ל, ואמונת הצדיקים צריכה להיות באפן מלא, אפלו מחליף ימין בשמאל, וכפי שכתב הרמב"ם: "כי רוח ה' על משרתי מוקדשו, ולא יעזב את חסידיו, לעולם נשמרו מן הטעות ומן המכשול". ואף שלפעמים רואה האדם שנטל עצמה מן החכם, ולבסוף לא עלתה בידו, כבר כתב הנצי"ב מוולוז'ין ב'העמק דבר', שלעתים גם גדולי תורה יהיו נסכלים כמו שנאמר "משיב חכמים אחר ודעתם ישכל", וזהו רצון ה' שהנהיגה תעבור דרכם, וכך נגזר על אותו אדם. דורשי רשומות היו מבארים את לשון חז"ל: "אפלו אומר לה על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין", ולמה השתמשו דוקא בימין ושמאל, ולא למשל ביום שהוא לילה ולילה שהוא יום? אלא שברעיון זה של ימין ושמאל, הטמינו חז"ל את כל ההגדרה מה אמונת חכמים. שהרי אם אדם עומד ופניו מכונות כלפי צד מזרח, נמצא צד דרום מימין וצד צפון לשמאלו. ואולם אם יעמוד בסמוך לו אדם בכיוון הפוך, כשפניו לכיוון מערב, ימצא את צד דרום לשמאלו וצד צפון לימין. והרי לפנינו שני בני אדם עומדים סמוכים, אצל זה הדרום לימין והצפון לשמאלו, ואצל חברו הדברים הפוכים. ואין הדבר נסתר כלל, אלא שונים הם השנים מכיוון מבטם, שזה מבט למזרח וזה למערב. והוא היסוד של אמונת חכמים, שהאדם הפשוט מביט על הדברים במבט שלו, ואלו החכם שהשקפתו היא השקפת התורה, וראיתו זכה וטהורה, הוא רואה את הדברים נכונה, ואף שלעתים נראים דבריו תמוהים והפך דעת בעלי בתים, הרי שבסופו של דבר מתברר פמה צדק החכם בדבריו וכמה חזק בעיני רוחו למרחוק.

צא נא וראה, את דבריו הקדושים, החוצצים להבות אש, של רבנו ה"אור החיים" הקדוש, אשר כתב בפרושו לפרשת בשלח בענין נס קריעת הים למשה רבנו: "אכן תנאי זה (שהים נקרע למשה רבנו, וכן לרבי פינחס בן יאיר), הוא בכלל התנאים שהתנה ה' על כל מעשה בראשית, להיות כפופים לתורה ולעמליה, ולעשות כל אשר יגזרו עליהם, וממשלתם עליהם כממשלת הפורא ברוך הוא. ולזה תמצא כמו כן בשמים ובארץ ובפוכבים ובשמש ובירח, שלטו עליהם הצדיקים יחידים, ואין צריך לומר מרבים, כאשר חזק ה' להם בעת הבריא. והוא סוד אומרו 'בראך יעקב', ואמר ז"ל שאמר הקב"ה לעולמו מי בראך מי יצרך ישראל, והכל בכח התורה, ומסים: 'ולזה כל צדיק וצדיק שיעמוד אחרי קבלת התורה, יביא בידו שטר חוב אחד לכופו לחלק לפניו, ותמצא כשלא רצה לחלק לרבי פינחס בן יאיר ולמתלמי עמו, רצה לקונסו ופחד הים מפניו".

את הפסוק ביחזקאל: "בן אדם צפה נתתי לבית ישראל ושמעתי מפי דבר והזהרת אותם מפני", מבאר המלבי"ם וכותב, שהנביאים ומנהיגי ישראל בכל דור, נקראים 'צופים'. כי דומים הם לשומר העיר העומד על המגדל ומשקיף למרחוק, וכאשר הוא מבחין בספנה הקרבה ובאה, הוא מזהיר מייד את בני העיר. וכמה סכל הוא האיש אשר מזלזל בדברי הצופה, מפני שבעיניו אינו רואה את הספנה, הלא לפתי ושוטה גמור יחשב. וכך הם חכמי ישראל המשמשים לנו כצופים החוזים למרחוק, וכל השומע להם פשוט מפי השכינה, שכל דבריהם כגחלי אש.

אמונת ה' מזככת את הנשמה,

אמונת חכמים -

מזככת את הגוף.

(רבי מנחם מענדל מוויטעסעק)

נמשל

למה הדבר דומה

ההתרגשות היתה גדולה, והיתה נחלתם של כל בני עיר המלוכה. כלם המתינו בצפייה דרוכה לפתיחת תערוכת הציירים הגדולה שהמלך יזם, וככל שהתקרב היום, הלך המתח וגבר. המלך, שהיה חובב אמנות וצייר, הכריז על תחרות ציירים שונים שיציגו בפני כל אזרחי המדינה. אולם לא רק הציירים עצמם משכו את ההמון, שכן רבים לא השפילו דיו לעמוד על חשיבותם של הציירים המרהיבים ולעמוד על העבודה הרבה הטמונה בהן, אלא דווקא הפרס הפספי הגדול שהמלך הכריז עליו, הוא שגרם לכלם להמתין בקצרו רוח לפתיחת התערוכה. הפרס הפספי הבטוח בידי המלך, לכל מי שימצא טעויות וחסר התאמה ביצירות הפאר שתציגנה בתערוכה הגדולה, ולפרס זה היו נשואות עיניהם של רבים מהמון העם. ברחבה הגדולה שבסמוך לארמון המלוכה, עמלו עבדי המלך וטרחו במשך ימים ארוכים, כדי להכין את האהל הגדול בו התקיים התערוכה הגדולה. במקביל, נהרו ציירים ואמנים רבים מפל רחבי המדינה, שהגיעו אל עיר הבירה, איש איש ויצירותיו בידיו, מתוך רצון שלא לאבד הזדמנות נפלאה זו ולהציג את יצירותיהם לעין כל. האמנים היו אף מלאי מתח וחרדה, וחששו שמא יפסלו המבקרים את יצירותיהם וישמו לאל את כל יגיעם, ומשום כך בדקו שוב ושוב את ציוריהם, וטרחו לתקן כל עווית וכל חריגה מפללי האמנות. והנה הגיע היום המיוחל, ואהל התצוגה רחב הידים, החלו לנהור רבים מתושבי המדינה. עקב העומס הרב והבקוש הגדול של אלפי האנשים שבקשו להכנס ולהזין את עיניהם ביצירות הפאר, העמדו שומרים גברתנים בפתח האהל, והללו וסוּתו את זרם המבקרים, וקבעו לכל מבקר זמן קצוב וקצר, בטרם יפנה את מקומו לבאים אחריו. אף המלך בעצמו הגיע לבקר בתערוכה, והסתובב בזריזות דעת אל מול הצלחתו הכפירה לכנס תחת קורת גג אחת, יצירות אמנות כה רבות ונפלאות. סקרן היה המלך לשמע את חנות דעתם של המון העם על היצירות, והוא האזין בהתבא לתגובותיהם של המבקרים השונים, שהזינו את עיניהם שוב ושוב בציורים הנפלאים.

והנה רואה המלך איש כפרי פשוט מסתובב בין הציירים, ומביט בהם בסקרנות ובענין רב. המלך פתח את האפר מאית עינו, והתפלא לראות אדם כה גס, שידיו מציבות מאחוריו במעדר, פניו שחומות מהשמש הקופחת בעת עבודתו בשדה, ורגליו נתונות בתוך מגפים גבוהים, עומד ומביט בציורי האמנות כאחד שמבין ענין. המלך, שנתן בפקחות וחקמה יתרה, הבין מיד כי אותו אפר אינו כה נבער מדעת כמו שחזונו מוכיחה עליו, אלא יש בו כמיהה לדברים שברוח וליצירות פאר. והנה רואה המלך כיצד האפר עומד ובוהן מקרוב צייר מרהיב עין, של פרדס רחב ידים, בו צומחים אילנות עמוסי פרות, שהיו כה נראים אמתיים, עד שהעומד מול הצייר, היה מדמה בנפשו כי האילנות אמתיים הם וכמעט שהיה מושיט את ידו לתלש תפוח אדם ועסיסי מן העץ. והנה שומע המלך את האפר אומר, ספק לעצמו ספק לאחרים העומדים בסמוך לו: "הצייר הזה לא נכון ולא אמתי, שכן הענפים כאן עומדים כאן ישירים וזקופים, ואילו בפרדס - הענפים תמיד

מתנועעים ברוח הנושבת". נהנה המלך מההערה הנבונה של האפר, ומיד צוה למשרתיו להעניק לאותו אפר את הפרס המבטח למי שיגלה טעות באחד הציירים. נקל לשער איזו שמחה היתה לאותו אפר, כאשר עבדי המלך שקלו בידיו סכום נכבד, עליו היה עליו לעמול קשות במשך זמן רב כדי להרויח סכום דומה, והוא המשיך את מסעו בתערוכה, ברגלים קלות ומקפצות. המלך המשיך לעקוב אחריו חרישית, והנה שוב נעמד האפר אל מול צייר נפלא, שהדהים את כל רואיו. בציור, נפרש שדה רחב ידים, המלא פלו בשבילים זהובים מלא האפר, משפעים בגרעני חטה בשלים ועומדים מוכנים לקצירה. על אחד השבילים, עומד צפור שיר אחת, שצבעיה היו כה עזים וטבעיים, עד שהיה נראה שעוד רגע תפרש הצפור את כנפיה ותפרץ החוצה מתוך הציור. והנה שוב שומע המלך את האפר אומר, והפעם בקול גבוה יותר: "גם צייר זה אינו נכון, שכן אם הצפור עומדת על השבילת, היתה זו אמורה להיות כפופה מעט מפני כבד משקלה של הצפור, ואילו השבילת בציור שלפנינו עומדת זקופה וישרה". שוב נהנה המלך מבקרתו של האפר, והעניק לו בשנית את הפרס המבטח.

הפתגם השגור "עם האכל - פא התאבון" התקיים בו באותו אפר, והלה כבר החל לחוש בטוח בעצמו להמשיך ולתור אחר לקויים נוספים בציורים הבאים. "גם כאן יש טעות!" הכריז האפר, והפעם בצעקה, וכלם נפנו אליו מיד. הלה עמד והצביע על ציור, בו נראה המלך בכבודו ובעצמו, כשעל ראשו פתח המלכות, ואבני החן הקבועות בו מנצנצות באור עז ומבהיק. "הפתח אינו עשוי בצבע הנכון, ואף אינו ממקם באית הנכונה", טען האפר, "ואף צבען של אבני החן הקבועות בפתח, דהוי מעט ואינו דומה לצבע האמיתי של פתח המלכות". בטוח היה האפר כי גם הפעם יעלה בידו לגרף פרס נוסף, אולם הפעם הביט בו המלך בזעם, וצוה להלקותו מאה מלקות על חצפתו הגדולה. "כאשר העברת בקרת על הציירים הקודמים, העוסקים באילנות ופירות, קבלתי את דברך, שכן אפר בן אפרים אתה, ויודע אתה כיצד הם נראים בטבע. אולם כיצד מלאך לבד להעביר בקרת על פתח המלכות? וכי יש לאפר הדיוט הבנה בעננים כה רמים ככתרו של המלך?" לאחר שהלקה פראוי, סלק האפר משם בבשת פנים ויהי למשל ולשנינה.

הנמשל

במשל נפלא זה, השתמש רבי יחזקאל מקוזמיר, כאשר הגיע אליו פעם אדם אחד מהעיר נשליסק, והיה מלא שאלות וחקירות על דרכי הצדיקים ומנהגיהם. ובמשל זה, בקש הצדיק להסביר לאותו אדם, שדומה הוא לאותו אפר נבער מדעת שבקש לחוות דעה בעניני פתח המלכות, הנשגבים מבינתו וגבוהים משכלו. וכך הוא כל אדם שמעביר את בקרתו על תהלוכות הצדיקים וגאוני התורה, ולא משיג בדעתו להבין, כי עמקה מני ים היא דרכם, ואין לאיש פשוט אלא להאמין בהם באמונת צדיקים תמימה, בלי חקירות ותמיהות יתרות, ולקבל את דבריהם כאורים ותמים.

מרגל

הלכות והליכות

- ראוי לקבל את דברי החכם שבדור שאומר כעצה - בהלכה פסיקה. (אמונת חכמים)
- הצדיקים יבחינו בקול אם לצדק אם להפך, והשגה זו היא השגה אלקית אשר הנחיל ה' לגדולי עולם. (אור החיים)
- סוד כחו של עם ישראל בכל שנות הגלות, היא עליית התורה והקמיה, כי התורה היא הערבה היחידה והבטוחה ביותר לסוד קיימנו. וכן אמרו חז"ל במדרש ויקרא רבה: אמר רבי עקיבא, נמשלו ישראל לעוף, מה העוף הוא אינו פורח בלא כנפים, כך ישראל אינם יכולים לעשות דבר חוץ לזנבים. (אמונת חכמים)
- המכבד תלמידי חכמים, זוכה לבנים תלמידי חכמים. (ספר חסידים)
- המנהיג תלמידי חכמים וצדיקים מנכסיו, ההנאה הזאת תביאהו שלא במהרה הוא חוטא להיות רשע גמור, כי עליית הנתינה לצדיק נשברים כח הקלפות ונתקשר בקשר של קצא עם הצדיק, שלא ישיאהו היצר לחטא בחטא גדול, ואדרבה יתקדש עליית הצדיק. וכן אם כבר חטא חסיון ורצה לשוב בתשובה, תגרום להם הנתינה הזאת שתהיה תשובתם שלמה. (נועם אלימלך)
- תכלית כל המצוות שיזכה למדרגת 'ובו תדבק'. רק שאי אפשר לכל אדם, לכן אמרו הדבק בתלמיד חכם שהוא דבוק בה' יתברך ואז עלייתו יוכל לדבק בה' יתברך. ולפי שאי אפשר נפלאה תכלית הכל, לכן היצר הרע מקטרג שלא יזכה לדבק בתלמיד חכם הדבוק בה' יתברך, עליית קשיות וספקות שהקשה לו. לכן צוית התורה "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל", אפילו אומר על ימין שמאל, וכו', כדי לסלק הספק. וזה בחינת עשה לך רב והסתלק מן הספק. (תולדות יעקב יוסף)
- הדרכה לאמונת חכמים, תליה באמונת החכמה בכלל, כי אין חכמה בעולמנו בלתי אם עברה אלינו דרך נשמת חכם ח'. (החזון אי"ש)
- מיסודי האמונה בתורה הקדושה היא אמונת חכמים, והיא אחת ממ"ח דרכים שהתורה נקנית בהן. וכמו בהוראת אסור והתר ודיני ממונות, לא כל אדם מסוגל להורות ולהחליט על ספקותיו, ועליו לסמוך על גדולי הדורות, כמו כן בכל עניני האמונה והדת עלינו להשען על רבותינו הקדושים. (הקהילות יעקב)

- צונו להתחבר עם החכמים ולהתייחד עמם, ולהתמיד בשיבתם ולהשתתף עמם בכל אופן מאופני החברה, במאכל ובמשתה ובבית, כדי שיגיע לנו להדמות למעשיהם ולהאמין הדעות האמתיות מדבריהם, והוא אומרו 'תעלה ובו תדבק'. וכבר נכפל זה הצו גם כן ואמר 'ולדבק בה', ובא הפרוש ולדבק בו - הדבק בחכמים ותלמידיהם. וכי אפשר לו לאדם לדבק בשכינה? והא פתיב כי ה' אלקינו אש אכלה הוא?! אלא כל הנושא פת תלמיד חכם, והמשיא פתו לתלמיד חכם, והמתנהו מנכסיו, מעלה עליו הכתוב כאלו נדבק בשכינה. (ספר מצוות לרמב"ם)
- מצוה להדבק בה', דכתיב 'ובו תדבקו', להדבק בתלמידי חכמים, בדבוק ובחבור, ולהנאותם מנכסיו ולהאבק בעפר רגליהם, ויהיה זנב לאריות ואל יהא ראש לשועלים, דכתיב 'הולך את חכמים יחכם'. (סמ"ק)
- טעם מצוה זו, היא כדי שעלייתו ידבק ביוצר כל יתברך, וכמה פעמים הזהירה התורה עליה. (רבי מנחם רקנאטי)
- מצוה להתחזק בלומדי תורה, ומי שאינו מחזיק בהם אינו רואה סמן ברכה, כי התורה נותנת חיים וברכה ללומדיה ולמחזיקים בה, שנאמר: "עץ חיים היא למחזיקים בה", 'לעוסקים בה' לא נאמר, אלא 'למחזיקים בה'. (מדרש"א)
- המשיח חכמי המוסר את מדת הכבוד שצריך לחוש כלפי חכמי ישראל, כמו אחד שאמר לבנו שהיה מעבדי המלך: "שים עבודת האיש אשר אתה נצב לפניו, כמדורת אש. אל תתרחק יותר מדי פן ימצאך נזקי הקור, ואל תתקרב יותר מדי פן תקד בך האש, ואל יפתה לבבך בהשתעשעו עמו כי היותך חברו עמו, אלא האהר שלא תקל בכבודו כלל". וכך מזוהר כל אדם בהתחברו עם החכם. (חיבור התשובה לרבנו המאירי)
- לעולם יהא אדם זהיר בכבוד החכמים והחסידים, ויהא מתפלל בשלומם, שהכל עומדים בזכותם. (בית הבחירה)
- ישים אל לבו בברכת 'על הצדיקים' להתפלל בטובת הצדיקים, כי בטובם אנו חיים, וכל זמן שהצדיקים בעולם - ברכה וטובה בעולם. (יערות דבש)
- יאמין שכל מה שאמרו חז"ל נתנו מהר סיני למשה, ואם לא יאמין אף בדבר אחד, לא יתגלו לו רזי תורה, וסופו שיעשה צדוקי, כי עברה גוררת עברה. (מדרש שמואל)

מהלל

מספורי חז"ל

התלמידים עם המטה אל שער העיר ירושלים, בקשו הבריונים לדקור את המוטל במטה פרמחים שבדיהם, כדי לבדק אם אמנם מת רבן יוחנן, ואולם אבא סקרא ראש הבריונים, שהיה גם בן אחותו של רבן יוחנן, מנע זאת מהם וצעק אליהם: "פיצד מהינים אתם לדקור את רבן יוחנן הצדיק? והלא הרוקמים עומדים וצופים בנו, ומה יאמרו? רבם דקרו!" ואף פאשר בקשו לדחף את המטה, אמר להם אבא סקרא: "הלא יאמרו רבם דחפו", וכן הצליח רבן יוחנן לצאת מן העיר, ואולם לא עלה בידו לשכנע את אספסינוס קיסר רומי שלא להחרב את ירושלים, מפני שכבר נגזרה הגזירה מן השמים, ולכן הלך רבן יוחנן ליבנה ושם הקים את ישיבתו והמשיך את מסורת התורה מדור לדור. (מסכת גיטין)

לאחר חרבן בית המקדש השני, ישבו התנאים בכרם ביבנה ועסקו בתורה הקדושה ובקיום המצוות, והמשיכו להעביר את מסורת התורה בהמשך הדורות. נכנסו גדולי התנאים, רבי יהודה, ורבי יוסי, ורבי נחמיה, ורבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי, ופתחו כלם בכבוד אכסניה, וכל אחד דרש בכבודם של אותם אשר מכניסים אורחים לביתם. כשהגיעו אל רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי, פתח ודרש את הפסוק שנאמר על עבד אדום הגיתי, שכאשר הגיע אליו ארון האלקים לאחר שהשיבוהו הפלשתים, והיה בביתו שלשה חדשים, ברה ה' אותו ואת כל ביתו. ודרש קל וחומר: "ומה ארון שלא אכל ושתה, אלא כבד ורביץ לפניו - כן; המארח תלמיד חכם בתוך ביתו ומאכילו ומשקהו ומנהיגו מנכסיו, על אחת כמה וכמה". (מסכת ברכות)

כל אדם חיב בכבודם של החכמים, ואפלו מלך. ישראל חיב לכבודם. ודבר זה למדנו מיהושפט מלך יהודה, שהיה מלך צדיק מוצעו של דוד המלך, וכאשר היה רואה תלמיד חכם בא לפניו, היה קם מכסאו ומנשקו, וקורא לו "רבי ומורי". אך אין המלך נוהג כן רק בצנעה כשאין עבדיו עמו, ולא בפרהסיא ולעני כל, כדי שלא יתמעט פבוז בעיני העם. (מסכת כתובות)

על התנא רבי אלעזר בן ערך מספר, שפל עצה שהיה נותן לשואליו היתה מתקיימת, וכל מי שעשה כדבריו, עשה חיל בכל אשר פנה. תמיהו החכמים ושאלו את רבי אלעזר: "וכי נביא אתה, שכל עצותיך מתקיימות?" השיב להם רבי אלעזר ואמר: "לא נביא אני ולא בן נביא, אלא מקבלני מרבותי שאם הזקנים נותנים עצה לשם ה', העצה מתקיימת". אמר רב מנשיא: "הלא זה מקרא מכפר, שנאמר 'רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום', וזה באור הפתגם, אם היא 'עצת ה' - אם זו עצה של זקנים על פי דעת תורה לשם שמים, אזי העצה מתקיימת". וכן דרשו חכמים את הפסוק: "וכל אשר יעשה יצליח", שנוטלים מפניו עצה, וכל העצות שנוטלים מפניו מתקיימות. (מדרש תהילים)

לאחר שנבוכדנאצר מלך בבל כבש את הארץ והגלה את יהויכין מלך יהודה ועמו החרש והמסגר, שב לבבל ושם העמיד פסל גדול בבקעת דורא וצוה לכל עבדיו להשתחוות לו, ומי שלא יעשה כן ישרף בכבשן האש. באו חנניה מישאל ועזריה, שגלו יחד עם דניאל בלדותם עוד בימי המלך יהויקים, והודיעו למלך כי לא ישתחוו לפסל, שכן עבדי ה' הם ומוכנים הם למסור את נפשם למען שמו באהבה. כעס עליהם המלך וצוה להסיק את תנור הכבשן בהסק גדול, ושלושת הצדיקים הופיעו לקראת הריגתם בבגדי תפארתם ללא חת ומוזר, וכל האנשים שמסביב התפעלו אל מול עז רוחם ואמץ לבם. מיד פאשר השלכו השלשה אל תוך הכבשן, התבקעו הפתלים ולהבות גדולות בקעו החוצה ושרפו את עבדי נבוכדנאצר שהשליכו אותם פנימה. באותה שעה, ירד המלך מיכאל מן השמים וצנן את הלהבות בתוך הכבשן, והללו לא פגעו אפלו בקצה צפרנם של הצדיקים. ראה המלך את הדבר והשתאה מאד, וצוה לשר הטבחים שלו להרג את כל מי שהשתחוה לפסל, מפני שלא מסרו את נפשם בשלשת הצדיקים הללו. ובעודנו מדבר, נפל לפתע הצלם הגדול ארצה ונשבר, והמקום היה לחרדת אלקים. יצאו חנניה מישאל ועזריה מתוך הכבשן, וכל העומדים שם התפלאו לראות שהאש לא שרפה אפלו את שערות ראשם ולא את בגדי החמודות אשר לגופם, ושם שמים התקדש ברחבים. "פיצד נצלתם מן המוות?" תמיהו כלם, והשלשה השיבו ואמרו: "כאשר צונו המלך להשתחוות לצלם, אמרנו בלבנו הרי אפלו הצפרדעים במצרים עשו את דבר ה' ונכנסו לתוך תנורי המצרים, וכיצד לא נעשה אנחנו כמוהם? והרי הקב"ה צוה אותנו פעמים רבות שלא להשתחוות לעבודה זרה". ומדוע זכו חנניה מישאל ועזריה שאפלו בגדיהם לא נשרפו? מפני שהבגדים היו דבוקים אליהם, ואמר הקב"ה 'הואיל ונדבקו עם הצדיקים, נצלו עמהם'. וכן דרשו חז"ל מכאן, ש"אפלו בשעת הסכנה לא ישנה אדם את עצמו מן הרבנות שלו, שלא יראה מבהל ומפחד, ומתבישים שונאים מפניו". ומכאן ילמד אדם קל וחומר, אם הבגדים שרק שמשו את חנניה מישאל ועזריה, ובזכות זה נצלו מן האש, כמה יכול האדם להנצל כאשר הוא חוסה בצל כנפי החכמים ודבוק בהם. (ילקוט שמעוני)

סמוך לחרבן בית המקדש השני, היה רבן יוחנן בן זכאי גדול הדור, וידע שעתיד בית המקדש להשרף וירושלים להחרב בגלל התנהגותם של הבריונים שלא רצו לקבל את מרותם של גדולי ירושלים, והחליטו להלחם ברוקמים ולא להפגע להם. רצה רבן יוחנן לצאת מהעיר כדי להפגש עם ראשי הצבא הרומאי ולכרות עמם ברית שלום, כדי להציל את ירושלים ואת בית המקדש, ואולם הבריונים לא נתנו לאף אחד לצאת מן העיר. מה עשה רבן יוחנן? עשה את עצמו חולה, עד שתלמידיו רבי אליעזר ורבי יהושע הודיעו שרובם שבת חיים והניחוהו על המטה כמות. כשבאו

מתפל

אמרות ופתגמים

החכמים מוזרי התורה, הוא הדבר היחיד שהיה להם. (הר"ן)

• מיום שחורב בית המקדש נטלה נבואה מן הנביאים, ונתנה לשוטים ולתינוקות, אולם אף מרחקמים לא נטלה, מפני שיוצאים האמת ברוח הקדש שפקקתם. (הרמב"ן)

• בספונרי צדיקים, ילמדו בני אדם חכמה, ונתחזקנה ידיהם, ויאחזו צדיק דרבו וטהר ידיו יסוף אמן. (רבי דוד ב"ר יהודה החסיד)

• לעולם יהא אדם נזהר שלא להקניט או להחליש דעתם של תלמידי חכמים, מפני שגחלותם לחוששות ביותר. (המאיר)

• לספר במעלות החכמים, מצוה גדולה היא. (החת"ם סופר)

• "ויאמינו בה' ובמשה עבדו", עלידי אמונה בה' ובמשה, הגיעו עם ישראל למדרגת שירת קדש, "אז ישיר-משה ובני ישראל את השירה הזאת לה'". (אש תמיד)

• עקר היהדות להיות האדם בטל לדעת התורה וחכמיה, ואפלו שיאמרו לה' עלי-שמאל שהוא ימין, וזה שאדם מבטל דעתו לדעת התורה, וכף אנוניד לשמע לדברי חכמים, הוא שיהיה יותר מהכל. (שם משמאל)

• בכל דור ודור, ראשי חכמי ישראל שבאותו דור, הם הסנהדרין הגדולה שבאותו דור, ואף משבטלה הסנהדרין, ראשי חכמי הדור הראויים להיות מכלל הסנהדרין, יש בכל דור כפי הראוי לאותו דור. (רבי צדוק הכהן מלובלין)

• הדברים בבית דין שלי-מעלה, הם הצדיקים שבכל דור, והם דנים את אנשי דורם. מפני שמלאכים אי אפשר להם להבין איך אדם יכול לחטא, ואפלו צדיקים שבדור הקודם אינם יכולים לדון את-הדור שלא-תריהם לכף זכות. (הסבא מקעלם)

• "ויגד מואב מפני העם מאד כי רב-הוא". למד פחדו בני מואב מעם ישראל? מפני ש"רב הוא", שהיו דבוקים אל-רבים ומקשרים אליו, ולא היתה לנכרים שליטה עליהם. (ויחי יוסף)

• עקר עבודתו של היצר הרע, היא בענין אמונת חכמים, ועקר עבודתו שלי-האדם צריכה להיות אמונת חכמים תמימה ללא פניות. (ה"אש דת" מאוזדוב)

• הדבוק בחכמים, באלו דבוק בשכינה. (מסכת כתובות)

• המדבוק עצמו לצדיק, זוכה להיות כמותו. (ילקוט שמעוני)

• לעולם זקנים מעמידים את-ישראל. אימתי ישראל עומדים? פשיש להם זקנים, כי כשהיה בית המקדש קיים, היו שואלים בזקנים, שנאמר "שאל אביו ויגדך זקניך ויאמרו לה'", שכל-הנוטל עצמה מן-הזקנים, אינו נכשל. (שמות רבה)

• "הולך את-חכמים יחכם" זה יהושע שנזבק למשה, שנאמר "ויהושע בן-נון מלא רוח חכמה כי-סמך משה את-ידיו עליו", וכתוב "באשר הייתי עם-משה אהיה עמו". (שם)

• כל המארח תלמיד-חכם בתוך ביתו ומהנהו מנכסיו, מעלה עליו הפתוב באלו מקריב תמיד. (מסכת ברכות)

• כלי-הנביאים לא התנבאו, אלא למשה בתו לתלמיד-חכם ולעושה פרקמטיא לתלמיד-חכם ולמהנהו, אבל תלמיד-חכם עצמו עין לא ראתה שכו. (שם)

• תכף לתלמיד חכם ברכה, שנאמר "ויברכני ה'גלגלך". (שם)

• המטייל מלאי כלים תלמידי חכמים, זוכה ויושב בשיבה שלי-מעלה, שנאמר "כי בצל החכמה בצל הכסף", בצל החכמה - במחצות החכמה יכנס המנהנהו מנכסיו. (מסכת פסחים)

• המביא דורון לתלמיד-חכם במקריב בפורים. (מסכת כתובות)

• כל תלמיד חכם שאינו עומד בפני רבו, נקרא רשע, ואינו מאריך ימים, ותלמודו משתפח. (מסכת קדושין)

• כלימי שעושה חסד עם אחד מגדולי ישראל, מעלין לו באלו עשה עם-כל-ישראל. (שיר השירים רבה)

• אחאב ותרן בממונו היה, ומתוך שהיה מהנה תלמיד-חכמים מנכסיו, בפרו לו מן-הצד. (מסכת סנהדרין)

• נאמר במסכת אבות "היו מתחמם בנגד אורן שלי-חכמים, והיו זהיר בנחלתם שלא תפנה". והכונה בזה, שתהא התמדת חברתו בפחד ובמורא, כמו שמותחמם בנגד האור שהוא מתפחד מבוא בתוך האש ונגע בקצהו. (משנת חסידים)

• התקון אשר ימשך בנפש מצד ההכרעה למצות

פעם אחת הגיע רב מתנה אל העיר פפוגיא, ודרש והכריז שאשה לא תלוש את המצות, אלא ב'מים שלנו'. למחרת בערב פסח, השפיעו כל בני העיר ועמדו ליד פתחו של רב מתנה כשבידיהם פדים ריקים ובקשו ממונו מים למצותיהם. התפלא רב מתנה על-כך, עד שהבין כי בטעות חשבו בני העיר כי פגנתו בדבריו ל'מים שלנו' - מים של עצמו, ולא הבינו שפגנתו למים שלנו וישנו בלי-לה כדי שיהיו צוננים למחרת ולא יחמיצו את העסה. ולשם מה ספרו לנו חז"ל ספור זה? והרי אין פאן אלא בורות גדולה של בני פפוגיא? אלא באו חכמינו זכרונם לברכה כדי ללמד אותנו כמה גדולה היתה אמונת החכמים בימים ההם, אפלו אצל האנשים הפשוטים, ובשעה שבא רב מתנה ואמר שצריך להשתמש במים שלנו, לא הססו ולא חלקו על-דבריו, ומיד באו בתמימות ובקשו ממונו מים. (מסכת פסחים)

פעם אחת נפל התנא רבי אליעזר למשפב, ונכנסו ארבעה תנאים זקנים כדי לבקרו, רבי טרפון ורבי יהושע, רבי אלעזר בן-עזריה ורבי עקיבא. נענה רבי טרפון ואמר לרבי אליעזר: "טוב אתה לישראל מטפח שלי-גשמים, כי טפת גשמים בעולם הזה, ורבונו בעולם הזה ובעולם הבא". נענה רבי יהושע ואמר: "טוב אתה לישראל מגלגל חמה, שגלגל חמה בעולם הזה, ורבי בעולם הזה ובעולם הבא". נענה רבי אלעזר בן-עזריה ואמר: "טוב אתה לישראל יותר מאב ואם, שאב ואם בעולם הזה, ורבי בעולם הזה ובעולם הבא". ולמה אמרו לו זאת? כי בכך בקשו בתפלתם שהקב"ה ישלח לרבי אליעזר רפואה שלמה, שהרי ישראל צריכים לו יותר מאשר לגלגל חמה, לגשמים ולחורים. לבסוף אמר רבי עקיבא לרבי אליעזר: "חביבים ישראלים" כי הם מכפרים עליהם. (מסכת סנהדרין)

מספר

ספורי צדיקים

אותי, 'אברהם, מה רצונך? השבתי לו שרוצה אני להתברך ביראת שמים, והרבי ברוך אותי ואמר 'יהי רצון, שבכל פעם שתתחיל ללמוד, יתנוצצו בך הרהורי תשובה'. אמנם כבר חלפו מאז עשרות שנים, אבל בכל פעם שאני עומד להתחיל ללמוד, מתעוררים בי הרהורי תשובה ועיני זולגות דמעות". התפעם רבי אלעזר מנדל לשמע הספור הנפלא, ולא כבש את תמימתו: "אם ראית מופת כזה מרעיש, כיצד המשיכת להתנגד לדרך של ה'סבא קדישא' ולא הפכת להיות חסיד שלו הכולך בדרךיו?" הביט בו המלמד בתמימות ואמר: "יאמר נא מר את האמת, האם אינך מסכים עמי שלא היו כאן אלא מעשה קסמים?! בפעם קם רבי אלעזר מנדל ונס החוצה, ועוד באותו יום פטר את המלמד. "מי שאין בו אמונת חכמים", אמר הרבי בנחרצות, "לא ילמד את בני תורה!"

(שלשל בוסטון)

בשנות השואה האיומות, גלה רבי יעקב מפשוורסק לסביר וסבל שם יסורים רבים. בתם המלחמה שב לפולין כאחד מצל מאש, ולקראתו יצאו חסידים ואנשי מעשה שבאו לקבל את פניו בשומו. בין הבאים היה אחד מחסידיו גור, שאמר לו פרוש נאה על דברי חז"ל, שאחת השאלות הראשונות שאדם נשאל בבואו לבית דין של מעלה היא "נשאת ונתת באמונה", והפונה היא ששואלים את האדם, האם נשאת ונתת עם בני אדם להשריש בהם אמונה בקב"ה ואמונת צדיקים. נכנסו הדברים לאזניו של רבי יעקב ומצאו חן בעיניו, ומאז נטל על עצמו את התפקיד, לספר ספורי צדיקים מגדולי וצדיקי הדורות, כדי להשריש אמונה בבני ישראל. (יפה שיחתו)

אל רבי ברוך הגר מויז'ניץ בעל "אמרי ברוך", הגיעה פעם אשה אחת שלא זכתה לבנים, והפצירה ברבי שיברכה בזרע של קמא. נעתר הרבי לבקשתה ואחל לה בכל לב שתתמלא משאלתה, אולם היא לא הניחה לו ודרשה ממנו הבטחה מפורשת. נסה הרבי להתחמק וטען, כי מפתח של חיה מצוי בידי של הקב"ה בלבד, ואין בכחו להבטיח אלא רק להשתדל ולהתפלל למענה, אולם היא היתה כה שבורה ורצוצה, עד שהודיעה כי לא תזוז משם, עד שיבטיח לה בהן צדקו כי עתידה היא להיות אם בישראל. ראה הרבי את גדל אמונתה, והודיע לה כי נותן הוא לה את הבטחתו על קו, ויצאה מלפניו בשמחה גדולה. אמונת הצדיקים שבה היתה כה גדולה, עד שהאשה לא שבה מיד לביתה, אלא נכנסה לחנות אחת ורכשה שם את כל צרכי התינוק, עריסה ומטה והבגדים הנחוצים, ואת כל זאת הביאה לביתה ברב אמונה ווקדת. לתקופת השנה, נרעשו כל מפריה לשמע כי האשה ילדה בן למזל טוב, ותרב השמחה בביתה. כשנודע הדבר לרבי אמר למקורביו: "סבורים אתם שיש כאן מופת מצדי? לא מנה ולא מקצתה. היא התעקשה ולכן הבטחתי, אבל מגדל אמונת החכמים שהיתה בה, נושעה ונפקדה בחסדי שמים". (תפארת אבות)

ה'סבא קדישא' רבי ישראל מרז'ין, ישב פעם עם כמה מקורביו ושוחח עמם בענין אמונת חכמים. בין הדברים אמר כן: "סבורים אתם שהבריונים המזכרים במסכת גטין, שחיו בזמן חרבן בית המקדש השני, היו אנשים קלי דעת? לא כן הדבר. אנשים הללו היו גדולים וחשובים, אלא שלא היתה בקרבם אמונת חכמים. שהרי באותו זמן עמדו גדולי התנאים בראשות הנהגת הדור, ובראשם רבן יוחנן בן זכאי, והם בקשו להכניע לרומאים, כי ידעו שאין תקנה להנצל מידם. אולם הבריונים לא רצו לשמע בקולם, והשיבו מלחמה שעה. ומה עלתה בידם? בעטים נחרבה ירושלים ונשרף בית המקדש, ויצאנו לגלות המרה והארפה". "ודעו לכם", הוסיף הרבי ואמר, "שאותם בריונים היו מוקלקים לשתי פתות. פת אחת יצאה לתרבות רעה, והשניה שלא היו רשעים גדולים, נעשו מתנגדים לצדיקי הדור. וכשעלו למרום, נפסק דינם לבוא לעולם הזה בגלגול, כדי לתקן את אשר עוותו. ואכן, אנשי שתי הפתות נמצאים כעת בעולם. אחת הם החילים היהודיים שנקלחים לעבודת הצבא, והשניה הם פתאים וטפשים המאמינים באנשי שקר ונתפסים אפילו במקל יבש". (בית רוזין)

כשהיה רבי דוד בידרמן מלוב ילד כבן שש, תר אביו רבי אלעזר מנדל אחר מלמד הגון בעברו. באותם ימים, לפני כמאה וששים שנה, היתה הקהלה היהודית בירושלים קטנה ואנשים בה מעט. יגע הרבי ומצא איש אחד מיוצאי ליטא, שהיה מפלג בתורה וביראה, ומכתר במדות תרומיות, ומנהו ללמוד את בנו. היה הרבי עוקב אחר התקדמותו בנחמדות, וחקר מפיו על טיב הליכותיו של המלמד. ומה הפתע לשמע מבנו הקטן, כי בכל יום, טרם מתחיל המלמד את חק למודו, מתבודד הוא בעמידה בסמוך לחלון, ומעיניו זולגות דמעות של התרגשות. היה הדבר לפלא בעיני הרבי, ובקש מהמלמד להסביר לו פשר דבר. פתח הלה וספר: "לפני עשרות שנים, נקלעתי לביתו של ה'סבא קדישא' מרדושין, והייתי עד למחזה מפלא. עמדה שם אשה עגונה, שבעלה ברח ממנה, והיא התחננה לפני הרבי שיגלה לה היכן תוכל למצא את בעלה. ראה הרבי את מרנפשה, ומיד צוה למשמשו לצאת החוצה, ולהביא לפניו את הגוי הראשון שיפגש על אם הדרך. לא עברה שעה ארפה, והמשמש שב ועמו אפר נכרי בלתי מפר. פנה הרבי אליו, ותבע ממנו להודות עליהאמת מי הוא, וכאשר אים עליו באימים קשים, נבהל הלה ונאלץ להודות שהוא יהודי מבטן ומלדה, ואינו אלא בעלה הנמלט של אותה עגונה אמללה. מיד הובאו אל המקום דגים ומחיים, ועל אתר נערך גט פרישות בינו לביתה, והאשה השתחררה מכבלי עגונותה. באותה שעה, עמדתי נרעש ונפעם אל מול המופת הגלוי שנעשה מול עיני, והחלטתי להתגב אל חדרו של הרבי ולהתחבא מתחת מטתו, כדי לעקב אחר סדרי למודיו ולהבין מהיכן כחו הגדול. הגיע הלילה, ומיד כשהרבי נכנס לחדרו, הבין שאני מתחבא שם, וצוה על המשמש להוציאני. בחיל וברעדה יצאתי ממחבואי, והרבי פנה ושאל

פעם, עלה אדם אחד אל רבי שלמה זלמן אויערבך ושפך לפניו את מר-לבו: "למה לא זכיתי שפני ילכו בדרך התורה והפסוקה, בדרך ישראל סבא? מזלזלים הם בכל הקדוש והיקר, על-אף היות ביתי משתת על יסודות ההלכה בדקדוק, ובמה נגרעת משכני הפשוט, שכל בניו הולכים בדרך הישר והטוב?" ונענה: "דע לה, שכל זאת ארע לה, בשל היותך מזלזל בתלמידי חכמים בעיני בני ביתך, ועקב זה נכנסו בלבם ספקות בגדולי תורה, ונחלשה בהם אהבת הבורא ותורתו. אולם שכנה, שאמנם יהודי פשוט הוא, היה תמיד מדבר בשבח הרבנים ותלמידי החכמים, והיה מחבב בעיני בני ביתו את התורה ולומדיה, ולכן זכה לדור ישרים יבך". (מורן ראש הישיבה)

גדולה היתה אמונתו של רבי דוד לאה'קס, ברבו הפעל-שם טוב. פעם בקש מאדם אחד שיתן לו מעות, אולם הלה השיב כי אין לו, ואמנם נכון היה הדבר. אמר לו רבי דוד: "דע לה, שלנו היתה אמונת חכמים אמיתית. פעם ישבתי במסבת רעים בראשות מורנו הפעל-שם טוב, והמסבים היטיבו את לבם במי דבש. והנה פנה אלי מורי ורבי ואמר, 'דוד'ל תן אף אתה קנארט מעד'. ידעתי שמדה זו של משקה עולה שני זהובים שהוא אז סכום רב, וגם ידעתי שזה ששה שבועות אין בכיסי אפילו פרוטה אחת מרב ענייתי, אולם מייד הושטתי את ידי אל כיסי מתוך אמונת צדיקים, ומייד מצאתי שם שני זהובים". "אולם היום", נאנח רבי דוד ואמר באזני האיש, "אם סבורים שאין כסף, לא נותנים ולא נאחזים באמונת תמימה". (עולמו של חסיד)

שנה אחת, בעת שמחת בית השואבה בחג הסוכות, פנה רבי אברהם אלימלך ה"ד מקרלין, ושאל את אחד מחשובי חסידי: "אמר נא לי, מהו הענין הגדול של שמחת בית השואבה?" שאל ונענה: "הרי מובא בספרים הקדושים, שכל המצות שאנו עושים בחדש תשרי, נעשים כלם על ידי אמונת צדיקים. הרי איננו יודעים כיצד לתקע ובמה לתקע, ואנו עושים על-דעת חכמים, וכך גם מצות עניי ביום הפורים שדרשוהו חז"ל ועל-פיהם אנו נוהגים, וכן במצות סכה, אילו דפנות ואילו מינים לטל, וממילא כאשר מקמים כל-כך הרבה מצות והכל על ידי אמונת חכמים, זהו העקר של שמחת בית השואבה ושמחת החג". (מאורי אש)

כך היה ה"חפץ חיים" מפרש את דברי הפסוק: "ויהי כלב את-העם אל-משה ויאמר עלה נעלה וירשנו אתה כייכול נוכל לה", ופרש רש"י: "אפלו בשמים, והוא אומר עשו סלמות ועלו שם, נצליח בכל-דרך". "הרי לכאורה תמוהים הדברים, שכן מה ענין סלמות וכיצד אפשר להגיע באמצעותם אל השמים? אלא שאמונת החכמים של כלב ויהושע היתה כה גדולה במשה רבנו, עד שמצדם מוכנים ומזומנים היו לצאת לכל מה שיצוה עליהם, בלי קשיות ותרוצים, ומוכנים היו לעשות כל מטלה שיטיל עליהם מבלי שאלות ומבלי להתרע מפל-קשי". (ה"חפץ חיים" - חיו ופועלו)

החסיד רבי בן-ציון אינגבר מירושלים ספר פעם ספור נפלא, המלמד אמונת צדיקים מה: "הלכתי פעם לבקר את החסיד רבי שאול הרש גבר מטלוסט, שהתגורר בסוף ימיו בירושלים,

והוא ספר לי כי אינו חש בטוב, ונסע להזכיר את-עצמו לרפואה אצל רבי נחום מרדכי מטשורטקוב בעל "דרש טוב", והרבי יעץ לו לדרש ברופאים. עשה כדבריו, והרופא הגיש לו מרשם לרכישת תרופה מסוימת, אך הוא הלה לבית הפזקנות, שאל על מחיר התרופה ולא קנה אותה, ובמקום זאת נתן את שויה לצדקה. שאלתי אותו מדוע לא נטל את התרופה כדי להתרפא? והשיב לי כי יש לו רצפט מרופא גדול. תמהתי מי הרופא הגדול, ואמר לי 'רבנו האדמו"ר הגאון מטשורטקוב', והחל לספר: 'פעם נכנסתי אל-הרבי, והוא שאל אותי על מצב בריאותי. השבתי לו שאני חש בטוב, והוא הורה לי לפנות אל הדוקטור שטקל, שהיה רופא ידוע ומפורסם. עשיתי כדבריו והלה נתן לי מרשם לרכישת תרופה, אך כאשר חזרתי אל-הרבי שאל אותי מה-יש לי בידי, וכשהשבתי לו כי רצפט מהרופא בידי, אמר לי שלא צוה עלי לקחת תרופות, אלא רק בקש ממני להתיעץ עם הרופא ותו לא. לאחר מכן שאלני הרבי על סדר יומי, וכששמע שאני משפם לקום, אך שוהה שעה ארפה לטהרה ולמוד זמן רב, ומתפלל רק בסביבות השעה אחת עשרה, אמר לי הרבי שבגלל שאני מתפלל מאחר ואוכל מאחר, לכן אני חש בטוב. ומעתה עלי להתפלל מקדם כדי שאוכל לאכל מקדם, ואז תהיה לי רפואה'. סיים רבי שאול הרש ואמר: 'אם-כן, אני הולך אמן לרופא, אך אני נוטל את התרופות, כפי שהורני רבנו הרופא הגדול'... (הנאדר בקדושים)

גדולה היתה אמונת החכמים של רבי יחיאל מאיר מגוסטנין ברבו רבי מנחם מנדל מקוצק, והיה ממלא אחר דבריו ללא עוררין. פעם, בהיותו בקוצק, קבל ידיעה מביתו כי זכה בסכום גדול. מכיון שפרנסתו היתה דחוקה מאד, התמלא שמחה על הזכייה הגדולה, ונכנס לבשר לרבו על-כף. לפליאתו, התרעם הרבי ואמר לו: "מה תרצה אפוא ממני ומה חייב אני לך על-כך?" הבין רבי יחיאל מאיר שאין דעתו של הרבי נוחה מענייני ממונות, והוא רואה בכך נסיון קשה של עשר השמור לבעליו, ומייד עם שובו לביתו, נטל את-כל-הכסף הרב שזכה בו, וחלקו לבניו, קרוביו ואוהביו העניים, ולא נהנה בעצמו אפילו מפרוטה אחת. עד כדי-כך הגיעה אמונת החכמים שלו ברבו. (הרבי מקוצק)

אל מעונו של ה'סבא קדישא' רבי ישראל מרוז'ין, הגיע פעם אורח דגול מארץ ישראל, הוא שאר-בשרו רבי שלום נכדו של המגיד מפזריטש, שעלה ארצה ויצא לארצות הגולה למען עניי ארץ הקדש. קבלו הצדיק במאור פנים והחל לחקר אותו על ארץ ישראל ותהלוכותיה, ובין הדברים התעניין אצלו אם יש ליהודי הארץ שעלו מארצות המזרח, אמונת חכמים. תרהר רבי שמלקא מעט, ולאחר מכן אמר: "אמנם אין הם רגילים באמונת הצדיקים שבדורנו, אולם דבוקים הם מאד בתנא האלקי רבי שמעון בן-יוחאי, וביום הלולתו בל"ג בעומר, עורכים הם הדלקה גדולה על-ציונו ומוציאים לשם כה הוצאות רבות, וכן דבוקים הם בארצו"ל ועולים לקברו שבצפת". נענה הרבי ואמר: "אם מאמינים הם ברש"י, והאר"ל, שהיו שניהם ילודי אשה, לא יתכן שאינם מאמינים גם בצדיקים שעדין חיים בדורנו, שהרי גם בימינו יש צדיקים כמו רש"י". (דברי דוד)

החזון אי"ש היה מחשיב מאד את כבוד החכמים, ופעם

כְּאִשֶּׁר תִּלְמִיד יָשָׁב לִפְנֵי שֵׁלָא בְּכַד רֹאשׁ הָרְאוּי, אָמַר לוֹ: "רַבִּי בְּרוּךְ
 בָּר לֹא הָיָה יוֹשֵׁב כֹּה לִפְנֵי רַבּוֹ רַבִּי חַיִּים מִבְּרִיסק", וּבְכַד רָצָה לְחַנּוּכָּה
 לְשִׁבְתָּהּ בְּאִמָּה וְיִרְאָה לִפְנֵי רַבּוֹ. פַּעַם נִכְנַס יְהוּדִי אֶחָד אֶל בֵּיתוֹ בַּיּוֹם
 שֶׁשִּׁי בִּצְהָרִים, וְהָיָה רֹאֶה הוּא שֶׁם אִשָּׁה עוֹמֶדֶת וְתִינוּק קָטָן בַּעֲגָלָה,
 וְהָיָה מְבַקֵּשׁתָּהּ מִהַחֲזוֹן אִי"ש שֶׁיִּבְרַךְ אֶת־בְּנֵה הַחֲזוֹלָה שֶׁיִּבְרִיא. שָׁמַע
 הַחֲזוֹן אִי"ש אֶת בִּקְשָׁתָהּ אוֹלָם הוּא שָׁתַק וְלֹא הִשִּׁיב מֵאוֹמְרָה. פָּרְצָה
 הָאִשָּׁה בִּבְכִי וְהַחֲלָה לְהַפְצִיר בּוֹ פַּעַם אַחֵר פַּעַם, וְהוּא לֹא מֵשִׁיב לָהּ.
 פָּקְעָה סִבְלָנוּתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם, עַד שֶׁלֹּא שָׁלַט בְּרוּחוֹ וְאָמַר לְאוֹתָהּ
 אִשָּׁה: "בִּבְקִשָּׁה מִמֶּנִּי, הֲאִם אֵינְךָ רֹאֶה שֶׁהָרֵב לֹא עוֹנָה לָךְ? וּמִדּוּעַ
 אֵת מִמְשִׁיכָהּ לְהַפְצִיר בּוֹ? שׁוּבִי לְבֵיתְךָ!" מִיד הִסֵּב הַחֲזוֹן אִי"ש אֶת
 פָּנָיו אֶל־הָאִישׁ וְאָמַר לוֹ: "הֲאִם אִשָּׁה זוֹ בָּאָה אֵלֶיךָ אוֹ אֵלַי?" וּמִיד פָּנָה
 אֶל־הָאִשָּׁה וּבִרְךָ אוֹתָהּ מֵעֵמֶק לִבָּהּ, וְיִצְאָה מִלִּפְנֵי בֶּלֶב קָל וּבִטְחוֹ. יִצְאָה
 הָאִישׁ מִשָּׁם בְּבִלְבּוֹל חוּשִׁים, וְלֹא יָדַע אֶת־נִפְשׁוֹ עַל אֲשֶׁר צָעַר אֶת
 גִּאוֹן יִשְׂרָאֵל, וּמִיד בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, שָׁב וְנִסַּע אֶל בֵּיתוֹ שֶׁל הַחֲזוֹן
 אִי"ש. קִבְּלוּ הָרֵב בְּמֹאזֵר פָּנִים, וּכְשֶׁהֵחָל לְהִתְנַצֵּל עַל מוֹה שֶׁעָשָׂה, אָמַר
 לוֹ בִּפְסָקָנוּת: "אִם עוֹמֶדֶת אִשָּׁה כְּשֶׁרָה וְשִׁרְיָה כָּלָה בְּאַמוּנַת חֲכָמִים,
 לָמָּה צָרִיךְ לְהַפְרִיעַ לָהּ?" (מַעֲשֵׂה אִי"ש)

אָדָם צָעִיר, אֲב לִילְדִים קִטְנִים, חָלָה בְּמַחֲלַת שַׁעוֹל קָשָׁה וְלֹא הִצְלִיחַ
 לְהִרְפָּא מִמֶּנָּה. הוּא דָּרַשׁ בְּרוֹפְאִים, נָטַל תְּרוּפּוֹת שׁוֹנוֹת, אוֹלָם מֵאַמְצִיּוֹ
 הָיָה לִשְׁוֹא, וְהַחֲשָׁשׁ הַחַל לִקְנוֹן בְּקִרְבּוֹ וּבְקִרְבֵּי רוֹפְאָיו, שָׁמָּה לָקָה בְּמַחֲלָה
 קָשָׁה מָאָד. רָאוּהוּ חֲבֵרָיו בְּצָרְתוֹ, וַיַּעֲצוּ לוֹ לְהִכָּנֵס אֶל בַּעַל "קֵהֲלוֹת
 יַעֲקֹב", רַבִּי יַעֲקֹב יִשְׂרָאֵל קִנְיִבְסְקִי, וְלַהֲזִכִּיר אֶת־עֲצֻמוֹ לִפְנֵי בִּפְתָקָה.
 קָרָא הָרֵב אֶת־הַפֶּתֶק, וְדַעַתָּה הָיְתָה בְּדוּחָהּ עָלָיו עַל אֲזוּלַת יָדָם שֶׁל
 הָרוֹפְאִים. פָּנָה אַפּוֹא אֶל הָאָדָם שָׁבָא לִפְנָיו וַיַּעַן לוֹ לִגְשֵׁת אֶל בֵּית
 מִרְקַחַת יְדוּעַ בְּבִנֵי בְּרָק, וּלְבַקֵּשׁ מִהֲרוֹקֶחַ שִׁיתֵּן לוֹ בְּקִבּוּק מִתְּרוּפָתוֹ
 שֶׁל הָרֵב קִנְיִבְסְקִי. "פָּנָה הָאִישׁ אֶל־הֲרוֹקֶחַ, אוֹלָם הָלָה תִּמְהָ מָאָד וְאָמַר:
 "אַמְנָם מִכִּיר אֲנִי אֶת הַתְּרוּפָה שֶׁל הַסְטִיפֶלֶר, אוֹלָם אוֹתָהּ הוּא מִיַּעַן
 לְקַחַת לְבַעֲיּוֹת מַעִים, אֵךְ מוֹה לָהּ וּלְשַׁעוֹל?" אוֹלָם מוֹתוֹךְ מִדַּת אֲמוּנַת
 הַחֲכָמִים שֶׁהִיְתָה טְבוּעָה בְּאַבְרָהָ, רָכַשׁ אֶת־הַתְּרוּפָה וְלָגַם מִמֶּנָּה מוֹדִי
 יוֹם כְּמוֹה טְפוֹת. וְהָיָה אֶרֶץ הַפֶּלֶא, וְלֹאֲחֹר מַיִם מַעֲטִים, עָלְתָה אֲרוֹכָה
 לְמַחֲלָתוֹ וְהַשַּׁעוֹל נִעְלָם מִמֶּנּוּ לְחֻלּוּטִין. (מִרְוֵן הַקְּהִילוֹת יַעֲקֹב)

בְּאַחַד מִבְּקִירָיו שֶׁל רַבִּי אֶהֱרָן קוֹטְלֵר בְּלוֹנְדוֹן, בְּבֵיתוֹ שֶׁל רַבִּי יִחְזָקְאֵל
 אֲבִירִמְסְקִי, סִפֵּר כִּי בִּשְׁנֵים הָרֵאוּנוֹת לְאַחֵר נְשׂוּאָיו, לֹא נִפְקַד בְּבָנִים,
 וְחוֹתְנּוֹ רַבִּי אִיסֵּר זִלְמָן מְלַצֵּר בַּעַל "אֲבֹן הָאֵזֶל", נָסַע לְרִדִּין אֶל ה"חֲפִיץ
 חַיִּים" וּבִקְשָׁה בְּרָכָה לְבָתוֹ וְחוֹתְנּוֹ שֶׁיִּפְקְדוּ בְּזֶרַע שֶׁל־קִּימָא. בְּרָכָם ה"חֲפִיץ
 חַיִּים" מְקָרֵב לָבּוֹ, וְלֹאֲחֵר מִכֵּן נוֹלְדוּ לָהֶם בָּן וּבִת, וְתַעֲמֹד מְלָדָת. עֲבָרוּ
 כְּמוֹה שְׁנַיִם נֹסְפּוֹת, וְשׁוּב הָיָה בְּרִדִּין וּבִקְשָׁה בְּרָכָה בַּעֲבוּרָם, אוֹלָם הַפַּעַם
 לֹא בְּרָכָם ה"חֲפִיץ חַיִּים". סִיִּם רַבִּי אֶהֱרָן אֶת סִפּוּרוֹ וְאָמַר לְרַבִּי יִחְזָקְאֵל,
 כִּי מִשְׁעֵר הוּא שֶׁסִּפְּרָה כְּמוֹסָה הָיְתָה לוֹ ל"חֲפִיץ חַיִּים" שֶׁלֹּא בְּרָכָם
 בְּצִיצָאִים נֹסְפִים. כְּשֶׁהָיָה רַבִּי יִחְזָקְאֵל מְסַפֵּר דְּבָר זֶה, הָיָה אוֹמֵר: "בּוֹא
 וִירְאָה אֶת־גְּדֹל אֲמוּנַת הַחֲכָמִים שֶׁל רַבִּי אֶהֱרָן, שֶׁהָיָה בְּרוּר לוֹ כְּשֶׁמֶשׁ
 שֶׁהִכַּל תְּלוּי בְּבִרְכָתוֹ שֶׁל ה"חֲפִיץ חַיִּים", וּמִפְּנֵי הַעֲדָר הַבְּרָכָה לֹא נִפְקְדוּ,
 וְעַל־יְדֵי בְּרִכְתּוֹ נוֹשְׁעוּ, וְאִם הָיָה מְבָרְכוֹ בִּילְדִים נֹסְפִים, הָיְתָה בְּרִכְתּוֹ
 מְתַקְּמָה לְלֹא סִפְקָ. (פְּנִי רַבִּינוּ יִחְזָקְאֵל)

בְּנוֹ יְחִידוֹ שֶׁל הַמַּגִּיד רַבִּי שְׁלוֹם שְׁבִדְרוֹן, נִתְקַף בִּילְדוּתוֹ בְּמַחֲלַת שַׁעֲלָת
 מְמִשְׁכָּת וְלֹא הִצְלִיחַ לְהִרְפָּא מִמֶּנָּה. בְּאוֹתָם יָמִים הָיְתָה זוֹ מַחֲלָה
 מְסֻכָּנָה וְהָרוֹפְאִים לֹא מְצָאוּ לָהּ מְזוֹר. נָסַע רַבִּי שְׁלוֹם אֶל הַחֲזוֹן אִי"ש
 וּבִקְשָׁה אֶת־בְּרָכָתוֹ, וְהוּא יַעַן לוֹ: "סַע לְנַחַל הַיֶּרְקוֹן, וְשִׁהוּ שָׁם לִיד הַפָּיִם
 וַעֲצִי הָאִקְלִיפְטוֹס. הָאוֹר הַמִּיחָד שֶׁבְּמִקּוֹם יָקָל עַל־הַיֶּלֶד וַיִּפְּגֵי אֶת
 שַׁעוֹלוֹ". לֹא שָׂאֵל רַבִּי שְׁלוֹם שְׁאֵלוֹת נֹסְפּוֹת, הַתַּעֲשָׂף בְּאַמוּנַת חֲכָמִים
 וְנָסַע אֶל הַיֶּרְקוֹן שְׁבַת־אֲבִיב. רַבִּי שְׁלוֹם לֹא הָיָה מְנַסֶּה בְּהַשְׁטָת
 סִירָה, וְהִתְאַמֵּץ רַבּוֹת כְּדִי לְמַצֵּא סִירָה מִתְּאִימָה, נִכְנַס אֵלֶיָּה יַחַד עִם
 בְּנוֹ, וְהֵחָל לְשׁוּט בְּנֶהָר בְּאִטְיָוִת כְּשֶׁהֵם נוֹשְׁמִים אֶת הָאוֹר שֶׁבְּמִקּוֹם.
 כָּל אוֹתָהּ יַת, לֹא הִפְסִיקוּ שְׁפָתָיו לְמַלְמֵל וְלוֹמַר בְּנִיעִמָּה שׁוֹבֵת־לֵב:
 "מִצְוָה לְשִׁמְעַת בְּקוֹל דְּבָרֵי חֲכָמִים", וְחִזַּר עַל הַדְּבָרִים שׁוֹב וְשׁוֹב. לְאַחֵר
 כְּמַחֲצִית הַשָּׁעָה, הִסְתַּיְעוּ בְּאָדָם אֶחָד שֶׁעָמַד בַּחוּף הַנֶּהָר, וְעָלָו אֶל קִנְיִ
 הַסּוּף שֶׁגִּדְּלוּ בְּמִקּוֹם. וְהָיָה זֶה פֶּלֶא, הַשַּׁעוֹלִים הִלְכוּ וּפְתָחוּ עַד שֶׁפָּסְקוּ
 כְּלִיל. הִיָּלַד בֶּן הָאֲרָבֶע, הִתְגַּרֵּשׁ וְאָמַר לְאֲבִיו: "אֲבָא, יֵשׁ עִכְשָׁו תְּרוּפָה
 בְּדוּקָה לְשַׁעֲלָת, כָּלֵם יְבֹאֵא לִירְקוֹן וְיִתְרַפֵּאוּ". אוֹלָם רַבִּי שְׁלוֹם הִבִּיט בּוֹ
 בְּעֵינָיו הַיּוֹקְדוֹת וְאָמַר: "לֹא בְנֵי הַיֶּקֶר, לֹא הַיֶּרְקוֹן מִרְפָּא אֶת־הַשַּׁעֲלָת,
 אֲלֵא הַקֶּב"ה שֶׁמַּע לְתַפְלָתוֹ שֶׁל הַחֲזוֹן אִי"ש. וְכִי מוֹה יֵשׁ בִּירְקוֹן לוֹלִי
 בְּרִכְתּוֹ שֶׁל הַחֲזוֹן אִי"ש וְאַמוּנַת הַחֲכָמִים שָׁבוּ?"... (קוֹל חוּצָה)

מַמְלָכָה

רַבִּי חַיִּים מוֹוֹלוֹז'יִן, יָשָׁב פַּעַם עִם תִּלְמִידוֹ הַמְּבַהֵק רַבִּי שְׁלֹמֹה פּוֹלִיאֲצ'יק, שֶׁנּוֹדַע בְּכַנּוּי 'הַעֲלֹוִי מִמִּיצ'וֹט, וּכְשֶׁהִזְכִּירוֹ אָדָם מְסִים רָאָה
 רַבִּי חַיִּים מִרְתָּ רֹחַ עַל־פָּנָיו שֶׁל־תִּלְמִידוֹ, וְהִבִּין כִּי אֵין דַּעַתוֹ נוֹחָה מֵאוֹתוֹ אָדָם וְהוּא מְבַטְלֵי בְּלָבוֹ. אָמַר לוֹ רַבִּי חַיִּים בְּדֶרֶךְ צַחוּת: "רֹאֶה
 אֲנִי שְׂאִין לָךְ אֲמוּנַת חֲכָמִים". וְרַבִּי שְׁלֹמֹה הִשִּׁיב מִיד: "חַס וְשְׁלוֹם, אֲמוּנַת חֲכָמִים יֵשׁ לִי, אֲכֵּא שְׂאִין אֲנִי מֵאִמִּין כִּי פִלּוֹנִי הוּא חֲכָם..."

הַמַּגִּיד מְדוּבָּנָה הִלָּךְ פַּעַם יְחִיד בְּאִישׁוֹן לִילָה, וּלְעֵמֶתוֹ הִגִּיעָה חֲבוּרָה שֶׁל צַעֲרִים קָלִידֶעַת וּפּוֹרְקֵי עַל. הַחֲלוֹ הִלָּלוּ לְשִׁטּוֹת בּוֹ, וְאָמְרוּ:
 "הֲלֹא גָזְרוּ חַז"ל עַל תִּלְמִיד־חֲכָם, שֶׁכֹּא יִצָּא יְחִידִי בְּלִילָה מִפְּנֵי הַמִּזִּיקִים, וּמִפְּנֵי מוֹה הוֹלָךְ מִר יְחִידִי? וְכִי אֵינּוּ יִרְא מוֹי־הַמִּזִּיקִים?" חִידָה
 הַמַּגִּיד וְאָמַר: "תְּנוּחַ דַּעַתְכֶּם, כִּי אֵינִי יִרְא מִפְּנֵי 'הַמִּזִּיקִים' הַמְּקוֹמִים", וּבְדַבְּרוֹ הַצָּבִיעַ עַל חֲבוּרַת הַלְצִים שֶׁמוֹלוּ. "וַיִּוֹדְעִים אֹתָם
 מִדּוּעַ?" הַמִּשִּׁיד וְאָמַר, "מִפְּנֵי שֶׁהַמִּזִּיקִים הִלָּלוּ אֵין בָּהֶם אֲמוּנַת חֲכָמִים, וְנִמְצָא שְׂאִינָם נוֹהֲגִים בִּי מִנְּהַג תִּלְמִיד־חֲכָם..."

צָדִיק אֶחָד הָיָה, שֶׁסִּבַּל מִהַתְנַגְּדוּת קִשּׁוֹת מַצַּד אֲנָשִׁים שֶׁלֹּא הָיְתָה בָּהֶם אֲמוּנַת חֲכָמִים. הִלָּלוּ רַדְפוּהוּ עַד־חֲרָמָה וְהִצִּיקוּ לְנַפְשׁוֹ בְּכָל
 מִינֵי תוֹאֲנוֹת וְעִלְלוֹת דְּבָרִים, עַד שֶׁכָּמַעַט קִצְרוּ אֶת־יָמָיו. אָמַר עַל־כֵּךְ אֶחָד מִמְּעִרִיצָיו שֶׁל אוֹתוֹ רַב: "לֹא לְחַסֵּם נֶאֱמַר 'צָדִיק יִסּוֹד
 עוֹלָם', כִּי רִשְׁעֵי הַדּוֹר קוֹבְרִים אוֹתוֹ עִמָּךְ בַּתוֹךְ הָאֲדָמָה..."

רַבִּי מִרְדְּכִי יִפֶּה בַּעַל ה'לְבוּשִׁים', פָּסַק פַּעַם הִלָּכָה בְּגוּד לְדַעַת הַמַּהֲר"ל מִפְּרָג. כְּתָבוּ לוֹ תִּלְמִידֵי הַמַּהֲר"ל וַיַּעֲנוּ: "הֵיכֵן אֲמוּנַת הַחֲכָמִים
 שָׁבָד? אֲרִי שְׂאָג, מִי לֹא יִירָא?! וְרָמְזוּ בְּכָךְ לְשֵׁם יְהוּדָה שֶׁל־הַמַּהֲר"ל. נָטַל רַבִּי מִרְדְּכִי אֶת־הַמַּכְתָּב, הִטִּיל גִּרְשִׁים בְּתַבַּת מ"י וְשָׁגְרוּ
 בַּחֲזָרָה. לֹאֲמַר, אֲרִי שְׂאָג, מ"י - מִרְדְּכִי יִפֶּה, לֹא יִירָא..."

משכנז שילח

לילדי ישראל

שאלות ותשובות

עם **דוד ג'ראפי נ"י**
תלמוד תורה 'בני הישיבות' | רחובות

המבקר בגן חיות וראה קוף או פיל, מה צריך לברך?

תשובה: הרואה את הפיל ואת הקוף, מברך "ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם, משנה הבריות", ואינו מברך אלא בפעם הראשונה שראה, שהשינוי בעיניו אז גדול מאוד.

ולפי זה יוצא שמי שראה פעם אחת בחייו פיל או קוף ולא בירך, שוב לא יכול לברך עליהם לעולם, אלא יאמר "ברוך משנה הבריות" בלי שם ומלכות.

(חזון עובדיה עמ' תנה)

הרואה את הר חרמון, האם צריך לברך?

תשובה: על ההרים הגבוהים המפורסמים מחמת גובהם, שניכרת גבורת הכורא בהם, כגון הר חרמון בצפון ארץ ישראל והרי האלפים בארצות אירופה, מברך: "ברוך אתה ה'... עושה (מעשה) בראשית".

(חזון עובדיה ברכות עמ' תע)

החדוש שלי לשלח השבת

"בשבילי נברא העולם"

אומר לפי שהעולם נדון אחר רבו, והיחיד נדון אחר רבו, עשה מצוה אחת, אשירו שהקריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות. עבר עברה אחת, אוי לו שהקריע את עצמו ואת כל העולם לכף חובה" וכו'.

מדברי הגמרא למדנו שפעמים אדם יחיד עושה מצוה אחת או עברה אחת, ובכח אותו מעשה הוא מקריע את כל העולם כלו לטוב או למוטב.

לפיכך, פונה משה רבנו לךל אחד ואחד מעם ישראל בלשון יחיד: "ראה!", וממשיך בלשון רבים "אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה", כדי להעביר את המסר: אתה היחיד בכתך הגדול, ראה והתבונן שמסגל הנך להקריע את גורל העולם כלו לברכה או חליה לקללה!

(על פי אוצרותינו)

"ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה" (דברים יא, כו).

יש להבין, מדוע שנתה התורה בלשונה, ומלשון יחיד - "ראה", עברה ללשון רבים - "לפניכם"?

מישיב הגאון רבי רפאל בירדוגו זצ"ל (מהבני מקנא) בספרו 'מינוחות', שבאה התורה לרמז כי טובת הכלל תלויה בכל יחיד ויחיד, כמו שאומרת הגמרא בסנהדרין (ז):

"לפיכך כל אחד ואחד חייב לומר, בשבילי נברא העולם". ובמסקנת קדושין (מ) אמרו: "לעולם יראה אדם עצמו כאלו חציו חיוב וחסיו זכאי, עשה מצוה אחת - אשירו שהקריע עצמו לכף זכות, עבר עברה אחת - אוי לו שהקריע את עצמו לכף חובה, שנקאמר 'וחוטא אחד ואבד טובה הרבה' - בשביל חטא יחיד שחטא, אבד ממנו טובות הרבה. רבי אלעזר ברבי שמעון

דברים • ואמת • עתה

ראה • שתמיד •

כי תא • כי תא • נצח •

האמת • דעת המלך •

רבי
יעקב חיים סרנא
ראש ישיבת חסידים

רבי
יהודה מונסונג
רבה של סיוון

רבי
יהודה זלמן סגל
מגידו קטנים

רבי
כמוס עיני
רבה של אור יהודה

רבי
מרדכי גולדמן
האדמו"ר מוויז'ניץ

רבי
נחמן בריטו
הראשון לציון

רבי
שרה דובוביץ
מנהלית הסקולרית

זמירות לשבת

ישמח חתני בקהל אמוני, ישא ברכה מאת יי:
ש-די וכלא תאנת לבו מגן ונצח יתה סביבו,
לימור ולשמור ברכי יי:
ישמח חתני בקהל אמוני, ישא ברכה מאת יי:
לראשו יצוה ברכות עצומות
וישא בכל עת כנהר שיומות,
בא יבא בנה נושא אלומו
יוקח ויראה ישועת יי:
ישמח חתני בקהל אמוני, ישא ברכה מאת יי:

מקהלות עם ברכו א-5, הרימו קול בך וא-5.
יגל יעקב, ישמח ישראל. ביום שמתחכם,
שיר מהלל א-5. הללוהו גדלוהו כי ברוך הוא נאמן,
לכבוד החתן בחור מעם, יעקב איש תם: הללוהו...
רוקמו א-5 מאיר אורה, נבר חסדו אשר ברא.
חתן וכלה היא לו לעזרת,
ושיר ישראל אז את השירה: הללוהו...
דרשו א-5 חי לעולמים, הללוהו במרומים.
יוסף עליכם אלף פעמים, עשר וכבוד ודרך ימים:
הללוהו...
כימי צאתכם ממצרים, בעו בעדי עדים.
עין בעין תראו פי שנים, מירושלים בלכם חיים: הללוהו.

על דודים כלם בואי לגני, פרחת הנפן הנפן רמוני:
חלף הגשם הסתיו עבר, קומי רעיתי החשק נבר.
נצא השקשק נצין במדבר, שם אתן דודי לך מחמד עיני:
על דודים וכו':
יפית ונעמית בשלג עיניך, רבש וחלב תחת לשונך.
צאי נא וראי בעקבי צאנך, שם אקריב קרבן נסבתי ייני:
על דודים וכו':
ורדתי בקרה לרעות בגנים, לראות את נפך
עיניך יונים. שפתותך כלם כמו חוט שנים,
בתוך עיר ציון קומי רני:
על דודים וכו':
מיום רבים לא יוכלו לכתוב, את אהבתך ונצח לא תשבות.
מיום נדודך נשאתי ריבות, אם אשכחך תשכח ימיני:
על דודים וכו':

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
שושנה בן-סימון
בת רחל ז"ל
נלב"ע כ"ט חשוון ה'תשפ"ג
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
יצחק יוסף
בן צימורה ז"ל
נלב"ע כ"ח כסלו ה'תשע"ו
תנצב"ה

משכנז שילח

כושלי מגידים

יש משלוח בחנם?

זמירות לשבת

שמע בני מוסר אבך, ואל תטוש תורת אבך, ותתנהג תמיד לדבר כל דברך בגנות, לכל אדם ובכל עת, ובזה תנצל מן הכעס, שהיא מדה רעה להחטיא בני אדם: וכאשר תנצל מן הכעס, תעלה על לבך מדת השגחה, שהיא מדה טובה מכל המדות הטובות למען תצליח בכל דברך ותזכה לעולם הבא:

והיא שעקרה לאבותינו ולנו, שלא אחד בלבד עמד עלינו לבלותנו, אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לבלותנו, ותקדוש ברוך הוא מצילנו מידם: ה' לא נבה לבי ולא רמו עיני ולא הלכתי בגדלות ובנפלאות מסוני: אם לא שויתי ודוממתי נפשי בגמל עלי אמו בגמל עלי נפשי:

שבחי ורושלים, את-ה', הללי א-ל-תוך ציון, כי-חזק, בריחי שערך, ברוך בנך בקרבך: וזכני לעד בנים ובני בנים חכמים וטובנים. אוהבי ה', יראי א-להים. אנשי אמת. זרע קדש בך, דבקים. ומאירים את העולם בתורה ובמעשים טובים ובכל מלאכת עבודת הבורא:

אדרבה, תן בלבנו שנראה כל אחד מעלת חבריו וליא חסונם, ונשגבר כל אחד את חברו בדרך תישר ותרצו לפרק, ואל יעלה בלבנו שום שנאה מאחד על חברו תלילה... ותזקק אותנו באהבה אחיד כאשר נלוי וידוע לפניהם שיהא הכל נחת רוח אחיד... אמן כן יהי רצון: התנערי מעפר קומי, לבשי בגדי תפארתך עמי, על יד בן ישי בית הללמי, קרבה אל נפשי נאלה. באי בשלום עמרת בעלת, גם בשמחה ובצחלה, תוך אמוני עם סגלה, בואי בלה בואי בלה: אנא בבת, גרולה וימך, תתיר צרורתי: קבל רצת, עמך. שגבע, שחרור נורא: נא גבור, דורשי יחודך, כבבת שמרם: פרסם טהרם, רחמי צדקתך, תמיד גמלם: חסן קדוש, ברב טובך, נהל ערתיך: יחיד זאת, לעמך פנת, זוכרי קדשתך: שועתנו קבל, ושמע צעקתנו, וידע תעלימות:

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להצלחת
זיו לוי בן אסתר
ולרפואת אסתר לוי
בת ביה כלימה הי"ו

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לרפואת והצלחת
משה ברוקס
בן לילי הי"ו
בתוך שאר חולי ישראל

משכן
שילה

תקציר: לאחר שבושע משליחת יעקב העגלון אמה של חנה מקבלת ממנה מכתב. היא בטוחה כי במכתב היא מודה לה על המצרכים והכסף ששלחה לה, אך להפתעתה במכתב היה כתוב אחרת...

המשורר יבוא בעזרה

זמירות לשבת

תנאי:
אמר רבי ישמעאל
בן אישע, פעם אחת נכנסתי
להקטיר קמח לפני וילפנים,
וראיתי אבתירא ל-ו-ה'
ב-באות, שהוא יושב על כסא
רם וגשם, ואמר לי: ישמעאל!
בני, ברכני! אמרתי לו: יהי
רצון מלפניך, שיתבשר רחמיך
את כעסך, ויגלו רחמיך על
מדותיך, ותתנוג עם בניך
במדות תרחמים, ותנחם להם
לפנים משורת הדין.
ונענע לי בראשו:

ידיד נפש אב תרחמן, משוך עכרך אל רצונך.
יריין עכרך כמו אלי. ישתתח אל מול תרדך.
יערב לו ידיר ותרדך. מנופת צוף וכל טעם:
הדור נאה וזו העולם. נפשי חולת אהבתך.
אנא א-י נא רפא נא לתי. בתיאות לה נועם ויוך.
או תתנוג ותתרחם. ותתח לה שמחת עולם:
ותיק ויטמו נא רחמיך. וחוסה נא על בן אהובך.
כי זה כמה נכסוף נכספתי. לראות בתפארת עונך.
אנא א-י חמדת לבי. חוסה נא ואל תתעלם:
הנלה נא ופרוס חביבי עלי. את סבת שלומך.
תאיר ארין מכבודך. נגילה ונשמחה בך.
מחר אהוב כי בא מועד. וחננו כימי עולם:

מה אשיב לה, כל תגמולותי
עלי: כוס ישועות אשא,
ובשם ה' אקרא: נדרי
לה' אשלים, נגדה נא לכל
עמו: וקר בעיני ה' המותה
לחסידי: אנא ה' כי אני
עכרך, אני עכרך בן אמתך,
פתחת למוסרי: לך אובת
זבח תודה, ובשם ה' אקרא:
נדרי לה' אשלים, נגדה נא
לכל עמו: בחצרות בית ה'
בתוכי ריושלים, תללית:

אבינו אב תרחמן, המרחם,
רחם עלינו, ותן בלבנו
בינה להבין ולהשכיל,
לשמע וללמוד, ואם כל מה
שאתה צריך רק עוד דמעה
אחת - בבקשה, קח את
שלי, רבונו של עולם, קח
את שלי:
רבונו של עולם, אני יודע
שבית המקדש השלישי
אינו בנוי מאבנים - הוא
בנוי מרמעות. ואם כל מה
שאתה צריך רק עוד דמעה
אחת - בבקשה, קח את
שלי, רבונו של עולם, קח
את שלי:
אבינו אב תרחמן, המרחם,
רחם עלינו, ותן בלבנו
בינה להבין ולהשכיל,
לשמע וללמוד, ואם כל מה
שאתה צריך רק עוד דמעה
אחת - בבקשה, קח את
שלי, רבונו של עולם, קח
את שלי:
אבינו אב תרחמן, המרחם,
רחם עלינו, ותן בלבנו
בינה להבין ולהשכיל,
לשמע וללמוד, ואם כל מה
שאתה צריך רק עוד דמעה
אחת - בבקשה, קח את
שלי, רבונו של עולם, קח
את שלי:

לרפואת והצלחת
שילה (שוקי) סעיד
בן ר' שלום הי"ו
ורבקה סעיד
בת מסעודה הי"ו

להצלחת
ישראל ויפה ז'נו
ומשפחתם הי"ו

להקדשות
ניתן לפגות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפגות למערכת
073-222-4-999

משכן שילה

נשיאר מאַדור

זמירות לשבת

רדם, נא ה' א- לחינו על ישראל
עמך, ועל ירושלים עירך, ועל
ציון משכן כבודך, ועל מלכות
בית דוד משיחך, ועל הבית
הגדול והקדוש:
כאיל תערג על אפיקי מים,
כן נפשי תערג אליך א- ליהם.
צמאה נפשי, לא- ליהם
לא- ל-הי, מתי אבוא, ואראה,
פני א- ליהם:

המול על מעשיך, והשמה
במעשיך, ויאמרו לך חוסידך,
בצדקך עמוסידך. תקדש ארון,
על כל מעשיך, כי מקדשיך,
בקריתך קדשת, נאה לקדוש,
פאר מקדושים:
אין ערוך לך ה' א- לחינו בעולם
הזה, ואין זולתך מלבנו, לחי
העולם הבא. אפס בלתיך גואלנו
לימות המשיחית, ואין דומה לך
מושיענו לתחת המיתים:

ו-ה אכסר נעם שבת המתאמת ומתאחדת בסגולתך.
משך נעם וראתך לעם מבקשי רצונך. קדשם בקדשת השבת
המתאחדת בתורתך. פתח להם נעם ורצון לפתוח שערי רצונך:
היה הנה שמור שומרי ומצפים שבת קדשך. כאיל תערג על
אפיקי מים בן נפשים תערג לקבל נעם שבת המתאחדת בשם
קדשך. הצל מאחרי לפרש מן השבת לבלתי תהיה סגור מהם.
ששה ימים המקבלים קדשה משבת קדשך. ומהר לבם באמת
ובאמונה לעבדך:
ויהיו רחוקי ומתגוררים על עם קדשך. להשקות צמאי הסדך
מנחם היוצא מעדן. לעשר את ישראל בהפארת המפארים אותך
(ביום שבת) על ידי שבת קדשך. כל ששה ימים להנחילם נחלת
ועקב בחיך:
השבת נעם הנשמות. והשכיעי ענן הרוחות. ועדן הנפשות.
להתעורר באהבתך וראתך. שבת קדש נפשי חולת אהבתך.
שבת קדש נפשות ישראל בצל כנפך וחסיון. ורצון מרשן ביתך:

לעילוי נשמת
אסתר דרמי
בת שלום ז"ל
נלב"ע כ"ב אב ה'תשע"ג
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
סעדיה גריידי
בן שלום ז"ל
נלב"ע א' ניסן ה'תשפ"ג
תנצב"ה

משכן
שילח

תקציר: בעריש נפגש עם זכריה, ילד ירושלמי בן גילו, המראה לו את תפלת שחרית בישיבת המקבלים ואת הליכות צדיקי ירושלים. בעריש מתרגש ומתרגש מאוד. הם עוקבים יחד אחר יומו של רבי ניסן הסנדלר.

זהו רבי
דודא אהרן
הגדול

רבי
עקיבא איגר
מנהל האגודה

רבי
יעקב חי דוידון
ראשון

רבי
ישראל אברהם פרידמאן
ראשון

רבי
משה צבי בורוכוביץ
ראשון

רבי
נתן גשטטנר
ראשון

רבי
אברהם חיים נאה
מנהל האגודה

רבי
שמואל אדארי
מנהל האגודה

רבי
משה צבי בורוכוביץ
ראשון

היו היו המסגרים! מי יודע אולי תסרו את רסוד הסדר שבתכם בחוץ
ששמן. גודאי לזה המסגרים רבי דודל. ראה את הכל ביום הקדש.

סעולם לא קרה לי פדבר קזה שלא הצלחתי להתרכז
בלמוד. שוב ושוב עולים בי הדברים של רבי דודל.

אולי שכח משהו?

משהו ארע. רבי ניסן הוא איש של נחת. הוא לא ירץ ברחובות
אם לא שוקה משהו חשוב.

כאן רבי חיים זינגר, הממחה לכדיקת שצטנן.

אלו המסגרים שמכר לו הרובל הערבי.
מה כל כך דחוף בקו?

המסד יבוא בע"ה

זמירות לשבת

והוא רופא והוא מרפא.
והוא צופה והוא עורה.
כידו אפקיד רוחו.
כעת אישן ואערה:
ועם רוחו גויה.
א-די לי ולא אירא:
במקדשו תגל נפשי.
משיחתי ישלח מתרה:
ואז נשיר בבית קדשי.
אמן אמן שם הנורא:

כלי ראשית בלי תכלית.
ולו העו והמשרה:
כלי ערך בלי דמיון.
כלי שנו ותמורה:
כלי חבור בלי פירוד.
גדול כח ונבורה:
והוא א-לי ותי גואלי.
וצור תכלי ביום צרה:
והוא נסר ומנוס.
מנת כוסי ביום אקרא:

אדון עולם אשר מלך.
בסרם כל יציר בקרא:
לעת נעשה בתפנו כל.
אז מלך שמו נקרא:
ואתרי ככלות הכל.
לברו ימלוך נורא:
והוא ותי והוא תיה.
והוא ותי בתפארה:
והוא אתר ואין שני.
להמשיכו ולהתברכה:

שיר למעלות אשא עיני אל
הקדוש מאין ובא עזרי:
מעם ה' עשה שמים וארץ:
אל יתן למוט רגלך אל ינוס
שמך: הנח לא ינוס ולא
ישן שומר ישראל: ה' שמך
ה' צלך על יד ומינה: יומם
השמש לא יקבה וירח כלילה:
ה' ישמך מכל רע ישמר את
נפשך: ה' ישמר צאתך ובואך
מערת ועד עולם:

אבא שבשמים, אומר לנו
אנכי אסתיר פני ביום
הוא.
אבל רבי נחמן אומר:
ואפילו בהסתרת
שבתוך התסתרה גודאי גם
שם נמצא השם והתברך.
גם מאחורי הדברים
הקשים העוברים עליך
אני עומד:

רבון העולמים ודעתי כי
הנני בדרך לבד בחסדך ביד
היוצר. ואם גם אתאמין
בעצות ותחבולות וכל
יושבי תבל יעמדו לימיני
להושיעני ולהציל נפשי.
מכל אשר יקרה לי ואתה
עזרה וישועה:

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמות
יוסף מזרחי ז"ל
בן זיזה ג'ט שנת
נב"ע כ"ב שבט
ה'תשפ"ו תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

חוט אחד פֿחות

בַּעֲדָה הַבְּמִירוֹת "וּלְיָהּ", הַסְמוּךְ לַעֲדֵר הַבֵּירָה וְרֹשֶׁה, הַתְכַנְסוּ כָּל נְסִיכֵי פוֹלִין לְבִמְחִירָתוֹ שֶׁל מֶלֶךְ חֵדֶשׁ. הַרְזוּן פִּלְמִינָג הָיָה עִם, בְּעִלְיָחוּתוֹ שֶׁל הַקּוֹרְפִּירֶשֶׁט אֱלֹאִסֵּט מִזְקִסוֹ.

שירי תשובה

אֲדוֹן הַכֹּל מְחַיֶּה כָּל נִשְׁמָה, וְזִמְרוֹת מִבְּנֵי אֶרֶץ שְׁמַעְנֹם,
יֵצֵא חֲסִדוֹ לְכֶת גְּדִיב חֲכָמָה: צְבִי צִדִּיק בְּמִזְרָחָה וְיָמָה:
לְבוֹשָׁה מַעֲנֵן תֹּאֵר וְקָרוֹ, וְשִׁרִּים חוֹלָכִים תְּמִיד בִּישָׁר,
וּמִשְׁפַּעַת עֲלֵי כָּל הָאֲדָמָה: נָקִיּוֹם הֵם בְּלֵי עוֹן וְאִשְׁמָה:
שְׂאוֹן גָּלִי גְבוּל יָמִים תַּעֲוֹר, שְׂמוֹעָתָם לְטוֹב בְּלֵם קְרוֹרִים,
וְעַם דּוֹרָה בְּצִלּוֹ נַעֲלָמָה: וְלָהֶם נִבְסָפָה נִפְשֵׁי בְּחִימָה:
בַּחַן בְּעֶלְהָ שְׂבִסְטִינוֹ תִּנְחַל, צָרִי גִלְעָד שְׁלַח לָנוּ יְדִידָה,
וּמַעֲלָתָה מִהֲדַרְתָּ וְרָמָה: בְּצִיּוֹן נִשְׁמָחָה גִּבְרָה וְעִלְמָה:

שְׁמַע הָא-לִי עֲנֵנִי בַּתְפִּלָּה,
בְּעֵת אֶקְרָא בִּישׁוּר דְּדוֹר תְּחִלָּה:
לְפָנֶיךָ אֲנִי נֹחֵשׁ כְּאִין, וְיִתּוֹשׁ קִסְטֵן קְרִמְנִי תִּחְלָה:
מֵאֵד תִּרְדֵּי לְכָבִד גַּם וְתִלָּה, בְּגִלּוֹתֵי אֲנִי אִמָּה שְׂפִלָּה:
הֲלֹא כְּבִי"ן אֲשֶׁר שִׁירוֹ, מְשֻׁלָּם, יְלִיד חוֹמ"ק אֲנִי קֵל מִנְחָלָה:
סְעֵי יוֹנָה וְשְׂמַעֲנִי, כְּבִנּוֹר נִגְנִי, וּפְצוּחֵי זְמִירֵי רִנִּי, בְּשִׁיר הַתְּבוֹנִנִי, וּמִחֲרֵי וְאֵל תִּפְנִי, לְדֶרֶךְ שׂוֹמְנִי, קָרוֹ צִידָה וְנִשְׁפָּה, וְנִתְעַדֵּן וְנִשְׁבַּעַה, וְנִשְׁתַּה מַּעֲנִינֹת דַּעַה, וְנִשְׁרִידָה עֲלֵי נִכָּל, וְחִמֵּר תִּתְּנִי:

עֲמֹדֵי מִחֲרֵי יוֹנָה, וְהַתְקִנִּי כָּלִי, וְנִכְנַם לְתוֹךְ גִּנָּה, בַּתְּחִרָה תַּעֲלִי, וְנִאֲחִיזָה בְּסִנְסִינִי, וּפְרִיזָה תִּאֲכָלִי, וּמִחֲרֵי צִדִּי עֲרִידָה, שְׁנֵי תוֹרִים עֲלֵי לְחִידָה, וְיִנְאָה כֶּם כָּלִיל וְיִפְדָּה, תִּנֵּי נִשְׁמָךְ עֲלֵי אִפְדָּה, וְעִגְלִי תִתְּנִי:

לעילוי נשמת
דניאל אביטל
בן חסיבה ז"ל
נלב"ע כ"א סיוון
ה'תשס"ד
תנצב"ה

לעילוי נשמת
רוזט שושן
בת חביבה ז"ל
נלב"ע י"ד טבת
ה'תשצ"ה

לעילוי נשמת
יצחק גולן
בן שרה ז"ל
נלב"ע י"ד אב
ה'תשס"ג
תנצב"ה

לעילוי נשמת
ר' משיח יוחננוב
בן אביגיל ז"ל
נלב"ע כ"ו ניסן
ה'תשע"ז
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

משכן שילה

תקציר: הנסיך מחבב את רבי ברמן ומתיר לו לבנות בית כנסת למען הקהלה ואף להדפיס את התלמוד. בני הקהלה מקבלים את פניו של רבי ברמן ביציאתו והוא נגש בזריזות להניח את אבן הפנה לבנין בית הכנסת החדש.

המסד יבוא בעז"ה

אשאל אלקי יואל שבוים, יאסף זרונים:
בזכות מנחם אב חמון זנונים, חנו לתינים:
עת וקראו בשמו חנו ענונים, כי הם רצונים:
בזכות אשר גלה לנתונים, חוליד נקנים:
ארבע דגלים חלבו נאונים, חנו באונים:
אל תקסרת אותם ביד בזונים, וחיו קנונים:
אתה אשר תביש אלי ענונים, שומר פתאים:
נעלה לארצנו בשר וחמרה, וברון וחררה:
בזכות אשר נקרא שמה גברת, וסבה ושררה:
ובנה אשר שמע בקול גבורה, נעקר פפרה:
ובכל בני יעקב שהם דוים, כלם רחויים:

ובשש כנפים סביבים,
עפים בעת יתגלגל:
ענו בקול שירים ערבים,
חור באותות נגלגל:
שמרי יחידתי נגלגל:
וכי לגופי ושמחה:
קשרי בלבי אהבה,
מוחן גברת רעיתו,
אור לשרירים וחררה:
וימלאה בורות נגבים
גשמי ברכה יולד:

אם ננעלו דלתי נריבים,
דלתי מרום לא ננעלו:
א-י חי מרום על
קריבים, כלם ברוחו יעלו:
כי הם אלי כסאו קריבים,
יורו שמו ויתגלו:
חיות שהם רצוא ושבים,
מיום בריאה נגלו:
גלגל ואופן רועשים,
מורדים שמו ומקדשים,
מזו כבודו לוקשים:

ישקף אלקים מועון קרשו ונד,
כל שונאי עמו כתרף עין:
הנה יי קם ונצב על אנד,
ישקם כלום רעל, אבל לא יין:
וימחה כם מלאכי משחית לנד,
אותם בוחי י-ה, ובכלי יין:
סורי ראי ציון בנחמת ננד,
עת כאשר יתה לבשר קין:
פלטי קרא יום אשפת חרבי ואנד,
כס כל יפה מראש וחסרת עין:

מעשן שילה

לעילוי נשמת
ר' עמרם בן שטרית
בן תמו דל
נלב"ע טבת ה'תשפ"ב
תנצב"ה

לעילוי נשמת
שרה רבקה ז"ל
בת אורה שושנה הי"ו
תנצב"ה

לעילוי נשמת
ר' אליעזר טויטו
בן רחל מסעודה ז"ל
נלב"ע ל' שבט
תנצב"ה

לעילוי נשמת
חנה
בת איזה ז"ל
תנצב"ה

לעילוי נשמת
לאה טויטו ז"ל
בת אדל הי"ו
נלב"ע י"ז ניסן ה'תשפ"ב
תנצב"ה

לְמוֹצָאֵי
שַׁבָּת

לֵילָה טוֹב, יְלָדִים יְקָרִים! חֲשׁוֹב מְאֹד לְתֵת צְדָקָה וְלַגְמֹל חֶסֶד. אֶךְ חֲשׁוֹב מְאֹד לְשֵׁים לֵב שֶׁהַעֲנִיִּים לֹא מִתְבַּיְשִׁים מִזֶּה! בּוֹאוּ וּנְשַׁמֵּעַ סְפֹר:

רַב גָּדוֹל הָיָה בְּאַרְץ בְּבֶל וּשְׁמוֹ מֶר עֹזְבָא. כָּל הַיּוֹם הָיָה לוֹמֵד תּוֹרָה וְעוֹשֶׂה מִצְוֹת, וְגַם מִתְּנוּת רַבּוֹת לַעֲנִיִּים נָתַן. וְכִי שְׂאִישׁ לֹא יָדַע, וְהָעֲנִיִּים לֹא יִתְבָּשׂוּ, לֹא שָׁלַח אֶת הַכֹּסֶף עַל יְדֵי אֲחֵרִים, כִּי אִם הֵלַךְ וְחִלְקוֹ בְּעַצְמוֹ. וְאֶת הַכֹּסֶף - לֹא יָשָׁר בְּיָדָם הוּא נָתַן. אִישׁ צָדִיק הָיָה רָצָה, שְׂאִפְלוֹ הָעֲנִיִּים עֲצָמָם לֹא יָדְעוּ, מִי עוֹשֶׂה לָהֶם טוֹבָה, כְּדֵי שִׁיּוּדוֹ רַק לִהְיוֹת בְּרוּךְ הוּא בַּלְבֵּד. מָה עָשָׂה? קָרַב בְּשָׁקֵט לְבֵיתוֹ שֶׁל הָעֲנִי, זָרַק אֶת הַכֹּסֶף דֶּרֶךְ סֹדֵק שֶׁבְּדֹלֶת וּמִיַּד הֵלַךְ מִשָּׁם. וְכֹאשֶׁר הָעֲנִי מִצָּא אֶת הַכֹּסֶף, לֹא יָדַע מִי נָתַן לוֹ. וְכָךְ הָיָה נוֹהֵג יוֹם יוֹם.

גם
לתוך תנור חם? כְּדֵי שְׁלֹא יִתְּ
צְרִיף לְקַבֵּל

פַּעַם קָרָה, שְׁמֵר עֹקְבָא
לְמַד בְּבֵית הַמְדָּרֶשׁ יוֹתֵר
זְמַן מִן הַרְגִּיל וְאַשְׁתּוֹ בָּאָה
לְרֵאוֹת מָה שְׁלוֹם בַּעֲלָהּ
וּמְדוּעַ מֵאַחֵר הוּא לְבֹא
הַבֵּיתָה. בָּאוּתוּ יוֹם לֹא
הִסְפִּיק עוֹד מֵר עֹקְבָא
לְחַלֵּק צִדְקָה וְאַחֲרֵי שֶׁגָּמַר
אֶת לְמֻדּוֹ, לָנֻתָה אוֹתוֹ
אֶשְׁתּוֹ בְּדֶרֶכוֹ. וְדוֹקָא הַפַּעַם
חִכָּה הָעֵנִי בְּבֵיתוֹ וְחָשַׁב
בְּלִבּוֹ "אֲרֹאֶה נָא הַפַּעַם,
מִי הָאִישׁ הַטּוֹב הַנּוֹתֵן לִי
נִדְבָה כָּל יוֹם". הָצִיץ הָעֵנִי
הַחוּצָה וְרָאָה אֶת מֵר
עֹקְבָא וְאַשְׁתּוֹ מִתְקַרְבִּים
לְבֵית וּפְנוּיִם לְעֵבֶר דְּלָתוֹ.
"בּוֹדְאֵי אֱלֹהִים הֵם הָאֲנָשִׁים
הַנְּדִיבִים!" חָשַׁב הָעֵנִי, וְצָא

ליום
ראשון

**לִלְהָ טוֹב, יְלָדִים חֲמוּדִים! כִּמָּה חָשׁוּב לְשִׁמּוּחַ בְּזָכוֹת שֶׁלָנוּ לְלַמֵּד
אֶת הַתּוֹרָה שֶׁהִיא מְתוּקָה מִדְּבֶשׁ! בּוֹאוּ וְנִשְׁמַע סְפּוּר:**

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, המפיל חבלי שנה על עמי ישראל, ונתנומה על קטפיה ומאיר לאישון בת עינו. יהי רצון מלפניך יי אלהי אבות, שתשיבני לשלום ומשמדי לחיים טובים ושלום ותן חלקי בחיתך, ותצילי דברי מצותי ולא תתליני לדבר עברה. ואה תביאני לדין חסד ולא לדין נקיון ולא לדין כיוון. וישלש יי יצר הטוב ולא ישלש יי יצר הרע. ותצילני מיצר הרע המחזיקים רעים ולא יבחיניו חלונות רעים והתוררים רעים ותאה מטתי לשלום לפניך והאר עיני פן אישן מות.

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֵּאִיר לְעוֹלָם כָּל בְּבִדּוּרוֹ.
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְיָ אֶחָד,
יְיָ אֶחָד:
(בְּחֵשׁ) בְּרוּךְ, שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, לְעוֹלָם וָעַד:

רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם הָרִינִי מִזֶּה וְסוֹלֵחַ לָקֵץ מִי שֶׁהִכְסִים וְהִקְסִים אֹתִי
אֶשְׁחָא בְּנִדְיָא בִּין גְּבוּסִי בִּין בְּמִמּוּנִי בִּין בְּכַבּוּדִי בִּין בְּכָל אֲשֶׁר לִי.
בִּין בְּאֵסִין בִּין מְצוּרִין בִּין בְּשִׁנּוּגִי בִּין בְּמִדּוּרִי בִּין בְּמַעֲשֵׂה.
בִּין בְּנִגְלֹתָו הֵן בִּין בְּנִגְלֹת אַחֶר לָקֵץ מִי שֶׁיִּשְׂרָאֵל יֵלֵךְ יִעֲנֶשׂ שׁוֹם אֲדָם
בְּסִפְתָּי יִהְיֶה רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי וְלֹא-יִהְיֶה אֲבוֹתִי אֵלֵּא
אַחֲשָׂא עוֹד. וְמִה שֶׁחֲסִיתָ לִּפְנֵיךְ הַחֲמִידָה הַרְבֵּי
אֲבָל אֵל עַל עַד יִסְרִי וְלִפְנֵיךְ רַעִים: יִהְיֶה לְרָצוֹן אִמְרֵי מִי
וְהַיּוֹזֵב בִּי חֶסֶד וְחַיִּים יִצְרֵי וְנִאֲמַר:

אז אמר לו הרב: "על הקושיא הזאת עמלתי ויגעתי רבות, ולכן שמחתי כי חשבתי שמצאתי כאן עלוי עצום שיגדל להיות גדול הדור הבא. אבל אני, כשזכיתי לתרץ את הקושיא, יצאתי ברקוד של שמחה, ואלו העלוי הצעיר שב למשחקיו כאלו לא היה כלום. מי שאין לו שמחה בתורה - איך יגדל להיות גדול הדור?"

רק מי ששמח ושש על כל מלה של תורה ורוקד משמחה על כל סברא חדשה, מי שמיקר ומעריך אותה, הוא זה שזוכה לצמח, לגדל ולהתעלות!

ועכשו כלם ביחד: יד ימין על העינים ונקבל על מלכות שמים א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

שהילדים שתקו כלם. מי מהם מבין ונמצא בדרךה שיודע לתרץ קשיה כזו? אף פערב כמה דקות יצא אחד הילדים מבין הקהל ותרץ את הקושיא באפו מפלא. פניו של רבי עקיבא אגר האירו באור יקרות. הוא שמח שמחה גדולה למראה הילד הצעיר היודע לתרץ קושיא חמורה קזאת. אף לאחר כמה דקות, ראו על פניו של הרב לפתע צער גדול. המלמד מהר לשאל את הרב על מה הוא מצטער כל כך.

הזן את העולם כלו

ליום שני

ההסתמכות על כחה של בתו לא מצאה חן בעיני האב, והשדוף ירד מהפרק. זמן קצר לאחר מכן, הגיע השדוף עם רבי יעקב ללב, ומיד בפגישתם הראשונה שאל אותו האב את אותה השאלה. קרא לו הבחור יעקב ללב אל החלון והצביע על הצפורים שחגו באויר, ואמר: "מי שזן ומפרנס אותם, הוא יפרנס גם אותי וידאג לכל צרכי". לשמע תשובה זו אורו פניו של האב, והוא מהר לסגר את השדוף עם הבחור בעל האמונה והבטחון ולהביאו בשמחה לביתו.

ואכן, למרות טרחתה הרבה של רעייתו לפרנסת ביתה, נפר היה כל העת כי משגיחים ומפרנסים אותם ממעל. רבי יעקב ישב ולמד יומם ולילה ולא התעסק כלל בהבלי עולם הזה. כשהגיעה זמן נשואי ילדיהם, התפללה הרבנית בכל לבה שהקדוש ברוך הוא יתן לה פרנסה ברוח כדי שבעלה יוכל להשאר וללמד ברגע. מאותו יום ואילך, נהיה לפתע בקוש גדול לבעלים שהיתה מוכרת, העסק גדל והתרחב וכה הם חתנו את ילדיהם בנקל. וראה זה פלא, לאחר שחתנו את כלם, נפסק לפתע הבקוש, והרבנית המשיכה לאפות את כמות הכעכים כבתחלה!

מי שמאמין בה' ובוטח בו שרק הוא זון ויפרנס אותו, שרק הוא ידאג לו לכל מחסורו - ה' לא מאכזב אותו!

ועכשו כלם ביחד: יד ימין על העינים ונקבל על מלכות שמים א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

לילה טוב, ילדים אהובים! בודאי אתם יודעים כמה חשוב לבטח בה' ולדעת שהכל שלו ורק הוא זה שדואג לנו לכל מה שאנו צריכים. בואו ונשמע ספור:

רבי יעקב ללב קלצקי זצ"ל, תלמיד חכם מבני ירושלים, היה בעל חסד, איש צנוע שהתהלך בצדי דרכים ולא החזיק טובה לעצמו. על דבר השדוף עם אשתו הרבנית, בימי צעירותו, מספר כך: באותם הימים הצעו לה הצעות נכבדות וחשובות מטובי הבחורים בירושלים. והנה, אחת ההצעות הללו התקדמה לפה, עד שהצדדים היו כבר קרובים מאד לגמר את השדוף למזל טוב. אולם בדיוק בנקודה זו, שאל אביה את הבחור: "איך אתה מתכנן להתפרנס אחר החתונה?" נענה הבחור, שהיה בן תורה, ואמר: "שמעתי שהמדינת בעלת ידים טובות וזריזה במלאכתה, ובודאי שהיא תהיה מקור הפרנסה".

לדרתם ונתנו על ציצת הכנה פתיל תכלית: והיה לכם לציצת וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם: למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לא-להיכם: אני יי א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא-להים אני יי א-להיכם: (תהו ומוה) יי א-להיכם אמת.

יעצו חסידים בכבוד, ירגנו על משכבותם: רוממות א-ל בנרונם, וחרב פיפיות בידם:

הנה מטשו שלשמה ששים גברים סביב לה, מגביר ישראל: כלם אחו חרב מלמדי מלחמה, איש חרבו על ירכו מפחד בלילות: (תהו ומוה) הנה מטשו שלש פעמים

והשתחיתם להם: (בלחש) וחרה (דעצור) אף יי בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והארמה לא תתן את יבוליה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יי נתן לכם: (עך כחך בלחש) ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם: ולמדתם אתם את בניכם דבר בם בשבתך בביתך ובכלך בדרך ובשכבך ובקומך: וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך: למען ירבו ימיכם וימי בניכם על הארמה אשר נשבע יי לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:

ויאמר יי אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם

יברכה יי וישמרה:

יאר יי פניו אליה ויחנה:

ישא יי פניו אליה וישם לה שוים:

ישב בסתר עליון, בצל ש-די יתלונן: אמר ליי מחסי ומצודתי, א-לחי אכטח בו: כי הוא יצילך מפח יקוש מדבר חוות: באבתו יסוף לך ותחת כנפיו תחסה, צנה וסחרה אמתו: לא תירא מפחד לילה, מחץ יעוף יומם: מדבר באפל ילדה, מקטב ישור צהרים: יפל מצדה אלה ורכבה מימינה, אליה לא יגש: רק בעיניה תביט, ושלמת רשעים תראה: כי אתה יי מחסי:

ונמצאתי מקפח את פרנסת ביתי לשבת. ואם אעזב את החולה הזה - הרי הוא נתון בסכנה בשדה".

מיד התגבר פארי, הכריע את לבבו לטובת המצוה ואמר: "אין לבטל מצות הצלת נפש עבור ממון". הוא הניח את חבילתו, והרקיב את החולה על כתפיו במסירות נפש אל תוך העיר, עד שהביאו למקום מבטחים. לאחר מכן מהר וחזר מחוץ לעיר, נטל את חבילתו ונכנס לעיר עם דמדומי חמה, כשלבבו מלא שמחה של מצוה. אולם אנשי העיר נדהמו לראות את החסיד המפרסם נכנס אל העיר בשעה מאחרת כל כך של ערב שבת, ואף בלבו של ספיקות: האם הוא חלל את השבת חלילה? אולי לא עשה כראוי? אז עשה בורא העולם גם והשמש שבה לזרוע, וידעו כלם כי השבת עדין לא נכנסה. כך זכה אבא תחנא לגמול חסד עם יהודי וגם לכבד את השבת הקדושה!

הקדוש ברוך הוא שמח בבניו העושים חסד זה עם זה, ומשפיע עליהם ברכה והצלחה. גם אנו, ילדים, נשתדל לגמול חסד עם כל יהודי כל זמן שנוכל, ונעשה נחת רוח לה' יתברך!

ועכשיו כלם ביחד: יד ימין על העינים ונקבל על מלכות שמים א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

שיהיה לך אכפת מצערך של השני!

ליום רביעי

יום אחד, נכנסה לחדרו אשה אלמנה, וספרה שיש דבר שמעיק על לבה: כשבגלה נפטר - לא היתה לה אפשרות להקים על קברו מצבה מאבני שיש, אלא רק מאבן חול פשוטה. "מאז שעשיתי את זה, אין לי מנוחה", אמרה.

כיצד אפשר לנחם אשה אמללה שכזו? גדולי ישראל עושים כל שבידיהם על מנת להקל את סבלם של אחיהם! הרב קם מכפא, לקח את ה'בלנק' שעליו היה חתום שמו כרב העירה, וכתב צוואה לבניו, שבה הוא מורה להם לא להקים את מצבתו מאבן שיש אלא מאבן חול פשוטה! "את רואה", פנה הרב לאלמנה: "המצבה שלי, לאחר מאה ועשרים שנות חיי, תהיה בדיקת כמו המצבה של בעליך. ואם כן, מה לך לבכות על כך".

לילה טוב, ילדים חביבים! גם היום נשמע ספור ממנו אפשר ללמד מוסר גדול - כיצד לעשות חסד אמתי עם בני אדם:

רבי אביערי אויערבך זצ"ל, בנו של ה'נחל אשכול', היה רבה של הקהלה בעיר ה'בר שטט בגרמניה, אך מצבתו לא נבנתה כרגיל מאבני שיש, אלא מאבן חול פשוטה ביותר. הדבר הפליא את כלם, ואפילו הגויים באזור, שידעו והוקירו את גדלותו של הרב אויערבך כמנהיג מסור ונאמן לעדתו, לא ידעו על מה ולמה בחר הרב באבן כה פשוטה. התשובה לכך היתה נעוצה בספור שהתרחש מספר שנים לפני פטירתו.

יש לקרוא את הנוסח המלא של "אנא בכח" בלוח מידע, ולאחר מכן לחזור על הפסוק של אותו יום 3 פעמים. שימו לב, יום ראשון בלילה נחשב כיום שני, יום שני בלילה נחשב כיום שלישי וכן הלאה.

יום ראשון (לקרוא במוצ"ש) אנא בכח, ג'דלת ימינך, תתיר צוררת. (אב"ד י"ח)

יום שני (לקרוא בראשון בלילה) קבל רנת, עמך. שובנו, טהרנו נזרא. (קרב"ע ש"ו)

יום שלישי (לקרוא בשני בלילה) נא גבור, דורשי יחודך, כבבת שמרם. (גב"ד י"ח)

יום רביעי (לקרוא בשלישי בלילה) פרנס טהרם, רחמי צדקתך, תמיד גמלם. (בט"ד ש"ג)

יום חמישי (לקרוא ברביעי בלילה) חסין קדוש, פרב טובך, נהל צדקתך. (חק"ב ט"ז)

יום שישי (לקרוא בחמישי בלילה) יחיד גאה, לעמך פנה, זוכרי קדשך. (יב"ד פ"ו)

יום שבת (לקרוא בשבת בלילה) שועתנו קבל, ושמע צעקתנו, יודע תעזומות. (שק"צ י"ח)

(בלחש) ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד.

אמה תקום תרחם ציון, כי עת לחננה כי בא מועד: בידך אפקיד רוחי, פדיתך אותי יי א-ל אמת:

בשבתות ובימים שלא אומרים בהם תחנון (ראה בלוח בעמוד 3) - לא אומרים וידוי.

אנא יי א-ל הינו וא-ל הינו. תבא לפניך תפלתנו. ואל תתעלם מלפנינו מתחנונו. שאין אנחנו עזי פנים וקשה ערף לומר לפניך יי א-ל הינו וא-ל הינו אבותינו צדיקים אנחנו ולא חטאנו. אבל חטאנו. עוינו. פשענו. אנחנו ואבותינו ואנשי ביתנו:

אשמונו. בגדנו. גזלנו. דברנו רפי ולשון הרע. העוינו. והרשענו. ודנו. חמסנו. טפלונו שקר ומרמה. יעצנו עצות רעות. בזבנו. בעסנו. לצנו. מרדנו. מרינו דבריה. נאצנו. נאפנו. סררנו. עוינו. פשענו. פגמנו. צררנו. צערנו אב ואם. קשינו ערף. רשענו. שחתנו. תעבנו. תעינו ותעתענו. וסרנו ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שוה לנו. ואתה צדיק על כל הבא עלינו. כי אמת עשית. ואנחנו הרשענו:

ומה לומדים מהספור הזה, ילדים? אנו, עם קדוש, צריכים להתנהג איש עם אחיו באהבה ואחרות. זה מה שה' דורש מאתנו. אפילו תלמיד חכם לא חס על כבודו כדי לשמח אשה אלמנה, שלא תצטער כל כך!

ועכשיו כלם ביחד: יד ימין על העינים ונקבל על מלכות שמים - אל מלך נאמן, שמע ישראל...

הדברים פָּעֵלוּ את פִּעְלָתָם בצורה היעילה ביותר, והאלמנה שבה לביתה כשהיא מְנַחֶמֶת. אם הרב אינו מְעַנֵּן בְּמַצֶּבֶת שִׁישׁ, מה לה לבכות על בעלה. כְּשֶׁנִּפְטַר הגָּאון, אָכֵן קִיָּמוּ בָּנָיו את צוֹאָתוֹ והקימו על קברו מצבה מאבן חול. אולם לאחר שנים, ראו שהאבן חול נמוחה והתפוררה לגמרי, וכבר לא יכלו לקרוא את האותיות הכתובות שם. אז הבינו כלם שהצנאה התקיימה במלואה, ועכשיו אפשר כבר להקים מצבת שִׁישׁ נאותה, כראוי לכבוד התורה. אולם אז שמע ראש העיר הגרמני של הלבָּרֶשְׁטַט על מעשהו האצילי של הרב. הוא התפעל כל כך מהספור, והצהיר שהוא מְעַנֵּן להקים את המצבה על חשבון העירייה, בקדוש ה' גדול!

העֶשֶׂר - רק פקדון בידי בעלי

ליום חמישי

את השנים הטובות מיד. אמר לו אליהו הנביא: "חזר לביתך ותראה שה' ברח אותך".

בינתיים שחקו ילדיו הקטנים בחול, ומצאוקפסא מלאה בכסף. הם קראו לאמם: "אמא, בואי תראי מה מצאנו". ראתה האם שהילדים מצאו תבה מלאה בכסף המספיק לשש שנים, וכאשר הגיע האב הביתה - ספרו לו על האוצר שמצאו. מיד הודה העני לה' על חסדיו המרבים. החליטה המשפחה יחד: "לא נקנה בכסף דברים מותרים. נשתמש בו רק לאכל ולדברים הנחוצים, ואת היתר נחלק לצדקה". בכל יום כתבו בני המשפחה בפנקס מיוחד את הסכומים שנתנו לצדקה.

לאחר שש שנים, הגיע אליהו הנביא ואמר לעני: "הגיע הזמן שתחזיר את הכסף בחזרה". הראה לו העני את הפנקס שבו רשמו כל מה שעשו עם הכסף, ואמר לו: "האם יש בני אדם שמשתמשים בכסף לטובה יותר מאתנו?" ראה ה' את כל גמילות החסדים שעשו בכסף וצוה להוסיף להם עוד הרבה שנים טובות, כדי שיוכלו לעסוק בצדקה וגמילות חסדים כל ימיהם.

גם אנו, ילדים צדיקים, נשתדל לעסוק כל ימינו בצדקה וגמילות חסדים. וה' הטוב יתן לנו שפע גדול, ברכה וחיים מאשרים.

ועכשיו כלם ביחד: יד ימין על העינים ונקבל על מלכות שמים - אל מלך נאמן, שמע ישראל...

לילה טוב, ילדים נפלאים! עבור מה ה' נתן לנו כסף? רק כדי שנקנה בו אכל ודברים שאנו צריכים? בואו ונשמע ספור:

מעשה בעני אחד, שהיה עובד יום ביום בשדה, ובערב היה מקבל את שכרו המועט שהספיק בקשי כדי לקנות אכל לבני ביתו. אך האיש לא התלונן ותמיד היה שמח בחלקו. פעם אחת, כשעסק בעבודתו בשדה, בא אליו אליהו הנביא בדמות של אדם ערבי. הוא ברח את הפועל לשלום ואמר: "ה' רוצה לתת לך שש שנים שבה תהיה עשיר גדול. מתי אתה רוצה את שש השנים הטובות האלו - עכשיו או מאחר יותר?"

העני לא ידע שהאיש הנראה כערבי הוא אליהו הנביא וכמוכן לא האמין לדבריו: "בבקשה", אמר: "אל תפריע לי בעבודה. זקוק אני לכסף כדי לקנות אכל לאשתי וילדי". למחרת, כאשר הגיע חרש בשדה, בא אליו אליהו הנביא בפעם השנייה ואמר: "ה' רוצה לתת לך שש שנים שבה תהיה עשיר. מתי אתה רוצה שתבואנה אותן שנים?" שוב ענה לו העני: "לך לשלום ואל תפריעני, אינני מאמין לדברייך".

אולם למחרת, כשבא אליהו הנביא בפעם השלישית, חשב האיש שאולי בכל זאת יש צמית בדבריו ואמר: "חכה נא פה ואלך לשאל את אשתי". זה שלושה ימים בא אלי איש הנראה כערבי ואמר לו שה' רוצה לתת לנו שש שנים של עשר, ושואל מתי נרצה אותן. מה אענה לו? אמרה אשתו: "בקש שה' יתן אותן מיד". חזר העני לשדה והשיב לאלהיו הנביא: "אנחנו מבקשים

תפילת הדרך

היוצא לדרך, ושווה בנסיעתו מחוץ לעיר שעה וחמישית (72 דקות) אומר תפילה זו בשם ומלכות, אך אם שוה בנסיעתו מחוץ לעיר פחות מכך לא יברך בשם ומלכות. ברכה זו מברך לאחר שיצא מהעיר.

יהי רצון מלפניך יי א-להינו וא-להי אבותינו, שתזליכנו לשלום, ותציעידנו לשלום, ותדריכנו לשלום, ותגיענו למחוז חפצנו לשלום, (אם חוזר בו ביום מוסיף: ותחזירנו לשלום). ותצילנו מכף כל-אויב ואורב בדרך, ותשלח ברכה במעשי ידינו, ותתננו לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל-רואינו, ותשמע קול תחנונינו. בי א-ל שומע תפלה ותחנון אתה. ברוך אתה יי שומע תפלה:

שמח תשמח רעים אהובים בשמחה יצירה בנו ערו מקרם. ברוך אתה יי, משמח חתן וכלה:

ברוך אתה יי א-להינו מלך העולם, אשר ברא ששון ושמחה, חתן וכלה, גילה רוח דיצה וחרוה, אהבה ואחרות, שלום ורעות, מהרה יי א-להינו ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים, קול ששון וקול שמחה, קול חתן וקול כלה, קול מצהלות חתנים מחפתם, ונערים ממשתה נגינתם, ברוך אתה יי, משמח החתן עם הכלה:

והמוזמן שבידו כוס ברכת המזון, אומר: סברי מרנן (ועונים): לחיים.

ברוך אתה יי א-להינו מלך העולם, בורא פרי הגפן:

שבע ברכות

בסעודת חתן וכלה מברכים שבע ברכות לפני ברכת "בורא פרי הגפן". ומנהג ארץ ישראל לקחת שתי כוסות. אחת לברכת המזון ואחת לברכת חתנים, ואחר שסיים המברך ברכת המזון, אינו מברך "בורא פרי הגפן" אלא מתחיל חשני לברך על חתום שביר 'שהכול ברא לכבודו' עד סוף שבע הברכות, ואחר כך מברך הראשון 'בורא פרי הגפן' ומכוון להוציא את השומעם, וזו עמיתם.

ברוך אתה יי א-להינו מלך העולם, שהכל ברא לבדוד:

ברוך אתה יי א-להינו מלך העולם, יוצר האדם: ברוך אתה יי א-להינו מלך העולם, אשר יצר את האדם בצלמו, בצלם דמות תבניתו, והתקין לו מזנו בנן ערי-ער. ברוך אתה יי, יוצר האדם: שוש תשיש ותגל עקרה בקבוץ בניה לתוכה במהרה בשמחה. ברוך אתה יי, משמח ציון בבניה:

גיליון
מיוחד
לבין
הזמנים

לא נבפיק את השמחה

יו"ל ע"י "ממלכת השמחה" לתרומות, חסויות, ולקניית חוברות מלאים בבדיחות: 0534-135-183
לשליחת בדיחות הערות והארות ולקבלת העלון בפורמט דיגיטלי וצבעוני: דוא"ל: a05832349@gmail.com
מו"ל: שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו | עריכה: א"י הי"ו | הפצה ראשית: ה"ח הי"ו.
חל איסור מוחלט להעתיק בדיחות מכאן כמו שהם, לעלונים שלכם וכדומה, (ובפרט לאלה הלוקחים בדיגיטלי).

ווארט על הפרשה פנינים יקרים לפרשת עקב!

כִּי לֹא עַל הַלָּחֶם וְכו' כִּי עַל כָּל מוֹצֵא פִּי ה' יוֹזֶינָה הָאָדָם (חז', ג')

מעשה שהיה בזמנו של הגאון מוילנא באדם ירא שמים שבא לגאון ואמר לו שביתו הגיעה לפרקה וצריכה להתחתן, אם יש לרב איזו הצעה טובה, כיון שהגמרא אומרת (פסחים מט.) לעולם ימכור אדם את כל מה שיש לו וישיא בתו לתלמיד חכם. אמר לו הגאון יש תלמיד חכם, אבל יש לו מום לא קל בכלל, שהרי הוא עיוור, ואם בתך רוצה לזכות כדאי לה להתחתן איתו. כשמוע האב את דברי הרב אמר אני אשאל את פי הנערה והיא תכריע, ואכן הנערה הצדיקה שמעה את הדברים ואמרה אם הגאון מוילנא ממליץ דעתי מבוטלת כלפי דעתו ואני מוכנה בחפץ לב להתחתן איתו, ואחרי כמה פגישות כבר עמדו מתחת לחופה והגאון שלא כהרגלו אמר כיון שהנערה הסכימה להתחתן איתו אני יבוא לערוך את החופה והקדושין אלא שקרה דבר מפתיע מאוד ולפני החופה אמר הרב לחתן העיוור איך אתה מתכוין להתחתן עמה והרי הגמרא (קדושין מא.) אומרת אסור לאדם שיקדש את האשה עד שיראה אותה קודם שמא תתגנה עליו ויעבור על "ואהבת לרעך כמוך", לכן אמר הגאון אני גוזר שיפתחו עיניך ותוכל לראות אותה ובאותו רגע התרחש הנס לעיני כולם והשמחה היתה כפולה ומכופלת.

הדבר תורה לעילוי נשמת: ר' יעקב בן כוכבה זצ"ל, קאסאנש בת דגיטו - נורית בת טאוס שושנה ע"ה.

המתנה של בין הזמנים:

החוברות המבוקשות בעולם:

'לא נפסיק את השמחה'

חוברת הבדיחות והפתגמים חלק 5 - 10 ש

חוברת הבדיחות חלק 6 - 10 ש

חוברת הבדיחות הרגע הזה חלק 1 - 5 ש

חוברת הבדיחות חלק 7 - 10 ש

חוברת הבדיחות הרגע הזה חלק 2 - 5 ש

מוקדי בית שמש - ירושלים!

עוד פרטים: 0534-135-183

נקודה למחשבה!

גרים בדרום ומגיעים בבין הזמנים לירושלים?

יש לכם הזדמנות של פעם בשנה לקנות את החוברות של הבדיחות!

מילתא דבדיחותא - בין הזמנים

מומלץ לקרוא את כל המדורים שבעלון - וכמובן אח"כ להעביר לחבר!

(1) הרגע הזה בשלושת השבועות שאתה מוצא את עצמך טרוד יותר במחשבות על שלושת השבועות של בין הזמנים מאשר על שלושת השבועות של בין המצרים.....

(2) סיפר אחד מהדרשנים: בחור בישיבת חברון התעלף כששמע בשבת שמברכים את חודש אלול. זאת מפני שנגמרו בין הזמנים....

(3) דברים שקורים רק בבין הזמנים: התרטבתי בבריקה ואחרי זה התייבשתי בתור למגלשה.....

במקום לחפש את העלון בעמדה של גל פז, תחפש במייל: a05832349@gmail.com

מילתא דבדיחותא - בין הזמנים

4) זוג זקנים נסעו לשדה התעופה, בציפייה לטוס לחופשה שהזמינו באיטליה. רגע לפני שנכנסו לשדה, הבעל פנה לאשתו ואמר: "האמת, שזה יכול להיות נחמד מאוד אם היינו מביאים איתנו את פסנתר הכנף שלנו" אשתו ענתה לו: "השתגעת?! למה שנעשה זאת?" הבעל ענה: "כי השארתי עליו את הדרכונים שלנו....."

5) שלושה חברים החליטו לצאת לחופשה קצרה, הם שכרו מכונית ונסעו להנאתם. למרבה הצער, זמן קצר לאחר יציאתם קרה אסון והם מתו בתאונת דרכים קטלנית והגיעו לשמיים. בשמיים הם פגשו מלאך, והוא אמר להם שבגלל הנסיבות הטרגיות בהם מתו השלושה, הוא מוכן להגשים בקשה מסוימת לכל אחד מהם, ושאל אותם: "מה הייתם רוצים לשמוע בהספדים שלכם?". "הייתי רוצה שיגידו עליי", אומר הגבר הראשון לאחר מחשבה קצרה, "שהייתי רופא מעולה ואיש משפחה טוב!". "אני הייתי רוצה שיגידו עליי", אומר הגבר השני למלאך, "שהייתי מורה ומחנך מצוין ותרמתי רבות לדור המחר!!". הגבר השלישי חושב מעט ואומר, "אני הייתי רוצה שיגידו עליי 'תראו הוא נושם'....."

6) אדם עלה בבין הזמנים לאוטובוס והתיישב ליד אחד שהציג עצמו כמבין במזלות, ונאם הרבה, ושאל את היושב לצידו מה מזלך? ענה לו: מזלי שאני יורד בתחנה הבאה.....

נקודה למחשבה!

גרים בחו"ל ומגיעים בבין הזמנים לירושלים?

יש לכם הזדמנות של פעם בשנה לקנות את החוברות של הבדיחות!

קברי צדיקים - בבין הזמנים: הרב יוסף חיים אוהב ציון שליט"א

בימי בין הזמנים נהגו להשתטח על קברי צדיקים וראיתי להביא מקורות לענין זה

מנהג מקובל מדורי דורות בכל תפוצות ישראל להשתטח על קברי צדיקים, ולהתפלל שם לישועת הכלל והפרט. ויש לברר מהו המקור למנהג נפוץ זה, ומהי הדרך הנכונה לנהוג בבואנו להשתטח על קברות הצדיקים, לבל יהיה בכך משום סתירה ח"ו לייחודו המוחלט של הקב"ה שרק אליו ראוי לעבוד ולהתפלל.

בדברי חז"ל נמצא מקורות רבים למנהג ההשתטחות על קברי צדיקים, והתועלת המרובה שיש לחיים מהשתדלותם של המתים עבורם. ואף היו תנאים ואמוראים שדיברו אל המתים וביקשו את עזרתם להיוושע מצרותיהם ומצוקתם. נציין לחלק מהם:

בפסיקתא הובא דין ודברים שהיה בין יעקב אבינו ליוסף בנו אודות קבורת רחל אמו. ומהסברו של יעקב ליוסף בנו עולה כי התפילה על ציון הקבר הנה סגולה אותה לימד הקב"ה בכבודו ובעצמו. וכן במסכת סוטה מובא כי כלב בן יפונה עלה להשתטח על קברי האבות במערת המכפלה, ואמר להם: "אבותי, בקשו עלי רחמים שאנצל מעצת מרגלים". וכן בזוהר חדש מסופר על אשת עובדיה הנביא שהשתטחה על קברו וצעקה "ירא אלקים כך וכך עושים ליתומך", ועובדיה נגלה אליה ואמר לה שתלך לאלישע לבקש ממנו עצה. וכן בנוסח התפילה הנאמרת במערת המכפלה אנו מזכירים את דברי הילקוט שמעוני (איכה רמז תתקצו), שבשעת החורבן הלך ירמיה הנביא להשתטח על קברי האבות וביקש מהם "דובבו בקול תחנונים פני שוכן מעונים".

הרי לנו כמה מקורות קדומים מן התורה למנהג ההשתטחות על קברי צדיקים, ועל התועלת המרובה שיש לחיים מהשתדלותם של המתים עבור החיים. בסוגיית הגמרא במסכת סוטה יד. בענין מקום קבורתו של משה רבנו אשר לא נודע, הביא הב"ח מימרא נוספת שאינה מופיעה בגירסת הש"ס שלנו: "מפני מה נסתתר קברו של משה מעיני בשר ודם, מפני שגלוי וידוע לפני הקב"ה שעתיד בית המקדש להחרב ולהגלות את בני ישראל מארצם. שמא יבואו לקבורתו של משה באותה שעה ויעמדו בתפילה ויתחנונו למשה ויאמרו לו, משה רבינו, עמוד בתפילה בעדנו, ועומד משה ומבטל את הגזרה מפני שחביבין צדיקים במיתתם יותר מבחיהם.

ולהלכה ודאי שמותר לילך לבית הקברות ולהתפלל שם, כפי שפסקו השו"ע והרמ"א בכמה מקומות, אמנם לגבי נוסח התפילה שם, ולפני מי ישם מגמתו, נחלקו בכך הפוסקים האחרונים. לדעת המהרי"ל, הב"ח, החיי אדם והמשנ"ב, לא ישם מגמתו למתים אלא יתפלל לה' שירחם עליו בזכות הצדיקים. מנהג העולם מדורי דורות להתפלל על קברי צדיקים ולבקש מהם שימליצו טוב בעדינו, וכפי שמשמע מהזוה"ק וכדברי ר"י בר יקר, וכהסבריהם של המהר"ם שי"ק, המנחת אלעזר, גשר החיים והמנחת יצחק. הלכות ומנהגים בסמוך לקברי צדיקים.

מילתא דבדיחותא

(7) היו שני בחורי ישיבה אחד עישן תוך כדי הלימוד והחברותא שלו אמר לו שזה ביזיון התורה, הוא אמר מה פתאום לך תשאל ת'ראש ישיבה, ותראה שהוא מסכים איתי. הלך ושאל וחזר ואמר שהראש ישיבה אמר שהשם ירחם ואסור לעשן. שאל אותו איך שאלת? ענה לו "האם מותר לעשן תוך כדי הלימוד" אמר המעשן: "אתה לא יודע איך שואלים בא איתי יחד לראש ישיבה" הלכו ושאלו: "הראש ישיבה מותר ללמוד תוך כדי העישון?" הראש ישיבה התלהב מהתשובה וענה: "אווווו בטח איזה צדיק אשריך....."

(8) עברו כאן עכשיו במקביל שני רכבים עם רמקולים, אחד מכריז על לוויה, השני על חנות ירקות שנפתחה. זה יצא בערך כך: הלווייתה של העגבניה 1.90 לקילו אשת הרב החסיד שורש פטרוזיליה בד"ץ זצ"ל תצא בשעה 2 יחידות בעשרה שקלים מבית ההלוויות הכי טרי והכי זול להר המנוחות. מבצעים לרגל הפתיחה בואו בהמוניכם!.....

(9) שאלתי חבר שעובד בעיריית בני ברק מה תפקידו?

אמר לי שקוד התפקיד שלו 804

שאלתי אותו מה זה?

אמר לי שהוא בא בשעה: 8

עושה: 0

והולך הביתה בשעה: 4.....

גרים בצפון ומגיעים בבין הזמנים לעיר ירושלים?

יש לכם הזדמנות של פעם בשנה לקנות את החוברות של הבדיחות!

כל ה- 16 חוברות הבדיחות שיצאו עד היום במחיר של 100 ₪ במקום 120 ₪

1	לא נפסיק את השמחה חלק 1	10 ₪	9	חג פורים	7 ₪
2	לא נפסיק את השמחה חלק 2	10 ₪	10	חג פסח	7 ₪
3	לא נפסיק את השמחה חלק 3	10 ₪	11	משמח חתן וכלה חלק 1	5 ₪
4	לא נפסיק את השמחה חלק 4	10 ₪	12	משמח חתן וכלה חלק 2	5 ₪
5	לא נפסיק את השמחה חלק 5	10 ₪	13	משמח חתן וכלה חלק 3	5 ₪
6	לא נפסיק את השמחה חלק 6	10 ₪	14	משמח חתן וכלה חלק 4	5 ₪
7	לא נפסיק את השמחה חלק 7	10 ₪	15	הרגע הזה חלק 1	5 ₪
8	חגי תשרי	5 ₪	16	הרגע הזה חלק 2	5 ₪

2,700 בדיחות - 376 עמודים

במחיר מיוחד לבין הזמנים: 100 ₪ אחרי בין הזמנים המחיר: 120 ₪

יוצא שמקבלים 4 חוברות בחינם!

מוקד ירושלים: רחוב: רחובות הבוכרים (דוד) 9 כניסה ב'

מוקד בית שמש: רחוב: בן איש חי 34 מינוס 3 שכונת: חפציבה - קנה בושם

לקניית כל הסט חייב לתאם מראש - עוד פרטים: 0534-135-183

הידות!

ניתן לשלוח תשובות למייל של המערכת, או למערכת ברחוב: דוד 9 שכונת הבוכרים ירושלים.
ולהכניס בת.ד. ע"ש 'לא נפסיק את השמחה'

(לא לשכוח לשלוח את הפרטים שלכם להגדרה, שאלה אחת רשות!)

אחד מכל 5 שולחים זוכה

בחוברת משמח חתן וכלה חלק 4

(שהודפס לאחרונה בעלות של 5 ש"ח ניתן לקנות את החוברת וכן את שאר החוברות בכתובת הנ"ל)

המדור הידות בחסות:

מכשיר נגני אנדרואיד

שלא כשרים - לכשרים

מתקן תקלות

ומוכר ציוד נלווה

043136429

חדש! פרסום בעלון החל מ- 15 ש"ח

חידות לפרשת עקב!

1. רצף של עשר מילים המופיע פעמיים בפרשה?
2. שמות של שש פרשות בתורה?
3. שני שבטים ששמותיהם מופיעים בפרשה?
4. אות המופיעה פעמיים ברצף? (8 תשובות)

חידות לפרשת ראה!

5. את שמותיהן של שתיים ממסכתות הש"ס?
6. את סופי התיבות: 'אהרן'?
7. פסוק ובו תשע מילים המסתיימות באות כ'?

שימו לב: אחד מכל חמש שולחים זוכה!

מילתא דבדיחותא - בין הזמנים

10) היום הראשון של החופש הגדול הגיע ואיציק הקטן הרכיב את המשקפת, לקח את הגלגל המתנפח ורץ לאמו בהתלהבות. "אמא! החופש סוף סוף התחיל! אנחנו יכולים ללכת לים?" "ממש לא", אמרה אמו בהחלטיות. "יש לך מושג כמה הים מסוכן? הוא מלא במדוזות, במחלות ואפילו בכרישים טורפים!" "אבל אני לא מבין", אמר איציק באכזבה. "אבא הולך לשחות בכל יום. למה לו מותר ולי לא?" אמו, הביטה בו והסבירה: "לאבא שלך יש ביטוח חיים מצוין....."

11) תלמיד ישיבת ... המעטירה, תושב חו"ל, הגיע לראש הישיבה בער"ח אדר עם המזוודות, להיפרד ממנו לקראת חזרתו הביתה לפסח. תמה ראש הישיבה, וכי למה אינך נוסע בסוף הזמן?? לא חבל? חודש של שטייגען!! השיב לו הבחור, החשבון שלי הוא כזה: אם אני נוסע עכשיו, אוכל כבר לקראת פורים להיכנס לשידוכים, בס"ד עד פסח ולכל המאוחר אחריו, להתארס. חתונה בעזהי"ת-בחודש אב וכך באלול אוכל לחזור לישיבה בכוחות מחודשים, כאברך מסודר, בלי כל ההתרועעויות של בין האירוסין לחתונה ולשוב לשקוע בלימוד כיד ה' הטובה עלי. הפלא ופלא, השיב לו ראש הישיבה שליט"א, כמו שרק הוא יודע: לדעתי מוטב שתיסע דווקא מחר ולא היום, בגלל שלפי החשבון שלי, אם תיסע היום, יצא שתצטרך למול את בנך בשבת, אם תחכה למחר-הברית תהיה ביום ראשון.....

כל הבדיחות מתוך ה- 16 חוברות וכעת במחיר מיוחד לרגל בין הזמנים 100 ש"ח!

- אחרי בין הזמנים המחיר הוא 120 ש"ח -

תושבי בית שמש? בדקו אם אתם זכאים למשלוח חינם! - 0534-135-183

אזהרה! בעלון משולבים קטעי הומור - אין בכוונתם לפגוע ולהעליב!

ילד מרוקאי חוזר רבע שעה
אחרי שהוא זרק את הפח:
קולולו...
קערת קוסקוס..
מופליטות עם דבש.
מעמולים..
סלטים..
שני סוגי דגים.
שלושה סוגי בשר.
ילד אשכנזי נעלם ליממה:
ארטיק..

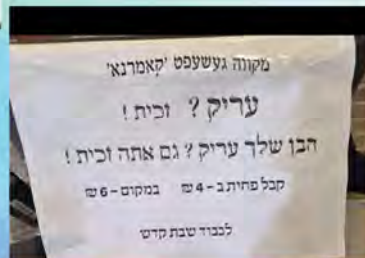
כשגבר מנסה להחליף כיסויי לשמיכה

**הימנעו מלשבת עם
אנשים שאוהבים
לדבר על חייהם של
אחרים, כי כשאתם קמים
ויורדים מהכיסא, אתם
הנושא הבא עבורם.**

**אם אתם
אוהבים מישהו
תנו לו לישון**

**צייר רחוב צייר כביש על קיר
וגרם לתאונה...**

**המפגש הראשון של
הכנס הבין לאומי
לאנשים עם בעיות
זכרון**

**נא להשתמש בפח
הוא התאמן כל החיים
לרגע הזה**

דברי הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

והיה עקב ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה (דברים יא, כו).
לכאורה המילה "היום" טעונה הסבר, הרי את מצות ה' צריכים לשמור בכל יום ומהו
הדגש שהדגיש התורה "היום", היום גם בקולו תשמעו (תהילים צה, ז), וכן בקריאת
שמע שקוראים אנו בכל יום נאמר, "והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוה היום על
לבבך" (דברים ו, ו), ולכאורה קשה, הרי בכל יום אנו צריכים לשמור את מצוות ה'
ולדאוג שהם יהיו כל הזמן על לבבנו.
אלא מבאר בזה מרן החפץ חיים זצוק"ל, בדרך כלל לאדם שמתחיל לשמור תורה
ומצוות קשה לשמוע שבמשך שבעים שנה הוא צריך לקום כל יום מוקדם בבוקר
לברך ברכות השחר, להניח תפילין ולהתפלל, וכן בכל פעם קודם שאוכל צריך לברך,
ובשבת אסור לו לעשות כך וכך, אם יסתכל האדם על כל השנים שצריך לעשות
כך הוא יתייאש ויחשוב שאין לו כוחות לעמוד בזה.
לכן מורה לנו התורה שעל האדם לחשוב רק על היום בו הוא נמצא כעת, אשר אנכי
מצוה היום על לבבך, ראה אנכי נתן לפניכם היום, רק היום, רק היום יעשה מאמץ,
רק היום יתגבר, וכך יעלה ויגדל במעלות התורה והיראה.
וזהו שאמר רבי אליעזר לתלמידיו (מסכת שבת דף קג ע"א) "ושוב יום אחד קודם
מיתתך". שאלו תלמידיו וכי אדם יודע איזהו יום ימות כדי שישב בתשובה קודם
מיתתו, והשיבם רבי אליעזר שבכל יום יחשוב כאילו זה יומו האחרון חלילה, ויחזור
בתשובה. וכך נמצאו כל ימיו בתשובה.
אם יאמר אדם "רק היום" הוא יוכל לקיים את כל מצוות התורה, ומחר כבר ה' יתברך
יתן בו את הכוחות לעמוד גם ביום הזה ולקיים את כל מצוותיו.

הוסיף בדבר החפץ החיים בשם גאון אחד, שכל אדם צריך לשער בנפשו שלשה
דברים:

א. שאין לו אלא יום אחד לחיות. ב. שאין לו ללמוד אלא פרק משניות אחד, או דף
גמרא אחד, או הלכה אחת, כל אחד במה שהוא עוסק בו עתה. ג. שהוא יחיד
בעולם שהקב"ה מצווה על קיום התורה והמצוות, ובו תלוי קיום העולם.

ועל ידי זה שיחשוב שיש לו רק יום אחד לחיות יעשה כל מה שבכוונה בתשובה
ומעשים טובים ולא יניח הדבר ליום המחר. וגם על ידי שיחשוב שאין לו אלא מעט
ללמוד ממיילא שוב לא יתעצל בזה (להוציא מדברי היצר הרע שמורה בדבר בלבו
ואומר לו, כמה תהיה מוכרח עוד לעמוד משך זמן רב עד שתגמור את הסדר או את
המסכת, ועל ידי זה מרפה ידו של האדם ומחליש). גם ממה שיחשוב שעליו תלוי
קיום העולם יזדד ביותר (להוציא מדברי היצר שמטעהו ואומר לו שבדאי נמצאים
אנשים אחרים מקיימי התורה כראוי ויתקיים העולם בשבילם).

וכל זה נרמז בפרשת ואהבת: "ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל
מאדך" (דברים ו, ה), והאך תעשה עד שתגיע לזה?
"והיו הדברים האלה" היינו, אותו המעט שהוא לומד עתה ולא יותר ("אלה", בא
למעט, רק אלו בלבד ולא אחרים).
"אשר אנכי מצווך" (לשון יחיד) היינו שיחשוב בלבו שבעולם אין רק הקב"ה והוא.
"היום" היינו שאין רק יום זה לבדו.

"על לבבך" היינו שלושת הדברים האלו יהיו על לבב האדם תמיד, וכך יצליח
בעבודת ה'.

יהי רצון שנוזה לנצל את כוחותינו לעבודת ה' יתברך,
ונעלה מעלה מעלה במעלות התורה והיראה, ובזכות
כך נראה בקרוב בישראל השלימה, אמן.

שבת שלום ולמבורק!

**בשביל ללמוד ערבית.
מה עדיף, סחנה, שפיים,
או ימית 2000?**

לקבלת העלון במייל: 367korona@gmail.com

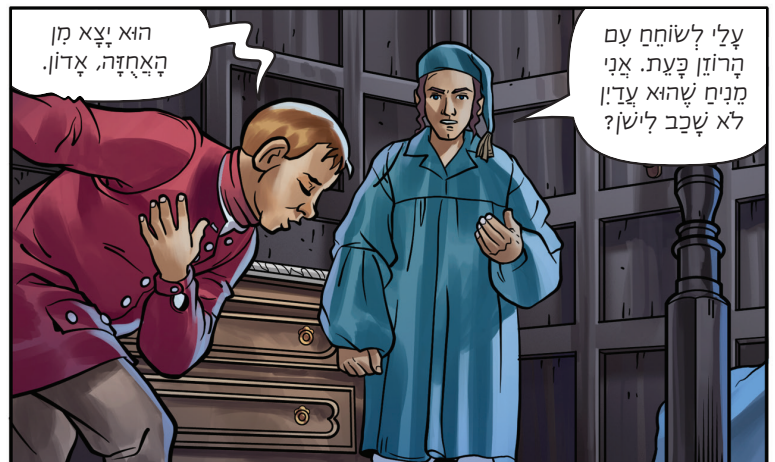
תקציר:
בחצר הקיסר: יועץ הקיסר העצור
שולח בחשאי איגרת לבנו יוסף.
באחוזת הרזון פון טרכטנשטיין:
יוסף, בן היועץ, מתעשת בעקבות
החלום על הסבא ונוכח לראות
שחייו כמנהל האחוזת ריקים
מתוכן.

פרק 5

נח רובין
אוצרות הרב להמן

יועץ הכתר 2

STUDIO
חובט
סטודיו רובין. כל ציור סיפור

להזמנות ומשלוח עד הבית 072-243-5666